

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Noiembrie 2018 (Anul X) Nr. 117 (11/2018)

BOEM@

Noiembrie 2018 (Anul X) Nr. 11 (117) - 42 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România - Filiala Iași
editată cu sprijinul A.S.P.R.A.

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

11 / 2018

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru
Redactori: Constantin Oancă, Paul Sân-Petru, Tănase Dănăilă, Denisa Lepădatu, A.G. Secară, Victor Marola, Cristina Roșu
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), George Filip (Canada), Lidia Grosu (Chișinău), Melania Cuc (Bistrița), Petru Jipa (Germania)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul
www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: InfoRapArt
Email: boema@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com
Telefon: **0726 337376, 0740 596225**
ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **0726 337376**

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF etc.) și să conțină diacritice.
o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Ignatie Grecu (p.6), Mihail Gălățanu (p.7), Mihaela Oancea (p.10), Vasile Dan Marchiș (p.11), Dorian Marcoci (p.14), Teodor Sandu (p.17), Mariana Petcu (R. Moldova) (p.25), Rodica Budeanu (R. Moldova) (p.25), Mircea Marcel Petcu (p.34), Nucu Morar (p.36), Alexandru Drăgoi (p.38), Deea State (p.39), Claudia Bota (p.41)

Proză: Cristian Biru: La cigarette apres l'amour (p.3), Elena Netcu: Jurnal de veteran (p.26), Angela Dumbravă: Peste sătucul liniștit a venit un zvon (p.27)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: Gânduri în derivă de Valeriu Ion Găgiulescu (p.12), Iuliu Marius Morariu: O nouă traducere românească a lui Virgil Gheorghiu (p.15), Constantin Stancu Omul simplu face parte din decor (p.37)

Note de lectură: Virgil Andronescu: Iubirea între cald și rece (p.9), Lucia Pătrașcu: Dincolo de tăcere / Dell'altra parte del silenzio (p.28), Aldyn Alexander: „Nopti de cocaină” și Reorganizare socială (p.29), Mihai Vintilă: Ochiul Pisicii de Andrada-Cosmina Posedaru (p.32)

Eseu: Maria Filipoiu: Unirea culturală - Scriitorii pașoptiști (p.18), Ovidiu Bufnilă: Orient Express (p.21), Varga Istvan Attila: Valoarea insecurității în procesul psiho-creaționist (p.36), Alexandru Cocetov (R. Moldova): “Luceafărul” de Eminescu și “Demonul” de Ler-montov (p.40)

Grafică:

Coperta I: Vladimir Kush - Birth of love

Coperta IV: Colecția InfoArt - Image

Interior: desene de Elena-Liliana Fluture

www.boema.inforapart.ro

Cristian BIRU

La cigarette apres l'amour

Se auzi o bătaie în ușă. Poetul tresări, apropiindu-se tiptil de fereastră ca și cum ar fi urcat o tranșee. Era un om în strada întunecată. Stătea ca un stâlp într-un cimitir. Pustiu și amenințător. Poetul își apropie de ochi o lunetă, dar abia reuși să-i distingă o parte din chip. "Arab", gândi poetul simțindu-se vânat de un ucigaș plătit. Pe stradă bura și era frig. Se auzi o tuse și silueta se mișcă. Era atâta liniște pe bulevard, încât poetul simți tusea ca pe un foc de armă, scăpând luneta în podeaua putredă. Pipăind în jurul său după lunetă, atinse fereastra. "Merde", își zise dându-și seama că mișcase perdeaua. Silueta scăpără o brichetă și își aprinse o țigară. Din casa înaltă ca un turn, Charles se simți privit ca și cum cineva ar fi aruncat de acolo o lance. Poetul abia îi zări chipul, dar când silueta își băgă bricheta în buzunar, îi văzu pentru o clipă pantofii scofâlciți plini de apă.

Poetul aprinse un sfeșnic coborând cu atenție scările. Deschise ușa cu grijă, ieșind în bulevard.

-Domnule, zise spre siluetă, stai în stradă de mai bine de două ore. Ce vrei de la mine? Câți bani îți datorez?

Charles își scăpă țigara din gură de uimire. Aproape că adormise tremurând sub burnița ascuțită.

-Eu, domnule, îl caut pe... scriitorul Vaucaire, poetul Michel Vaucaire, zise Charles bălbâindu-se.

-Și cine ești, dumneata, mă rog?

-Eu, făcu Charles intimidat, eu sunt... trompetist.

-Trompetist, zâmbi poetul după ce-l cântări câteva clipe grav. Ce interesant! Am crezut ca ești recuperator.

-Nu, domnule, sunt compozitor. Am luat referințe de la Voltaire. Mi s-a spus ca locuiți lângă Invalides pe Jose Maria de Hérédia la numărul 9. Așa am ajuns aici, zise Charles abia răsuflând, abținându-se să nu tușească. Hai în casă repede, zise poetul tremurând privind castanii bătrâni de pe bulevard trosnind de frig parcă încercând să se acopere unii pe alții, parcă suspinând, parcă oftând.

-Fii atent pe unde calci! Curtea e plină de vechituri și proprietarul locuiește alături, dacă ne aude, suntem terminați.

Dă-ți jos pardesiul. Pune-l aici pe cuier, spuse Michel aprinzând un alt sfeșnic și punând luneta sub o carabină de pe perete.

-Am crezut c-aveți în mână un ciomag.

-E o lunetă. Mai privesc prin ea oamenii de pe stradă. Uneori îmi place să văd oamenii de la depărtare. Oamenii, domnule, sunt niște canibali. Arma asta o am de la tata. A luptat la Verdun. Arthur Vocaire. Așa se numea tatăl meu. O să facem focul, zise poetul îndreptându-se spre bibliotecă.

-Doar nu vrei să puneți pe foc cărțile, zise Charles speriat, când poetul se întoarse cu un braț de incunabule.

-Nu mai am lemne de trei luni, domnule. Eu sunt poet. Nu mai dă nimeni doi bani găuriți pe poezie. De aceea dau lecții de pian, spuse poetul punând încă un sfeșnic aprins pe un pian.

-Vai, dar acesta e un Bäsendorfer. Este o comoară, făcu Charles așezându-se pe taburet, încercând pianul cu delicatețe. O, două secunde... Charles deschise pianul acordându-l, corectând o notă falsă, bângâind cheia de pian în buzunar să nu cumva s-o uite.

-Spuneai că ești trompetist.

-Sunt compozitor. Îmi compun cântecele la pian. Sunt disperat. Am hotărât acum niște ani să compun să-mi câștig existența. Nu am reușit să vând nimic, nici măcar un sunet. Tata mă întreba ce vreau să fiu când voi fi mare. Îi răspundeam că vreau să fiu trompetist.

-Eu îi răspundeam că vreau să fiu cosmonaut să trăiesc printre nori.

-Vai, dar ce faceti acolo?

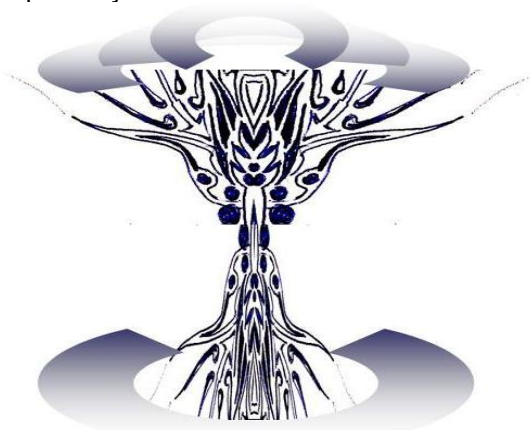
-O să ard și niște tricouri mai vechi. Aș arde și o parte din mochetă, dar nu e a mea și e cam umedă.

-Am putea să ardem pantofii mei și așa mă simt ca și cum aș merge desculț.

-A, nu, sub nicio formă, zise Michel, pantofii nu. Între timp cafeaua e gata.

-Stați puțin, chiar vrei să ardeți această carte? Este "Legenda secolelor" de Victor Hugo. De când vreau să citesc această carte! Este o raritate chiar în bibliotecile publice. Oricum nu te lasă s-o consulți decât la sala de lectură.

-Dar e în versuri și aproape mușegăită. V-aș da s-o citiți, dar e ca și cum v-aș condamna la moarte. Riscați să fiți otrăvit când îi întoarceți paginile. Trebuie să vă umeziți bine degetele. Mai am cartea asta - Shakespeare - "Opere Complete". Îl ardem pe Hugo sau îl incinerăm pe Shakespeare. Cum preferați?!

-Mai bine pe Shakespeare, dacă nu e francez.

-Corect. Așa ziceam și eu. Eu sunt elvețian la origine dar vorbesc de când m-am născut limba franceză. Dacă nu vă supărați am văzut pe stradă că fumați.

-Doriți o țigară?

-Dacă doresc?! Nu am mai fumat o țigară adevărată de mai bine de trei luni. Nu știu alții cum sunt, domnule, dar eu când fumez o țigară, mă simt un prinț, un om, domnule, care are timp liber.

-Așadar, zise Michel trăgând lung din țigară, aproape amețit. Cu ce te pot ajuta?

-Domnule, credeți în Dumnezeu?

- Eu?! Ca majoritatea oamenilor, cred în Dumnezeu numai când am nevoie de el. De multe ori mă îndoiesc că Dumnezeu a existat vreodată sau că poate exista, dar nu m-am îndoit niciodată de când m-am născut, nu m-am îndoit o singură clipă de poezie.

-Fizica m-a învățat cum a început universul, cum s-au format planetele, dar nimeni nu știe cum a apărut ființa. Ființa, domnule, sunt sigur de asta, a început o dată cu poezia. Poezia e a patra dimensiune a universului, cea care-i dă sens. Fără poezie nu are niciun sens să trăiești. Fără poezie universul e gol, absurd, haotic și fără sens.

- Când am venit în Paris eram tânăr. Aveam 19 ani. O țigancă mi-a ghicit în palmă că un cântec îmi va schimba viața, un singur cântec. Țin minte cuvintele ei - "Când vei face cântecul ăsta, vei pași pe stradă ca și cum ai călca pietre prețioase."

- I-ai zis înainte de asta că ești muzician?

-Da.

-E clar, făcu poetul privind după un rotocol de fum.

-Acum, domnule, zise Charles greu, eu simt că am făcut cântecul, dar am nevoie de versuri. Eu nu știu să fac versuri. Nu sunt poet. Nu am decât ta-ta – taa- taa-ta... Cântecul meu nu are versuri, cum ai zis dumneata, e gol, absurd și fără sens, e ca și cum a-i aplauda cu o singură mână. Dar cântecul meu există, îl simt, îl am aici, zise Charles scăpărând din priviri, fluturând niște partituri mai vechi.

- Dacă îmi place cântecul am să fac versurile cu siguranță, numai că eu domnule, zise Michel aprinzându-și încă o țigară simțind în același timp un puseu de greață, așteptându-l să treacă... numai că am o condiție.

-Care?

- Am nevoie și eu de un cântec, un cântec al existenței mele. Acest cântec trebuie să se numească "La cigarette apres l' amour". Eu am o teorie despre fumat, domnule. Este imposibil ca înainte de revoluția industrială să fi fumat toată lumea în masă. Au fumat numai căpeteniile, numai prinții, numai regii. "La cigarette apres l' amour" este chiar momentul fericirii, momentul când îți dai seama că ești fericit și cum ai fost ars de voluptatea iubirii, domnule. Este momentul după care ai făcut dragoste, domnule. Să fumezi țigara de după dragoste este fericirea însăși. În memoria mea sunt multe femei, dar numai una singură, una singură m-a împlinit. Era incredibilă! În pat se transforma într-un animal fabulos, era un centaur. După ce devora iubirea, își aprindea o țigară la fereastră, în *contre-jour* și treptat chipul ei de animal fabulos se transforma. Își lua încet-încet chipul și vârsta și intra în realitate, ceea ce înseamnă că tot ceea ce trăia în pat, toată iubirea noastră o apropia de vis, de nebunie și delir, în orice caz de o realitate mult mai intensă, de o suprarealitate dacă mă pot exprima așa,

de inima realului. Dacă ești în stare să pui pe note teoria mea despre țigara de după dragoste, eu, domnule, oricând, la orice oră îți voi sta la dispoziție cu versurile mele, atenție, zise poetul ridicând un deget, până când voi muri.

-Am deja cântecul ăsta. Cred că tocmai l-am scris.

-Perfect, atunci. Acum să auzim cântecul vieții tale.

-Cântecul pentru care aștept versurile dv.

-Să-l auzim.

Charles își așeză partiturile pe suport. Își puse ochelarii și începu să cânte. După prima frază muzicală, Michel sorbi din cafea surprins parcă de un gust neașteptat de bun. Cafeaua din năut era oribilă, dar muzica era incredibilă. Se ridică în picioare ascultând atent. Notele sunau grav, important ca într-o catedrală.

-L-am făcut pentru orchestră... explică Charles parcă scuzându-se, dar Michel dădu din mână să lase explicațiile și să continue. Deodată simți nevoia să danseze, de parcă ar fi ascultat un vals. Când termină cântecul, Charles lăsă trist capacul peste clape privind focul în care ardea o bluză ruptă și cartea lui Hugo - "Legenda secolelor". Cartea trosnea cu fiecare sfoară aprinsă din cotor, paginile se înnegreau pe rând de căldură. Michel își privi brațele amorțite. I se făcuse pielea găinii. Dădu să spună ceva dar se auzi poarta bubuind.

-Poete, ai făcut focul?! Dai petreceri în miezul nopții?! Îți permiți să cânti la pian și să aduci femei în cremenea nopții, dacă nu ți-ai plătit chiria de trei luni.

-O să-ți plătesc, Monsieur Blanchet. Nu intra în panică. O să-ți plătesc în curând, zise Michel arătându-i calm lui Charles drumul spre ușa din spate.

În timp ce-l conducea, îi șopti:

-Lasă-mi partiturile. Săptămâna viitoare o să trec pe la cafenea, la Voltaire cu versurile. O să stabilesc un *rendez-vous* cu o cântăreață. Te aștept oricând pe la mine. Vino în timpul zilei să bem o cafea.

-Simt că mi-a ars tot trecutul în focul din camera ta, dragă prietene, îi șopti Charles înainte să iasă pe bulevard. O să țin minte că ți-ai ars cărțile să-mi faci o cafea.

-Stai liniștit, am început deja să scriu versurile. Este un cântec minunat. Știu deja cum o să se numească.

-Cum? Întrebă curios Charles tremurând.

-*Je ne regrette rien*, șopti Vaucaire privind în spate dacă nu cumva l-a simțit proprietarul.

-Dar ăsta nu este titlul de cântec, zise dezamăgit Dumont. *Je ne regrette rien* este ca și cum ai spune *je m'en fous*.

-Exact, râse Michel și dădu să-i mai explice un amănunt, dar dădu din mână. Așteaptă, te rog, versurile.

Când ajunse la prima intersecție, Charles se opri și ascultă strigătele isterice ale proprietarului. Se auzeau atât de limpede:

(continuare în pag. 5)

-Să-mi dai banii, dacă nu vin mâine cu portăreii și-ți salt pianul. Ai să înfunzi pușcăria datornicilor, Vocaire. Plătește-ți chiria sau ia-ți catrafusele și dispare. Cafenelele sunt pline de vagabonzi.

Îmbrăcat elegant după ultima modă londoneză cu sacou și pantofi sport, Michel Vocaire intră după o săptămână în cafeneaua Voltaire, salutând barmanul și prietenii, numai că barmanul se uită într-o parte în loc să-i răspundă la salut.

-O cafea, zise Vocaire sigur pe el pentru că avea câțiva franci în buzunar.

-Iertați-mă, domnule Vocaire, dar azi nu dăm pe datorie.

Michel strânse din dinți zâmbind pentru că tocmai văzuse o blondă inefabilă în cafenea, un chip nou de studentă mai mult ca sigur la Arte.

-Plătesc înainte, păstrează restul, zise Michel lăsând să-i cadă dintre degete două monezi.

-Aș putea să-i trec în debitul contului, dacă vreți, zise precaut barmanul.

-Maurice, ne cunoaștem de șapte ani, ar trebui să-mi faci în cârciuma ta o statuie, la câți bani am cheltuit pe petreceri. Te rog o cafea, mâine am să-ți plătesc întreaga datorie. Nu intra în panică. Așteaptă până mâine.

-S-o văd și pe asta, își murmură barmanul în bărbie.

-Cât de frumoasă este Sena azi. Netedă ca un ocean, linștită ca marmura, zise poetul privind fluviul liniștit ca o sabie strălucitoare odihnindu-se pe genunchii unui muschetar. Îl caut pe compozitorul Charles Dumont, spuse deodată tare poetul să audă toată lumea.

-N-am auzit de el, ridică barmanul din umeri. Nu știu cine e.

-Cum așa?! Este un muzician, un artist. A cerut aici referințe despre mine. Nimeni nu-l cunoaște?

Clienții din spate unde se afla și blonda șic, dădură din cap.

-Unde-i Antoine, ea îi cunoaște pe toți? E un tip scund, are o față de arab. Este îmbrăcat cu un pardesiu maron pătat.

-A, îl știu eu, zise un vânzător de ziare. A plecat din Paris. L-am văzut dimineață la Gare du Nord, căutând un tren. Are un frate la Clermond Ferrand, dar nu avea toți banii.

Poetul țâșni în stradă după un taxi. Barmanul puse cu grijă francii deoparte, uitându-se chiorăș la cafeaua aburindă de pe tejghea.

Trecând de mulțimea din gară, poetul se-ntoarse spre casele de bilete, cercetând în același timp peroanele. Îl găsi pe Charles pe o bancă, numărând niște monezi într-o batistă.

-Dragul meu prieten, zise poetul îmbrățișându-l. Am versurile.

-Degeaba le ai, făcu Charles cu glas stins. Nu mai am casă. M-au aruncat în stradă portăreii. Eu nu am mai plătit chiria de cinci luni. Abia am apucat să-mi iau hainele pe mine. Plec, dragă prietene, în Spania. Am un frate în Figures dacă m-o primi la el. Dacă-l lasă nevastă-sa.

-Nu, vai de mine, am versurile.

-Ce titlu ai pus cântecului meu?

-*Je ne regrette rien*.

-Dar ți-am zis că nu este un titlul de cântec, zise

Charles dezamăgit privind după trenuri. Seamănă cu vorbirea obișnuită. *Je ne regrette rien, je m'en fous du tout.*

-Exact, dar trebuie să-l ascuți. Am stabilit deja un *rendez-vous* cu o cântăreață.

-Cu cine?

-Cu Edith Piaf.

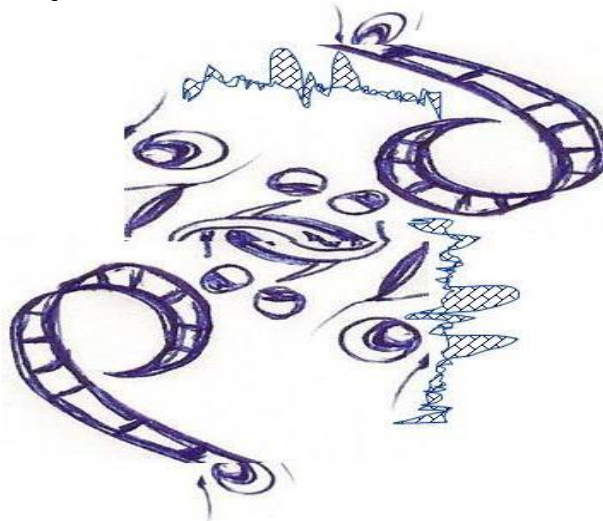
-Dar am fost la Edith Piaf de două ori. Nu i-a plăcut cântectul. O, nu are rost. Și oricum Edith Piaf cântă numai după compozitori consacrați. Lasă-mă să plec.

-Sub nicio formă. Vii cu mine. Nu mai avem timp.

-Și o să vină Edith Piaf la tine în mansardă? Întrebă neîncrezător Charles când era deja în taxi.

Categoric, o știu pe Edith de când era mică. Am dus-o la școală la iezuiți de nenumărate ori. Întotdeauna se ține de cuvânt, mai ales dacă a rugat-o Michel Vaucaire. La ora 13.00 fix va fi la mine și va asculta cântecul tău pe versurile mele.

-Cine, Madame Edith Piaf?! Întrebă taximetristul fără să se întoarcă. Nu are cum, Madame Piaf este la Versailles cu președintele Charles de Gaulle. Îi dă o medalie și o face ambasadoarea Franței la Unesco.

-O să vină, zise Charles scrâșnind din dinți, bătându-l pe Charles pe umeri, nu prea sigur pe el. Ai să vezi, va veni!

Când ajunseră în bulevardul Jose Maria de Hérédia, uluit Michel văzu portăreii proprietarului cărându-i pianul pe scări. Curtea era plină de o mulțime de gură-cască. Totul era cărat cu grijă în cutii și saci așezați direct pe caldarâm. Portăreii trudeau de parcă ar fi descărcat o caravană. Deodată se auzi încărcându-se o armă. Curtea încremeni.

-Sunt Michel Vaucaire proprietarul acestui pian. Trag fără somație la prima mișcare aiurea, vă fac îngerași. Duceți pianul în mansardă, acum. Portăreii încremeniți priviră spre proprietar. Acesta gătit de emoție și furie, dădu înapoi privind carabina.

Poetul se uită în ochii lui.

-Azi vei primi banii de chirie. Duceți-mi pianul înapoi. Executarea, răcni Vaucaire și portăreii

(continuare în pag. 6)

făcură cale întoarsă.

-Domnul Michel Vaucaire? se auzi întrebat din spate și când se întoarse un colonel de securitate îi și luă arma din mâini.

Aveți permis pentru carabina asta?

-A fost a tatălui meu. A luptat în primul război mondial. Înainte soldații se lăsau la vatră cu armele. Dumneavoastră cine sunteți?

-Gerard Mouron, colonel de pază și protecție din garda republicană. Președintele va sosi în câteva clipe împreună cu Edith Piaf. Doamna are un *rendez-vous* cu dv la orele 13.00. A, iată, coloana a sosit. Această armă rămâne deocamdată la mine. Coloana de limuzine ocupă aproape tot bulevardul care până la urmă fu repede închis din motive de securitate. Ofițerii în uniformă și în civil ocupară poziții în curte. Generalul de Gaulle conducea cu grijă de braț pe Edith Piaf urmat de o trupă de reporteri RFI și un car de televiziune care transmitea în direct.

-Președintele Franței, zise galant generalul îndreptându-se spre cameraman cu spatele la mulțimea de căscați, este la dispoziția doamnei Edith Piaf, cea mai importantă ambasadoare a Franței. Cartea de vizită a Franței azi, este această voce – vocea Edith Piaf. Spuneți doamnă că aveți un *rendez-vous* cu un poet care vrea să vă propună un cântec. Generalul înalt încercă să vadă peste lume. Din mulțimea de gură-cască se vedea președintele vorbind singur pentru că Edith era prea scundă și boala o făcuse și mai firavă. Lumea se dădu la o par-te și Edith Piaf intră împreună cu președintele într-o casă golită de lucruri cu ferestrele deschise fără perdele, iar în mijlocul camerei aștepta un pian

-Dragă Edith, zise Vaucaire, domnule președinte... dragă Edith, cât mă bucur c-ai venit, zise emoționat Vaucaire cu brațele deschise în blitz-urile aparatelor de fotografiat. Vreau să ți-l prezint pe compozitorul Charles Dumont.

-Parcă ne cunoaștem, zise Edith întinzând mâna, dar fie din pricina emoției sau a oboselii, Charles rămase încremenit, înclinând foarte puțin capul. Edith își retrase mâna făcând ușor o piruetă pentru ca fotografii să aibă un unghi favorabil. Când realiză momentul, pentru Charles era deja prea târziu. Edith se întorsese cu spatele.

-Să auzim cântecul, domnilor, zise Edith cu o voce cristalină. Să nu-l facem pe președintele Franței să aștepte.

Charles se așeză pe taburet în fața partiturilor. Trase aer în piept cu fața luminată de blitzuri. Vaucaire zâmbind îi îndreptă textele pe portativ dar Charles rămase nemișcat.

-Nu am ochelarii la mine, îi șopti șocat lui Vaucaire la ureche. Nu știu unde i-am lăsat.

-Stai liniștit, o să cânt eu, te rog.

Compozitorul nu are din păcate ochelarii la el, zise poetul dar o să cânt eu, dacă mă suportați. Știu versurile *par coeur*. Sunt scrise de mine.

Asistența vibră amuzată și curioasă. Blitzurile se întetiră pe fețele celor doi.

-Cântecul se numește "Je ne regrette rien". Maestre, dă-mi un sol. Da, zise Michel, acordându-și vocea, luând o poză de tenor sprijinindu-și degetele mâinii stângi pe pian și ducând palma dreaptă la piept.

Charles închise ochii lăsându-și degetele pe

claviatură ca și cum ar fi slobozit niște ogari pe o pajiște în căutarea prăzilor. Degetele atinseră delicat clapele iar sala se umplu de sunete ample de parcă ar fi cântat o orchestră întregă.

Un car de la TV5 începu transmiterea cântecului în direct. Prezentatoarea se întoarse spre fereastră privind spre carul TV din stradă și primi confirmarea transiterii de la inginerul de sunet. Michel începu să cânte calm ca la o lecție de pian. Ca să nu fie intimidat de aglomerația din încăperea închise ochii. Vocea i se înalță limpede și odihnită ca o pasăre trezită de prima rază de soare.

-Non, je ne regrette rien, ni le bien qu'on m'a fait, ni le mal, tout ca m'est egal...non, je ne regrette rien, non, je ne regrette rien...

Când termină cântecul, Michel deschise ochii privind asistența. Părea că sála nemișcată se răstoarnă ușor într-o parte, pierzându-și gravitația.

Edith stătea nemișcată, înmărmurită de parcă ar fi primit un glonte în piept. Abia respira – blitzurile alunecând pe chipul stupefiat, o față șocată care tocmai se întunecase. Se lăsă o liniște grea ca o lespede.

-Ah, acesta este cântecul vieții mele, zise limpede cântăreața. Simt că trăiesc. Vreau să-l cânt chiar acum. Maestre, te rog.

Charles așteptând o reacție, nu-și mai putea ridica mâinile de pe genunchi și începu să plângă. Dar cum încerca să-și stăpânească lacrimile, ele izbucneau mai tare ca dintr-un gheizer scuturându-l. Michel se aplecă spre el ca și cum ar fi vrut să-l protejeze.

-Dragă prietene, te rog...

Simțindu-i emoția, Edith se apropie și-i atinse pe umeri, dar atingerea se transformă într-o îmbrățișare și Charles apucă să spună printre lacrimi:

-Iertați-mă, vă rog.

-Maestre Dumont, zise înțelegătoare Edith, vă rog, vreau să cânt acest cântec.

Plângând ușor mai liniștit, Charles începu cântecul, așteptând vocea cântăreței să preia contrapunctul. Mâinile îi tremurau pe clape aproape instantaneu. Când întâlni linia melodică a pianului, vocea se înalță dând ferestrele la o parte, peste bulevardul care asculta încremenit și atunci Charles își dădu seama că melodia are niște versuri incredibile, intraductibile, de-o frumusețe nepământească mai ales pentru că erau cântate de Edith Piaf în limba franceză și doar în limba franceză și în nicio altă limbă. În Franța ceasurile s-au oprit când s-a cântat pentru prima oară "Je ne regrettes rien" de Edith Piaf. Când începură ropotele de aplauze în mansarda lui Michel Vaucaire, Charles cu fața zvântată de lacrimi simți o pală de vânt ridicându-i părul de pe frunte și pianul vibră profund ca o corabie lăsată la apă.

Ignatie GRECU

Precum odinioară

Suflet drag și smerit,
Cântă și saltă
Precum odinioară David,
Dumnezeu este cu tine!

Fluturând, amintire

Cărări fără număr
Așteaptă-n asfințire.
O frunză pe umăr
Fluturând, amintire,

Lin cade. Și luna
Din nori se desface
Și varsă-n suflet
Visare și pace.

Acolo, departe,
Sub Steaua Polară
Un crin înflorește
Mirifică țară.

Drum drept de mireasmă
Până la cer suie.
Ca fumul albastru
Din sfânta cățuie.

Unei mierle

Dacă ar fi să mă iau după tine
toată ziua aș cânta, aș cânta.
Dar vezi bine
mai trebuie să și mănânc
ca să trăiesc.

Unde mai pui
că având câțiva buni prieteni
trebuie să-i întâmpin uneori
cum se cuvine.

Și-apoi să-ți mai spun ceva:
Eu locuiesc, după cum vezi, printre
oameni

ca printre jivine,
lucru pentru care cântecul
mai mult îi îndepărtează pe
unii de alții

decât îi apropie.

Voi, copacilor

A plecat toată frunza
și au rămas ciorile.
Surâsul și zâmbetul au plecat
lăsând loc lacrimilor prelinse
pe geam.

Voi, copacilor, frații mei din copilărie,
zadarnic întindeți voi brațele goale
după stolurile văslind rar și greoi
în azur.

Iată, mugurii au clipit din pleoape
și nu se tem
că în curând
sub cerul ca un baldachin
vor îmbrăca
veșmânt nou, alb și pur.

Poveste

Cântă lin, adânc și duios.
Păsările tăcură un timp.
În ochi înflorea o lumină
Și-n plete, pe umeri, un nimb.

Prin simplu veșmânt, din umeri
Aripi părea că respiră.
Mâinile cu degete prelungi
Făcute erau pentru liră.

Zarva lumii, orașele mari
Îl alungau mai departe.
Odihnea sub copaci, în păduri,
Cu fruntea grea pe o carte.

Picioarele goale în iarbă
Visau câmpii verzi cu flori.
Precum odinioară-n copilărie
Când alerga după miori.

Prea mulțumit era și fericit.
Nimeni nu-i ridica întrebare:
-Frate, de unde ești tu oare,
Și ce cauți tu pe aici?

El care era de mult așteptat,
De veacul nostru dorit.
Venise trimis pentru noi
Anume la timp potrivit.

Lumea săracă de cântec
Se stingea încetu-cu-ncetul.
Domnul s-a milostivit și a trimis
S-o ridice iarăși la viață poetul.

Mihail GĂLĂȚANU

cronică a sângelui

într-una dintre aceste realități
 ai murit.
 nu știu
 în care.
 de fapt,
 ce importanță
 mai are?
 într-una
 dintre aceste lumi
 încă mai trăiești
 și mai scrii.
 m-am născut
 în cea mai bună dintre lumile posibile.
 am trăit cea mai minunată viață,
 cu cea mai minunată
 femeie cu putință.
 care,
 din când în când,
 pe furiș,
 își schimbă capul
 (și, de altfel,
 și celelalte
 organe)
 cu al altor femei,
 mai tinere
 ori mai bătrâne.
 toate sunt soția mea
 și
 își întind
 gurița lor dulce
 și unică,
 să fie sărutată.
 cu buze suave.
 și zmeurii.
 după mine.
 toate își întind
 picioarele lor
 între picioarele mele.
 se relaxează. toate mă cuprind
 de după mijloc,
 de după nimb.
 toate dansează.
 sfânt sunt numai
 în pat cu ele.
 ele sunt eternul feminin
 sau numai își închipuie
 că sunt.
 ele își lasă capul
 pe umărul meu
 toate
 deodată

cu un singur cap,
 cu un singur gest,
 își razimă
 umbra părului
 de tâmplele mele.
 își lasă inima să se odihnească
 pe inima mea.
 își lasă inima
 să se odihnească
 pe inima mea
 și să nu mai bată
 măcar o clipită,
 măcar o secundă,
 îndeajunsă,
 câtă s-a fost zărit
 printre nori,
 le-am fost
 răsfrânt o secundă,
 a sângelui lor, furibundă.

Ossana

Numele meu
 a fost scris,
 de la început,
 în cartea învingătorilor,
 Dumnezeuul meu
 l-a scris.
 Numele meu
 a fost scris,
 încă din prima zi,
 în cartea mîntuiților,
 Dumnezeuul meu l-a scris.
 Numele meu a fost însemnat
 direct
 pe pielea tuturor femeilor
 pe care le-am iubit,
 Dragostea mea l-a scris.
 Până la urmă,
 numele meu a fost scris
 și în cartea morților
 și de acolo
 a fost șters
 și scris în cartea vieții,
 slavă Lui, slavă Celui care l-a scris!...

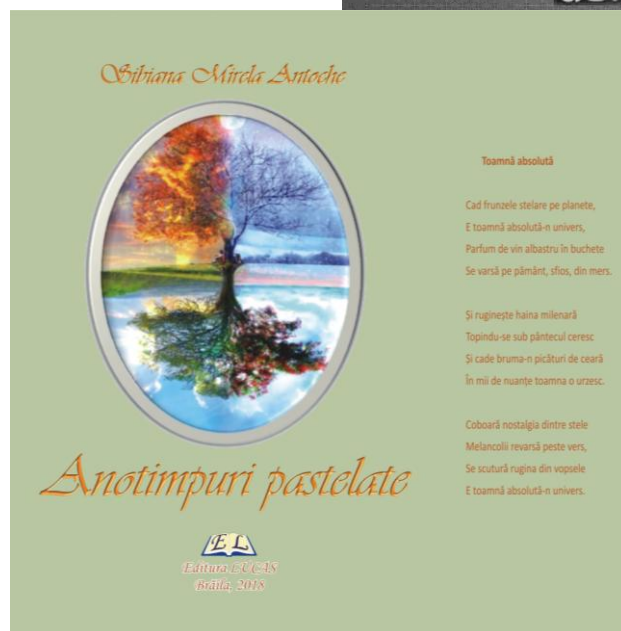
Virgil ANDRONESCU

IUBIREA ÎNTRE CALD ȘI RECE

După cum am aflat din *Reperete biografice*, așezate în volumul de față, Sibiana Mirela Antoche a apărut pe firmamentul poeziei feminine brăilene lansând primul volum *Viață în doi* în anul 2016. Anul următor a publicat cel de-al doilea volum de versuri, numit *Stropi de rouă*, iar la începutul acestui an a revenit pe scena lansărilor de carte cu volumul *Buchetul de iubire*. Toate cele trei cărți au fost publicate la editura Lucas din Brăila și au ca teme principale Iubirea și Natura.

Cel de al patrulea volum de versuri al autoarei Sibiana Mirela Antoche, publicat în acest an tot la editura Lucas, în condiții grafice și de tipar excepționale.

Volumul se deschide cu poezia A mai trecut o toamnă, versurile acesteia făcând referire la scurgerea ireversibilă a Timpului, la trecerea inevitabilă a Vieții și la ceea ce rămâne după fiecare trecător prin această Lume, dar și la deșarta speranță ca Inevitabilul să aibă loc cât mai târziu cu putință, toată această filosofie primară desfășurându-se într-un decor pastelat, poezie din care citez: A mai trecut o toamnă peste noi.../Și cât de multe or mai urma-n curând,/N-avem a ști vreodată din iernile ursite.../ Cules-am noi lăstari din umbrele prea vremii.../ Cărunte ne sunt tâmplele din prea firescul lumii/Au explodat în floare ca trandafirii-n veri./A mai trecut o toamnă și câte-or mai veni/Ne-am resemnat la gândul că-n viață nu-i revers. Citind cu atenție volumul de față, observăm cum- prin folosirea numai a vocabularului activ, Sibiana Antoche ne transportă în mijlocul unor peisaje reci ori calde, putem decoda cu ușurință trăirile unor sentimente, la cote dintre cele mai diferite ca intensitate și profunzime. Dar, nu pot ascunde faptul că am întâlnit în paginile acestui volum și poezii de o platină tipic feminină, atât în exprimare cât și în puterea de transmitere a ceea ce a gândit și simțit poeta. Am înțeles că avem de-a face cu poezia în vers clasic-rimă încrucișată și rimă împerecheată; uneori versurile sunt foarte lungi și greoaie, iar unele poezii se întind pe două pagini; nu am găsit nicio poezie în vers alb ceea ce mă face să presupun că autoarea a ales acest stil luând în calcul faptul că este o persoană romantică și visătoare, această alegere fiind indicată de clasicul tablourilor creionate. În volumul *Anotimpuri pastelate* nu există poezie în care autoarea să nu zugrăvească un tablou din natură cât și o dinamica a cotidianului. Revenind la discursul liric- la ceea ce a dorit să transmită cititorului, înțeleg că pentru Sibiana Antoche, Timpul pare a fi dușman și prieten deopotrivă, prin perceperea subiectivă a acțiunilor acestuia asupra propriei ființe: În suflet cade bruma și mă-nvelește iară/...păru-mi este sur și-ncepe a-mi cădea/...căci timpul mă-mpresoară/Din toamna vieții mele mă cheamă a gusta. Timpul trece pentru toți, dar nu

toți oamenii au curajul de a i se împotrivi, de acest lucru pare că dorește să ne convingă autoarea prin filosofia minimalistă propusă: Eu nu mă pierd cu firea... spune autoarea. În fapt, cartea *Anotimpuri pastelate* transmite cititorului o viziune lirică, simplu exprimată, și anume faptul că: Timpul este într-o continuă mișcare și că el este parte intrinsecă a naturii și ființelor pe care le transformă continuu și le macină până la nimicire. Spațiul fizic cel mai des abordat de autoare este spațiul fascinantei toamne care impresionează printr-o fatală inseparabilitate de noțiunea de Timp, această relație definește și devine prin substituție emoția eului: Copacii-s triști și goi și-așteaptă temători/.../E toamnă în frunze, în gânduri și-n noi/.../ Emoții de final de anotimp ploios/Se simte în calendar.../.../ Un strop și ia sfârșit! Sibiana Antoche transmite mesaje artistice, încărcate de imagini expresive- printr-un limbaj concentrat pe vocabularul folosit în mod efectiv în exprimarea curentă, anume că ființa umană își consumă viața, independent de voința sa, în centrul unui adevăr general acceptat: Timp-Spațiu. Cu cât înaintăm în vârstă, curgerea timpului se produce mai rapid, iar poeta realizează firescul fapt și, după cum aflăm din versul *Cerșesc a toamnei tale secunda de iubire*, se hotărăște să purceadă la a face un troc, citez: În schimb îi dau minutul să poată să respire, angajarea într-un astfel de demers are la bază cunoașterea faptului că emoțiile trăite de o anume persoană influențează perceperea curgerii timpului. Sibiana Antoche își privește și analizează viața și sentimentele în sens temporal- trecut- (prezent) – cu proiecție în viitor, și spațial- terestru (natura înconjurătoare încadrată în cele patru anotimpuri) și cosmic (exemplific prin două versuri: *Alerg în constelații, în galaxii stelare/Nu te-am găsit în stele..*). Cele două teme majore nu sunt singurele abordate de autoare, iubirea făcând și ea parte din volumul *Anotimpuri pastelate* și, de fapt, tind să cred că nobilul sentiment reprezintă Elementul cel mai des întâlnit în cel de-al patrulea volum al poetei. Poeziile din această nouă carte demonstrează că mai există oameni care își folosesc Timpul

(continuare în pag. 10)

- în numele unei poezii..., pentru a trăi, pentru a visa și pentru a crede în iubire, pentru a iubi frumos: lubește-mă și crede, nu-s păcate, spune Sibiana Antoche. A visa... A spera... A iubi cu sinceritate... Sunt trăiri din ce în ce mai rare în lumea de astăzi, iar autoarea nu face altceva în poeziile din această carte decât să demonstreze firescul lucrurilor și frumusețea vieții, dincolo de turbulențele timpului și timpurilor, dincolo de neajunsuri, necazuri și dureri, trecând peste tristeți și dezamăgiri și citez: Cu nostalgii ce mi dau de știre,/Speranțe-n frunze eu frământ/Pe patul ploii de iubire/.../Alung tristeți în nemurire/.../Aripi de vis străbat sub nori/.../Mă prind în marea de vânturi/.../Alerg călcând frunzișul mort,/Îmi răscolește-n piept fiorul. Femeia Sibiana Antoche, nu și-a pierdut intensitatea simțurilor, nu și-a tocit sensibilitatea sufletului, nu este indiferentă la strigătele inimii; Sibiana nu este lipsită de energie și nici de interes față de oameni și de natură. Sibiana crede în toate acestea și, cred eu, de aceea le-a așezat în volume de poezii, acesta fiind modul cel mai potrivit pentru a se curăți pe sine, dar și pe cei din jur, și în același timp pentru a se reîncărca cu energii pozitive pe care să le dăruiască celorlalți mult mai înobilate. În toate poeziile acestui volum am găsit stări ca Nostalgia, Tristețea, Melancolia, stări de Visare, de Dor și am definit toate acestea ca fiind Răscoliri intime și profunde aparținând Sufletului autoarei- emise către cititor, aceste stări fiind redate prin folosirea personificării elementelor și fenomenelor din natură, citez: Se-aude plânsul toamnei prin copaci/.../Și mă cuprind fiorii stropilor ce-s reci/.../Se-aude plânsul toamnei în ecouri/E urletul naturii dezlănțuite-n ram/Și-al bocetului frunzelor căzute/.../E plânsul toamnei triste, dar tăcute. Poeziile acestei cărți sunt Dedicatelor celor patru anotimpuri, cele mai multe dintre acestea cântând Toamna, definind-o a fi o Toamnă absolută (-n univers), după cum spune autoarea. Ajungând la pagina 46- din 92 care conțin poezii, cartea având 104 pagini, am aflat un Colind ceresc poem în care se face vag referire la Fiul Domnului, la credință, poemul fiind închinat preasfântului Crăciun. La pagina 52 am descoperit că autoarea este într-o relație (timidă) cu divinitatea. Să fie de vină formația sa profesională de inginer?! Îmi pun această întrebare pentru că în niciun alt loc din acest volum nu am mai găsit esențiala temă a Demiurgului și a legăturii Sale cu autoarea. Desigur că fiecare dintre noi avem dreptul la a crede sau nu în forțe supranaturale. Și ca să închei frumos și rotund, așa cum am început, voi reproduce câteva versuri din prima și ultima strofă a poemului Rostogol de lumini care încheie cartea: Sfere de plumb brăzdează văzduhul,/Cenușa migrează în zăbucium ceresc,/ .../Un petic de soare din spatele ceții / Zâmbește haotic dorind a pulsa / Din seva divină-a le tainelor vieții / Neliniștea timpului...prin cer răsfire.

Ca o concluzie: volumul *Anotimpuri pastelate* reprezintă, și el, un mănunchi de poezii despre Dragoste și Natură, acestea fiind încadrate în decorul viu colorat al anotimpurilor. Toate poeziile cuprinse în carte de față pot fi percepute ca fiind tablouri zugrăvite în toate culorile anotimpurilor, anotimpuri nuanțate și tușate pierdute ori apăsate, calm sau grav și cam atât. Oricum ar fi sau cum veți percepe conținutul cărții, stilul, forma și fondul scrierilor Sibiane Antoche s-au mai limpezit, iar orizontul tematicii pare a se fi extins.

Mihaela OANCEA

Deja un Prospero

Când cu un compas, când cu un echer trasezi intrarea într-o altă realitate locuită de ondine, salamandre, silfe și gnomi; deprinzi rostul sulfului, al hidrargirului și al sării, astfel încât cu o singură celulă nou-născută schimbi starea unui întreg organism.

Ajuns în interstițiile dintre ființă și neființă, ești deja un Prospero ce deslușește forma gândurilor, geometria cuvintelor - aici, sensurile nu o mai iau niciodată înainte, nici nu rămân în urmă, ci se circumscriu podului suspendat între lumi.

Avalanșă de alb

Rătăcită printre atâtea nuanțe de ocru, seara te împinge cu degete gracile până zbori precum Nils Holggerson, prins de grumazul găscanului.

Dincolo de stâncile ascuțite și de potcoavele norilor, se-ntinde imensitatea albă a celor născuți din laptele Herei.

Plină de adrenalină, străbați avalanșa de alb până-n plămâni Andromedei de unde cobori în liniște, cu luna-n rapel.

În stil rococo

Într-o legendară sală de așteptare, aduci în memorie fiecare secundă cu asimetriei căutate, șirul de panouri-oglinzi ce ascundeau ferestrele și conturul coapselor ei.

Forma perfectă a tuturor conversațiilor inutile, surâsul angelic, vitrinele din lemn de trandafir - fragmente de puzzle pierdute azi în vobletele fumului de țigară.

Vasile Dan MARCHIȘ

GEOGRAFIA FĂRĂ CUVINTE

Doar zăpezile veșnice care
sunt mai vechi decât istoria
nu pot fi încadrate în aceasta
deoarece
despre zăpezile veșnice
nu s-a putut spune niciodată nimic în plus
de ceea ce sunt astăzi...
Geografia prin ce nu poate fi schimbătoare
sau înșelătoare?
De la o zi la alta,
Pământul poate fi umed sau uscat;
apele pot ieși din matcă sau seca;
plantele pot fi verzi sau uscate,
însă zăpezile veșnice au fost întotdeauna
și sunt de asemenea reci
și unice prin alcătuirea care
n-a înșelat așteptările...
Geografia fără zăpezile veșnice
se poate menține viabilă doar
punând în plan cimitirele
când acestea
sunt etalate prin simple imagini
fără a fi prezentate în cuvinte
fiindcă atunci ar părea istorie...

STATORNICIE

Mai neobișnuită ca oricând
muza m-a abordat astfel :
"Azi plec în concediu unde n-am fost niciodată"
Am rămas uluit întrebându-mă:
"În ce loc de pe pământ n-a putut ajunge
până astăzi muza?"
Știind parcă ce vreau să spun ,muza a continuat:
"Mă duc în satul tău natal-Asuaju de Sus,
unde ai crescut și ți-ai petrecut unele perioade
din viață.
Doar am trecut o dată pe acolo și chiar îmi place,
După cum ai spus și tu că e frumos...!
Dacă în timp voi putea confirma acest lucru,
am să rămân acolo pentru totdeauna"
Am întreat-o surprins:
"Unde sau la cine vei sta tu acolo?"
Muza m-a copleșit cu răspunsul:
"Păi,n-ai spus tu că ai o casă în satul acela...?"
"Bine,bine,am continuat eu,
dar casa este acolo,iar eu locuiesc aici..
Și după ce am scris 5 volume de versuri datorită ție,
acum mă lași baltă!
În final muza mi-a răspuns :
"Ba din contră,dacă voi sta în casa ta,

fie aceasta oriunde
și indiferent de situație
vei avea întotdeauna la cine veni
și pentru cine ieși în lume...!"

DE RESTUL SENTIMENTELOR

Când mă gândeam
ce mai am de făcut
la ceas de seară târzie
muza m-a interceptat astfel:
Dacă pentru sentimentele pe care
i le-ai creat lui Dumnezeu
n-ai cerut nimic material
cum ceri cu bani marfă din magazin
ci ai cerut ceva pentru suflet
Domnul a fost de acord cu cererea ta
ca să-ți ofere aceste poezii ...
Dar mi-a zis să te întreb
ce să-ți dea
de restul sentimentelor ?
Mai neobișnuită ca oricând
precum o foaie de hârtie goală
muza aștepta de la mine un răspuns
Atunci am grăit muzei:
Spune-i Tatălui Ceresc să-mi dea
de restul sentimentelor,viață

DECIZIE

Cel mai greu lucru în lumea aceasta
mi-a fost să găsesc un loc în care
să pot plânge fără să fiu văzut de nimeni
deoarece este un lucru nefiresc
a plânge de fericire
în văzul celor ce plâng de necaz...
Orice plâns poate părea o simulare
prin care dorești fără teimei,fără merit
iertare ori unele bunuri ...
În unele cazuri
doar plânsul celor răi
poate părea viabil
deoarece aceștia plâng cu adevărat
doar din invidie

SITUAȚIE

Azi m-am simțit sărman
și sărac și prin aspectul că
persoana mea e doar una.
Și dacă sărăcia este constituită cum că am
o mână de boabe de grâu
câte a avut Robinson Crusoe, naufragiatul,
cu care a avut tăria să facă agricultură,
eu nu mă supun la acest risc,
ci fac din ele
cea mai mică pâine posibilă,
deoarece prin orice poți deveni suspect,
mai puțin prin sărăcie...

Dumitru ANGHEL

GÂNDURI ÎN DERIVĂ de Valeriu Ion Găgiulescu

Volumul de proză scurtă „Gânduri în derivă”, Editura InfoEst, Siliștea, Brăila, 2018, 112 pagini, semnat de Valeriu Ion Găgiulescu, cu un titlu incitant, provocator și cu o doză de metaforită pe măsura antecedentelor vocaționale de o mereu altă tematică și pe un alt gen literar, epic și liric, nu-mi modifică perceperea ideală a personalității scriitorului teleormănean, dar nici nu mă convinge că și-ar fi schimbat opțiunile imprezibile ale prestațiilor sale de creator de literatură.

Valeriu Ion Găgiulescu este prozator și poet, dar parcă n-are astâmpăr și tot încearcă mereu altceva, după debutul editorial cu orgoliosul „...Ca floarea câmpului”, Editura Tipoalex, Alexandria, 2006, insinuându-se perseverent, obsedat și convingător pe un lait-motiv epic de coloratură nostalgică. Deși par ostentativ așezate pe fundalul unei Istории tulburi și nefericite, marcată de ultimul Mare Război, de experiența comunismului și a ideologiei sale nefaste, traiectoriile individuale ale personajelor romanului „...Ca floarea câmpului” stau sub semnul unui destin implacabil, al necesității și întâmplării din filosofia materialistă a lui Karl Marx. Soarta personajelor este parcă dictată de puteri oculte, dirijată de zeități malefice, ca în țesătura scenică a dramaturgiei grecești clasice, marcată de evoluții fără ieșire.

Eroii romanului sfârșesc tragic, pentru *păcate* de care nu se fac vinovați decât în măsura în care întâmplarea absolut nefericită produce consecințe fără rezolvare dintr-o etică și morală aflate la granița dintre norme ritual-religioase și legi juridice, între coduri divine și coduri de procedură penală.

Valeriu Ion Găgiulescu este jurist, este prozator dar este și poet, așa cum o dovedește volumul de versuri „Potcovarul lui Pegas”, Editura Opinia, Brăila, 2008, cu o poezie în „dulcele” stil clasic, consacrat, cu reguli ale prozodiei ca de început de EV liric, un fel de *retroneoanacreontic*, sfidând nonșalant tot ceea ce se scrie astăzi, mai ales în formă decât în expresie semantică și nici nu se consideră demodat. Poezia sa bravează prin încercarea de a rămâne poem, odă, pastel, imn, gazel sau elegie, și nici nu se străduiește să salveze aparențele unei *nealinieri* la curente, direcții, modele..., chiar dacă, în clipele sale de reverie și intimitate lirică, se gândește că NOUL din orice domeniu s-a impus, a învins, a convins până la urmă.

Romanul „Amurg”, Editura InfoEst, Siliștea, Brăila, 2017, vine cu noutăți compoziționale, deoarece faptele personajelor, ca și ecoul lor în conștiința

Boem@ (117) 11/2018

autorului se recompun justițiar cu accente de... *cod penal* al unei culpabilități în derivă, tocmai pentru că *Istoria* este incapabilă să le anuleze stigmatul unei minime *clauze de non-vinovăție*. Explicația unui astfel de discurs narativ s-ar afla în faptul că prozatorul V.I. Găgiulescu este un jurist (cu state vechi de serviciu la Judecătoria teleormăneană și cu prestații notorii la Baroul de avocați din Tr. Măgurele), care a schimbat *roba* literei de Lege din Codul de procedură penală cu *fracul* de ceremonie al Limbii Române artistice și literare și și-a construit personajele romanului „Amurg” după tipul și arta Oratoriei, care s-ar pleda *vinovat* în acuze și insinuări probatorii ale unei Istории cu ideologii contrafăcute.

Scriitorul-jurist sau juristul-scriitor își îmbracă epicul după *coduri* ale Legii metaforei, iar personajele sale, mai ales cei trei grobieni povestitori de întâmplări, cu o biografie aflată sub semnul maleficului se găsesc permanent sub incidența complexului nevinovăției protejate până la decizia incriminatorie cu martori și sub prestare de jurământ! De fapt, întreaga structură a romanului „Amurg” este o copie legalizată a unei pledoarii susținută la *Bară* de scriitorul-avocat al apărării, care nu acceptă decât *expertiza* unei realități imperturbabile după un *cod penal* moral, intransigent și *fără drept de... recurs*. Până la urmă, în cele două romane, V.I. Găgiulescu acuză vehement ISTORIA și-și grațiază generos personajele, pe care le consideră victime, chiar când poartă stigmatul de torționari.

(continuare în pag. 13)

Am apelat la acest periplu de proză și poezie, pentru a releva personalitatea... „incomodă”, dar cu totul originală a domnului Valeriu Ion Găgiulescu, și a semnala, din nou, cu aceeași derutantă uimire, noua „ieșire la rampă” a literaturii de impact cu volumul „Gânduri în derivă”, în care sunt adunate treisprezece... povești, povestioare, șotii, eseuri, pamflete, satire, memorii, gâlceve, spaime și „mârâieli” sau nu știu cum să le mai numesc!?, izvorâte dintr-o încrâncenată ceartă cu lumea, cu toată lumea din jurul său.

Cele mai multe gânduri în derivă vin cu certitudine din sufletul său răvășit de atâtea dilematice pretexte din zona răzvrătirii, în tonalitatea și ritmul agresiv al celebrului „Dans al săbiilor” din baletul „Gayaneh”, de Aram Hacıaturian. Există în proza lui Valeriu Ion Găgiulescu o elegantă atitudine de scriitor-manifest, cu o încrâncenată apetență pentru un altceva din zona de o intimitate agresivă, protestatară, pe care și-o asumă nonșalant și fără senzația culpabilității.

Primul dintre cele 13 eseuri deschide „cutia Pandorei” pentru vocația literară a autorului și-i justifică parcursul de creație, cu note de biografie lămuritoare și de un sentimentalism ușor desuet dar de-o sinceritate emoționantă.

Pretextul lansării primei sale cărți, romanul „Amurg”, dincolo de festivismul firesc, i-a deschis sufletul prozatorului V.I. Găgiulescu în limitele unei teribile surprize din orizontul celebrului personaj al scriitorului francez Moliere care... „nu știa că face proză!?”

În cel de-al doilea text, scriitorul este „pus pe gâlceavă” nu neapărat din perspectiva unei agresivități oarecare, banală sau cărcotașă, ci provocată de o anume sensibilitate nuanțată intim din împotriviri fără motivații alarmante sau „explodează” împotriva propriei incapacități de a-și stăpâni reacțiile sufletului său încercat de multe, foarte multe „alergii” intime.

V.I. Găgiulescu este un nostalgic fără leac, de-o sensibilitate pe care n-o poate stăpâni; sufletul său, angoasat, este permanent în derivă, iar gândurile sale mereu „o iau razna”, nestăpânite și în „alertă de gradul zero”. Într-un crochiu memorialistic are opinii pertinente „Despre muzică”, foarte firești, pentru că este fiul unei soprane de la Opera din Chișinău, de unde a moștenit gena unei astfel de înclinații artistice. Are opinii pertinente despre fenomenul manele, pe care-l explică doct, cu trimiteri la Dicționarul Candrea-Adamescu (1930) și-i explică cu umor derapajul semantic în melodiile românești contemporane.

Un întins eseu cu accent pe calitatea umană a sincerității, cu multiplele sale valențe stilistice, face trimiteri dintre cele mai năstrușnice, de la Cain și Abel, din Cartea Sfântă, și până la exemple din toate mediile sociale, ori pe comportamentele cele mai concludente: „de când încep copiii să mintă!”

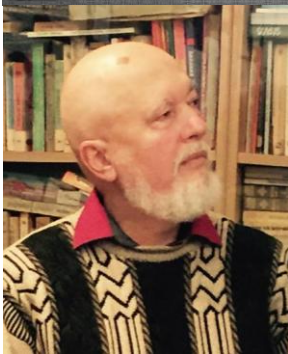
Domnul Valeriu Ion Găgiulescu este un eseist imprevizibil și „atacă” în „presto cantabile” orice temă, ca, de pildă, în satira epică de doar câteva pagini, miracolul zarului norocos 6-6 al jucătorilor împătimiti de table; are o fascinantă dezlegare a miracolului

hazardului în viața oamenilor și încheie cu un poem, șugubăț i-aș zice, „Dublele vârstei” (pag. 70).

Lait-motivul tematic obsedant al volumului „Gânduri în derivă” rămâne cantonat în perimetrul emoțional al meditației și al atitudinii civice a scriitorului, cu ritmicitatea tonală, în creștere impetuoasă, a cunoscutului „Bolero”, de Maurice Ravel, iar consecințele etice, morale și de recesiune sufletească sfârșesc în finalul, impetuos și el, dar lăsând loc echilibrului eliberator.

În fine, există în această carte tot felul de gânduri, unele foarte oarecare, altele... năstrușnice, dar Valeriu Ion Găgiulescu a ales să facă din ele o risipă interesantă de observații de cultură și civilizație: „Iată, deci, o fericită îmbinare între anume principii filosofice și un mod de gândire profan” (pag. 110).

Dorian MARCOCI**La centenar**

Tânjește-n graiul frunzei o doină din Moldova,
De peste munți răspunde un fluier din Ardeal,
Cu modulații Oltul o poartă în aval
Spre Țara Românească ce-i înțelege slova.

Cu arcul lor de piatră, Carpații peste timpuri,
Ca o coloană sfântă ne-au sprijinit când rele
Din cele patru vânturi ne urgiseau mișele
Vrând neamul să sugrume călcându-l în răstimpuri.

Ecolul din Bănie mai mângâie granitul
Cetății Albei lului cu pasul lui Mihai,
Întâiul domn ce-n pohta-i a strâns al nostru grai
Din țările române unindu-le pământul.

Deși a fost vremelnic, istoria nu uită.
Acum în spicul frunzei unită ne e doina
Că-i Țara Românească, Ardealul sau Moldova,
E ROMÂNIA NOASTRĂ, LA CENTENAR SLĂVITĂ.

Unirea-n scrisul gliei

Nu s-a clintit seninul aflat deasupra noastră,
Peste Ardeal, Moldova și Țara Românească,
Seninul iei albe înfășurând fecioare,
Seninul din izvoare, de fețe zâmbitoare.

Seninul din poiene unde se-ngână doina
Purtând dorul în vreme, călăuzindu-i noima
Pe undele-ncercate din Olt, Mureș sau Prut,
Spălând sângele nostru pe arme prinse-n scut.

Seninul flori-n spice, al pâinii de pe masă,
Al luptei zăbovite în mâna de pe coasă,
Al nopților în care cu luna la fereastră
Ne zămisleam copiii, să-mpartă truda noastră.

Senini în ochi și suflet pământul să-l păstrăm,
Unirea-n scrisul gliei, cu trupul ce-l avem,
S-o apărăm, Grădina a Maicii pe pământ
Unde-i născut ROMÂNUL în trainic legământ.

Glia

Am fost în sală, s-a cântat
"Deșteaptă-te române".
Veneau spre mine avântat
Cu piepturile pline

Cuvintele ca un resort
Și clocotind de viață
Întrebător de-am să suport
Imensa suprafață

A valului vibrând de voci,
Sporindu-și energia
Din trup în trup, ca niște roci
Pe care ne e GLIA.

Am fost în sală, s-a cântat
Cu piepturile pline,
Venea spre mine avântat
"Deșteaptă-te române".

Un visător

Eu sunt un visător...Să nu uiți rădăcina
Din neamul tău de sânge! Și el e muritor.
De mic, caută-ți menirea dar nu respinge țina
Ce este frământată și de al tău picior.

Să nu respingi ograda, vecinul de la poartă,
Păstrează-n tine rodul, nu sărăci livada,
Căci depărtarea uită, străinul nu te caută,
Se vlăguiește stirpea sleindu-se plămada.

Eu sunt un visător...Nu știu ce ne așteaptă.
O lume tot mai strâmbă? Un tot mai fals decor?
Ce echilibru, cine...socoate, cine-ndreaptă?
Să mai aștept o viață? Eu sunt un visător...

Casa lancului

Istoria o scriem zi de zi.
La noi istoria trăiește
În firul vieții prinsă, o poveste
În care noi prin noi ne-om întregi.

Istoria trăiește necurmat,
Din ziceri și din scrieri vom afla
Cât unii vor dori a constata,
Dar adevăru-n noi e consemnat.

Istoria mustește pas cu pas
Din sufletu-i pământ eliberat
De generații care și-au păstrat
Case istorii de smerit popas.

Așa e casa-n care cununată
Istoria și Crai din Apuseni
Poftesc la masă fiii cetățeni
Să-nfăptuiască România TOATĂ.

Iuliu Marius MORARIU

O nouă traducere românească a lui Virgil Gheorghiu

[Constantin Virgil Gheorghiu, *Chiralesa*, trad. Gheorghită Ciocoi, Editura Sophia, București, 2018]

Scriitor deopotrivă important și controversat al diasporei românești din spațiul francez, tradus în timpul vieții în 33 de limbi, Virgil Gheorghiu trece postum printr-o redescoperire a biografiei și operei, atât în spațiul românesc, cât și în alte spații culturale. Cercetători precum subsemnatul,¹ Thierry Gillyboeuf,² Constantin Cubleşan,³ dar și mulți alții, scriu despre bio-bibliografia lui, în vreme ce domnul Gheorghită Ciocoi traduce cu consecvență operele dânsului, publicate în limba franceză.

Între cele mai recente traduceri ale dânsului, se numără și volumul *Chiralesa*. Un roman în care, precum în multe dintre operele sale, scriitorul își cântă jalea și dorul țării natale. Îi prezintă necazurile și asupririle și vorbește despre caracterul dârz al românilor din partea de țară de unde vine. Folosindu-se de povestea haiducului Bogomil, în construirea căreia combină mai multe legende ale diferitelor epoci, scoțând la iveală prototipul unui haiduc filo-român care luptă împotriva unor asupritori străini, metamorfozați etnic și cultural, însă păstrând în sufletul lor germeii strămoșilor și sângele străin, el oferă cititorului un roman ce are atât un interesant mesaj moral, cât și scene ce-l duc la granița cu beletristica polițistă.

Scrisă într-un mod aparte, ce se dovedește, din foarte multe aspecte non-conformist, lucrarea e o adevărată perlă a literaturii române. Dacă majoritatea romanelor încep printr-o frumoasă expozițiune, ce realizează tranziția dinspre cadrul spațial-temporal al lucrării înspre acțiunea propriu-zisă, cel al lui Gheorghiu debutează cu un moment de tensiune ce-l transportă pe cititor în inima celei din urmă. Abia apoi urmează descrierea cadrului inițial și a amănuntelor contextuale, preotul scriitor realizând aici o adevărată inversiune, cu valoare literară și impact pentru cititor. De altfel, deși nu face niciodată rabat de la narațiune, de care se folosește ca de un instrument util, deopotrivă în actul de realizare a unor frumoase descrieri sau incursiuni istorice, sau în ample caracterizări, textul lui nu este nici pe departe unul static, preponderent narativ, îmbibat de fraze *proustiene*. Dimpotrivă. Frazele scurte, deloc sacadate, frumos articulate, se constituie în adevărate puncte forte ale sale. Atunci când ele sunt folosite în construcții antitetice, fiind parte a unui amplu angrenaj ce prezintă în oglindă două personaje principale, rezultatul e unul cu totul și cu totul aparte. Alteori, modul în care descrie anumite realități și subliniază dimensiunile fundamentale ale unui eveniment sau profesii, se constituie și el într-un mijloc util de a îmbina imaginea cu dialogul. Iată un astfel de exemplu: "Preotul are părul lung și alb. Nu l-a tăiat niciodată. În Scripturi se recomandă ca nicicând să nu-și taie părul ori barba cel care se află în slujba lui Dum-

Chiralesa

constantin virgil
gheorghiu

Sophia

nezeu. Precum preoții din Vechiul și Noul Testament, precum părinții de la Sfântul Munte și din pustie.

Generalul Dracopol n-a avut vreodată legături, de niciun fel, cu preoții satului. E un preot al țăranilor. Familia Dracopol are în spatele parcului o criptă. Acolo sunt îngropați morții ei. În mormântările sunt oficiate de episcop ori de stareți de mănăstire. Vreme de veacuri, în timpul ocupației turcești, înaltul cler a venit și el din Fanar, odată cu turcii. Prelații nu cunoșteau un cuvânt în românește. Slujeau în grecește pentru despoți. Părintele Miluiescu, precum toți preoții de țară, poartă opinci, ca țăranii, o haină de lână, un suman și ițari; dar, pentru el, sunt negri. Odinioară, se folosea scoarța aninului care dă o frumoasă culoare neagră. Preotul din *Chiralesa*, dacă e tânăr, e obligat să lucreze pământul cu brațele sale pe pământurile despotului, ca orice țăran, și fără nici o plată. Aparține clasei țărănești. Niciodată un preot din *Chiralesa* n-a intrat în castel, în seraiul familiei Dracopol; doar în stare de arest, ca acum."⁴

Răsădit din plămada lumii satului și nutrit din valorile ei, Gheorghiu cunoaște foarte bine lumea rurală românească. O descrie majestuos. Îi cântă durerile și parcă adesea, se bucură pentru fiecare realizare a ei. Adevărat semănătorist, însă numai din această perspectivă, el vede țăranul român ca fiind întruchiparea binelui și îl descrie întotdeauna în termenii cei mai elogioși. În plus, îi prezintă, prin intermediul hiperbolei, pe toți eroii țăranii ai romanelor sale, ca fiind infinit superiori tuturor adversarilor lor. Așa se întâmplă și în cazul *Chira-*

(continuare în pag. 16)

leseii. Generalul Dracopol, personajul principal, e pus în fața unei situații ciudate atunci când i se cere să-l prindă pe vestitul bandit Bogomil, iubit de țărani, care întruchipează prototipul justițiarului. După mai multe momente în care dă greș în acțiunile sale, el află că, de fapt, în spatele întregului eveniment, se găsește caporalul Chiralesa, pe care, într-un exces bahic, crezuse că l-a ucis și, pentru a scăpa de rigorile legii, l-a transformat într-un adevărat martir post-mortem. Autorul se folosește de cele două personaje principale, ca de un instrument prin care și construiește simetric narațiunea și reușește să pună în evidență anumite elemente ale circularității și repetitivității timpului, pe care-l vede mai degrabă drept un element cu caracter moral, decât ca instrument de măsură al vieții cotidiene.

Nu ar trebui, desigur, omis nici modul în care, folosindu-se de nume încifrate precum: *Dracopol*, *Chiralesa*, *Bogomil*, *Serafim*, cărora le explică pe parcurs semnificația, ajută la construirea romanului, a unor momente semnificative și a mesajului său, fiind frumos relaționate deopotrivă cu contextul locului în care sunt folosite ele. Atât onomastica, cât și acțiunea, abundă de puternice accente morale. Părintele Virgil chiar ține să pună în evidență această dimensiune a unora dintre personajele sale, atunci când evidențiază procesul lor de metamorfoză interioară și elementele care l-au marcat. Astfel de exemplu, se folosește de dialogul lui Bogomil cu învățătorul satului, pentru a arăta modul în care, de fapt, adevărata schimbare a eroului nu s-a produs la nivel exterior, deși rănilor i-au adus și acolo schimbări, ci sub aspect sufletesc: "L-am abandonat pe generalul Dracopol fără să-l pedepsesc. Apoi, mi s-a părut că este păcat să rupi frumoasele pagini de poezie și minunatele povestiri scrise despre mine în atâtea cărți de școală... Nu mai aveam dreptul la casa mea, la soția și fiul meu. Am luat deci în sarcina mea pe toate văduvele, pe toate femeile părăsite, toți orfanii. Din când în când, opream autocarul care transporta banii statului, și-i dădeam celor cărora le lipseau."⁵

Romanul *Chiralesa* e așadar o frumoasă reușită literară a unui mare autor al diasporei românești, tradus în mai multe limbi și apreciat pentru talentul său. Brodat în jurul unei frumoase povestiri, în care elemente structurale precum simetria îi dau cititorului un adevărat sentiment de siguranță, abundând de descrieri ce pun în evidență valorile și tradițiile românești, care, până la el, occidentului îi erau aproape necunoscute, el s-a constituit, la momentul în care a fost scris, într-un adevărat material de promovare al țării noastre. Pentru noi, se constituie într-un pasaj al unei istorii literare ce se cere recuperată. Dacă s-ar putea totuși reproșa ceva autorului în legătură cu acest volum, acel lucru, care poate fi taxat drept un minus al lucrării, îl constituie caracterul de idealist al scriitorului. Acesta se reflectă și în scrisul său, și în modul de a construi personajele. Astfel, de exemplu, el operează în culori absolute, atunci când e vorba despre un personaj pozitiv, în vreme ce, celui negativ îi lasă parcă, ca o portiță de scăpare, mici tresăriri ale virtuții (precum lui Dracopol, care decide să se sinucidă când este deconspirat, onoarea). În plus, scrisul său e parcă prea predictibil pe alocuri, și elucidează pe de-a-ntregul intriga. În acest caz, când, la finele lecturii, cititorul înțelege și află totul, se poate întreba, la ce-i mai folosește imaginația?

În ciuda tuturor acestora, romanul *Chiralesa* al lui Virgil Gheorghiu, îmbrăcat într-un veșmânt lingvistic românesc de gală de către Gheorghiuța Ciocoi, se constituie într-o operă interesantă, ce-l familiarizează pe cititor cu anumite aspecte ale istoriei românilor și-i oferă, chiar dacă prin intermediul unei opere beletristice, un exemplu frumos cu privire la importanța virtuții și a demnității pentru poporul român și la modul în care au fost ele implementate de-a lungul veacurilor în istoria lui.

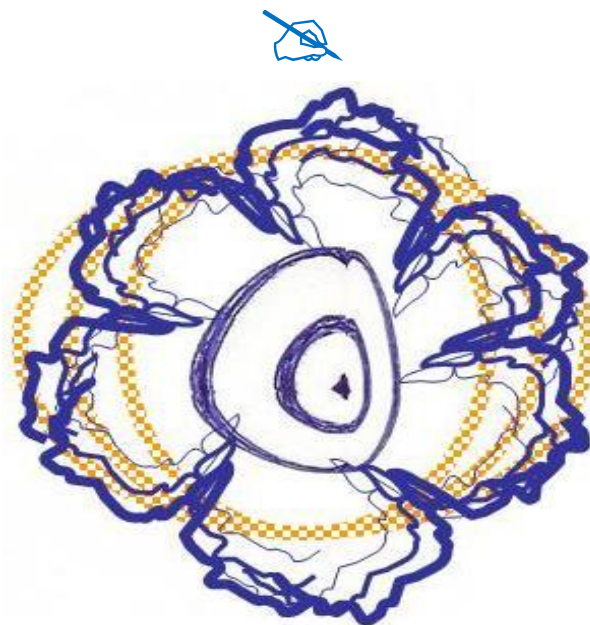
¹ Iuliu-Marius Morariu, "Between theology, literature and life: Virgil Gheorghiu and his biography," în *Meta: research in Hermeneutics, Phenomenology and Practical Philosophy*, vol. X (2018), no. 1, p. 252-257; Idem, „Conflictul dintre Virgil Gheorghiu și Monica Lovinescu, reflectat în scrierile lui Mircea Eliade și Neagu Djuvara”, în Doru Sinaci, Emil Arbonie (coord.), *Administrație românească arădeană – studii și comunicări din Banat – Crișana*, vol. XII, "Vasile Goldiș" University Press, Arad, 2017, pp. 575-585; Idem, "Conflictul dintre Constantin Virgil Gheorghiu și Monica Lovinescu, reflectat în memorialistica exilului parizian," în *Crisia*, XLVII, Oradea, 2017, pp. 183-188; Idem, "Omul din spatele *Orei* 25. Constantin Virgil Gheorghiu în dosarele Securității," în *Sargetia – Acta Musei Devensis*, Serie nouă, nr. VIII (XLIV), 2017, pp. 373-381; Idem, "Corespondența lui Constantin Virgil Gheorghiu cu părinții săi, reflectată în documentele Securității," în *Tabor*, XI (2018), nr. 3, pp. 72-76; Idem, „Elemente ale spiritualității ortodoxe în opera literară a lui Virgil Gheorghiu”, în *Symposium*, nr. 23 – "Cultural Transparency and the Loss of Privacy in the Era of Digital Technology: How Is This Shaping Our Becoming and the Ethical Dilemmas Related to It", The Romanian Institute of Orthodox Theology and Spirituality, New York, 2016, pp. 63-73; Idem, „Opera lui Virgil Gheorghiu, între literatură și autobiografie”, în Ilie Rad (coord.), *Anuarul Colegiului Studențesc de Performanță Academică 2015-2016*, III (2016), pp. 263-271.

² Thierry Gillyboeuf, *Virgil Gheorghiu l'écrivain calomnié*, col. "Essai," Editions de la Différence, Paris, 2017.

³ Constantin Cubleşan, *Constantin Virgil Gheorghiu – aventura unei vieți literare*, Editura Sophia, București, 2016; Idem, *Escale în croazieră*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2011.

⁴ Constantin Virgil Gheorghiu, *Chiralesa*, trad. Gheorghiuța Ciocoi, Editura Sophia, București, 2018, pp. 99-100.

⁵ *Ibidem*, p. 293.

Teodor SANDU

asa că am să mă autoignor

mi-aș fi dorit
 să pot vorbi cu Dumnezeu
 chiar și înainte de facerea lumii
 dar n-am avut curaj nici atunci și nici acum
 încă mai aștept să-și întoarcă fața către mine
 n-am pregătit nici o întrebare
 pentru că sunt sigur că n-are timp de mine
 tocmai acum și tocmai de mine
 ba cred că l-aș întreba ceva
 cine sunt eu sau ce planuri mai are cu mine...
 nu sunt o persoană religioasă dar nici ateu convins
 așa că singura posibilitate încă, rămâne să-mi dau
 singur răspunsuri
 și sunt convins că până la urmă voi găsi unele plauzibile
 rămân la ideile mele și la corpul meu hăituit de gânduri
 încovoiat și îmbătrânit ușor de trecerea prin timp
 cu ritualul stabilit de ceasul biologic de a mă trezi în
 fiecare dimineață
 și a deschide ferestrele pentru a vedea dacă soarele
 este la locul lui
 de a mă mișca de colo prin aglomerația absurdă
 și până dincolo acasă cu mine însumi
 până seara târziu după apusul care mă inspiră
 și mă trimite din nou pe la ferestre
 să văd liniștea razelor de lună alunecând peste geamuri
 povestind șoptit antologiile lumii într-o singură lumină
 pe care nu le mai înțeleg
 de fapt trebuie să le descifrez pentru că
 sunt prea multe domenii
 vieți lungi, frumoase, scurte, blestemate,
 neștiute, nenăscute, inexistente, neînțelese, ucise,
 cât adevăr mai există și câte ineptii mai suportă lumea
 toată aceea
 și lumea asta de lângă mine
 câteodată chiar nici nu-mi mai pasă fără ca măcar să
 încerc
 să-mi dau seama de ce
 asta e
 îmi voi face rezervare pentru ziua de mâine
 curios de surprizele ce-o să mai apară pe lângă mersul
 meu
 de colo până dincolo
 viața mea
 e locul meu de muncă
 la care uneori particip fără să vreau
 uitându-mă prin oglinzile fără nume cu stafii prăfuite
 exersând săruturi amestecate
 ce-mi fac cu mâna și-mi spun că m-au părăsit pentru
 totdeauna

unele
 celelalte doar mi-au întors spatele ezitând să-mi
 zică ceva
 sunt cu toți îngerii mei păzitori și cu toate umbrele
 lor negre
 pe care doar eu le văd
 și speranța că într-o bună zi voi putea să-mi
 programez
 împlinirea tuturor viselor
 măcar unul pe zi
 desigur cer prea mult îmi fac semne disperate
 îngerii
 în timp ce umbrele lor negre fumează liniștit
 tolănite pe fotolii de paie ce ard instantaneu
 și se refac din cenușă ca pasărea Phoenix
 la fel de repede
 mă rog nu mă rog
 chiar mă rog îngerilor să se răzbune pe existența
 mea
 și s-o facă mai bună
 să renunț și să cred
 să recunosc și să iert
 așa că am să mă autoignor
 și o să aștept facerea lumii
 din nou...

citesc ultimul articol

citesc ultimul articol
 scris despre noi
 cu litere mari
 cu titlul simplu ca viața : despre voi
 cu expresii despre zâmbete largi
 ce se întind ca secunde
 pe mii de pagini
 de mărimea unei zile
 cu trauma frumoasă a dragostei
 descrisă discret
 și mângălită cu detalii dureroase pe marginile
 paginilor
 cu cerneală de culoarea sărutărilor nocturne
 printre parantezele îmbrățișărilor permanente
 ce-și curg prezentul
 o dată cu lacrimile de fericire
 în formă de virgule...

 suntem în sfârșit protagoniștii
 propriului articol
 ca într-un film inspirat din scenariile vieții
 neregizat
 despre firescul ce vibrează lipind scrisul colorat
 pe paginile albe de culoarea timpului
 găsit acolo jos de liberul arbitru
 într-un sertar prăfuit.

Maria FILIPOIU

UNIREA CULTURALĂ – Scriitorii Pașoptiști

Ca toate evenimentele istorice, **Mica Unire** a domnitorului Alexandru Ioan Cuza a fost întâmpinată de opinii și elogii ale scriitorilor din acea perioadă.

Un rol important în glasul istoriei culturale, ca un fundament solid pentru consolidarea idealului Unirii, l-au avut și scriitorii pașoptiști, care au participat la *Revoluția de la 1848*, sau au fost contemporani cu marele eveniment istoric și l-au imortalizat în scrieri sau cronicile literare, continuând, astfel, tradiția corifeilor *Școlii Ardelene*, contribuind la *închegarea limbii și la înfiriparea neamului românesc într-o singură unitate etnică*, spre consolidarea conștiinței naționale. Prioritate au avut scrierile cu temă religioasă, privind evoluția spirituală, bucurându-se de mediatizare facilă în rândul populației, în paralel cu cronicile, care au circulat în manuscris prin îndărijirea condeierilor patrioți, spre a lăsa neamului tumultul evenimentelor istorice.

Un loc de seamă între ei îl ocupă marele om de stat – Mihail Kogălniceanu, care a editat „Letopisețele Țării Moldovei I-III” (1845-1852).

Perioada cuprinsă între *Mișcarea lui Tudor Vladimirescu - Revoluția de la 1821* (începutul procesului de renaștere națională a României) și *Revoluția de la 1848* se caracterizează prin intensificarea activității politice și culturale. Pașoptiștii au avut o dublă calitate: de oameni politici (pregătind evenimentele *Revoluției de la 1848* și *Unirea de la 1859*) și de scriitori. Printre fruntașii mișcării revoluționare de la 1848 s-au aflat cei mai de seamă scriitori ai epocii: Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Alecu Russo, Costache Negruzzi, Ion Heliade Rădulescu, Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, Dimitrie Bolintineanu, Grigore Alexandrescu, Andrei Mureșanu, George Barițiu și alții.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, un rol important l-a avut activitatea culturală și literară, cu trăsături specifice acestei epoci, dominate de puternic avânt revoluționar și de luptă pentru realizarea marelui ideal național al Unirii.

Tudor Vladimirescu a fost printre primii care a exprimat ideea unității naționale:

„Mai cu deadins trebuință să aveți corespondență cu dumnealor boierii moldoveni, ca unii ce suntem de un neam, de o lege și sub aceeași stăpânire și ocrotiți de aceeași putere..., fiind la un gând și într-un glas Moldova, să putem câștiga deopotrivă dreptățile acestor Principaturi, ajutându-ne unii pe alții”.

Scriitorii pașoptiști – oameni de cultură din acea perioadă au acordat o atenție deosebită mijloacelor de influențare și ridicare culturală a poporului. În acest scop au lansat un program de dezvoltare culturală: învățământ în limba română, ziare și reviste, societăți culturale și literare, precum și întemeierea unui teatru național. Promotori ai dezvoltării învățământului în limba română și ai creării unei presei au fost aceiași în Moldova (Gheorghe Asachi -

„Albina românească” /1829, cu suplimentul literar „Alăuta românească” /1837), în Muntenia (Ion Heliade Rădulescu - „Curierul românesc” /1829, cu suplimentul literar - „Curierul de ambele sexe” /1836), în Transilvania (George Barițiu - „Gazeta de Transilvania” /1838, cu suplimentul literar - „Foaie pentru minte, inimă și literatură”).

Totodată au apărut reviste literare și științifice, astfel că Mihail Kogălniceanu a editat revista „Dacia literară” /1840 (ianuarie-iunie). Titlul reflecta scopul acesteia, de a fi „numai o foaie românească”, ocupându-se cu publicațiile românești, „fie din orice parte a Daciei, numai să fie bune” și în care să fie cuprinși scriitorii: moldoveni, munteni, ardeleni, bucovineni „fieștecare cu ideile sale, cu limba sa, cu chipul său.” Se preciza, ca „românii să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți”, preconizându-se, prin aceasta, unitatea politică a tuturor românilor. Programul „Daciei literare” a fost preluat de „Propășirea”, sub redacția lui Mihail Kogălniceanu, de „Foaie științifică și literară”, și „România literară” – Vasile Alecsandri.

Tot în scopul pregătirii opiniei publice românești și străine, Mihail Kogălniceanu a editat la Iași - „Steaua Dunării” (1856-1860) - un ziar unionist în care se reamintea contemporanilor faptele „marilor bărbați ai României”, insistând asupra necesității creării la gurile Dunării a unui stat unitar român: „Unirea Moldovei și a Valahiei singură va depărta conflictele viitoare pe țărmurile Dunării și ale Mării Negre, singură va consolida pacea în Orient.”

În articolul-program al acestui ziar, Mihail Kogălniceanu amintea scopul publicației:

„Unirea țărilor române este dar dorința vie și logică a marii majorități a românilor.” „Steaua Dunării” a fost jurnalul Unirii: „Unirea țărilor române este singurul mod de a consolida naționalitatea românilor.”

Din Londra, Dimitrie Brătianu trimitea redacției o scrisoare cu titlul „Dragii mei amici” (26 iunie 1856) în care afirma: „Dacă Unirea este singura temelie statornică a edificiului viitorului nostru, fără dânsa orice se va clădi va fi clădit pe nisip.”

Într-un număr al revistei, C. Forăscu se întreabă, retoric: „Va fi unirea sau nu va fi?” și răspundea cu argumente: „Va fi, pentru că inima românului e dreaptă, necoruptă și necoruptibilă, pentru că suvenirul strălucitelor fapte ale lui Ștefan cel Mare nu s-a stins din inima românului, pentru că suntem neam cu Franța și Franța, popor luminat și generos, va face pentru noi mai mult decât Rusia pentru Serbia.”

Au fost înființate societăți literare și culturale: „Societatea literară” /1827 (București), întemeiată de Dinicu Golescu și Ion Heliade Rădulescu, „Societatea filarmonică” /1833 (București), de Ion Heliade Rădulescu și Ion Câmpineanu, și „Asociațiunea transilvăneană pentru literatura română și cultura poporului român” /1861 (Sibiu), întemeiată de Timotei Cipariu, George Barițiu și alții (ASTRA). Prin întemeierea acestor societăți s-a urmărit: dezvoltarea învățământului public și artistic, înființarea de ziare în limba română, încurajarea traducerilor,

(continuare în pag. 19)

întemeierea unui teatru național, cultivarea limbii românești, înaintarea literaturii, răspândirea culturii române în Ardeal.

Un rol deosebit (politic), în pregătirea Revoluției de la 1848 și a Unirii l-a avut Societatea „Frăția” /1845, întemeiată de Nicolae Bălcescu, Ion Ghica și Christian Tell. Societatea urmărea să-și extindă raza de activitate „în toată românimea”.

Mihail Kogălniceanu scria broșura „Dorințele Partidei Naționale din Moldova”, în care susținea că unirea țărilor române este „cheia de boltă” și „cununa tuturor reformelor”. În această broșură și în „Proclamația de la Islaz” s-au înregistrat revendicările sintetizate din punct de vedere politic, social și cultural.

Participanții la Revoluția din 1848 – Cezar Bolliac și Alecu Russo au fost prezenți și la „Adunarea de pe Câmpia Libertății de la Blaj” (3/5 mai 1848). Vasile Alecsandri, aflat în Transilvania, publica în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, poeziile: „Deșteptarea României” și „Hora Ardealului”.

În scrisoarea autobiografică, adresată lui A. H. Ubicini – istoric și publicist francez, filoromân participant la Revoluția din 1848, fiind și secretar al guvernului provizoriu, Vasile Alecsandri preciza: «Evenimentele m-au surprins bolnav. M-au smuls din pat pentru a-mi cere concursul, am improvisat „Deșteptarea României”, și această marseillaise a aprins spiritele. Nu înțelegeam o mișcare în țările noastre decât în vederea unirii românilor într-un singur corp».

Finalul poeziei reprezintă expresia directă a idealului Unirii:

„Sculați, frați de-același nume, iată timpul de frăție!
Peste Molna, peste Milcov, peste Prut, peste Carpați
Aruncați brațele voastre c-o puternică mândrie
Și de-acum pe veșnicie
Cu toți mâinile vă dați!
Hai, copii, de-același sânge,
Hai cu toți într-o unire,
Libertate-acum sau moarte să cătăm, să dobândim!
Pas români! lumea ne vede... Pentru-a patriei iubire,
Pentru-a mamei dezrobire, Viața noastră să jertfim.”

Tot în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, din 1 iunie 1848, apărea „Un răsunet” („Deșteaptă-te, române!”) de Andrei Mureșanu, numită, de asemenea, „Marseillaise” a românilor. A spus-o prima dată Nicolae Bălcescu.

„Poezia a fost și va fi totdeauna apostolul și propășitorul libertății cu care ea este așa de strâns înrudită” (Andrei Mureșanu – Românu și poezia lui).

Precum Andrei Mureșanu, și francezul Rouget de Lisle este autorul unei singure poezii: „La Marseillaise”, ambii fiind autorii unor poezii nemuritoare.

Cezar Bolliac a participat la eliberarea guvernului provizoriu de la București, alături de mulțimea condusă de Ana Ipătescu, Dimitrie Bolintineanu și Nicolae Bălcescu. Vasile Alecsandri i-a sprijinit financiar pe revoluționarii de la 1848 din Moldova. Conducătorii mișcării din Muntenia: Heliade, Bălcescu, Bolintineanu, Bolliac, Ghica, Rosetti, Voinescu II etc. și din Moldova: Kogălniceanu, Alecsandri, Negri, Alecu Russo și alții erau obligați să ia calea exilului la Paris, Brusa și Constantinopol.

Literatura contemporană celor două evenimente:

Revoluția de la 1848 și Unirea, a cunoscut o largă răspândire în presa vremii și în revistele literare.

Cezar Bolliac, aflat în capitala Franței a scris poezii prin care îndeamnă la unire. În poezia „Țara Românească către Moldova”, autorul se adresa Moldovei, să vină la sora ei, făgăduindu-i că-i oferă totul: „Ți-oi da bunurile mele;/ Orice am eu tot ți-oi da”.

În 1856, când aveau loc dezbaterile *Tratatului de pace de la Paris*, Cezar Bolliac scria poezia „Acvila străbună”, dorind să se realizeze unirea deplină: “Că vlăscenii, moldovenii, transilvănenii, bănățenii... / Pot să facă Dacia, pe dreptate, România. / Dar românii au un nume, / Pe cât vor trăi în lume. / Deci, să-ncete poroclirea, / Dezertarea, dezunirea!”

În mai 1856, cu ocazia înființării Societății „Unirea” din Iași, participanții au depus jurământul în versuri compuse de Vasile Alecsandri: „Sub acest măreț castan, / Noi jurăm toți în frăție, / Ca de azi să nu mai fie / Nici valah, nici moldovan. / Ci să fim numai români, / Într-un gând, într-o unire, / Ca să ne dăm mâini cu mâini / Pentru-a țării fericire.”

În „Steaua Dunării” din 9 iunie 1856, Vasile Alecsandri publica celebra „Hora Unirii”, scrisă când s-a constituit Comitetul Unirii, din care făcea parte și poetul. Ea are la bază „Hora Ardealului”, scrisă în 1848. Pusă pe muzică de A. Flechtenmacher, mult îndrăgită de români, „Hora Unirii” a devenit un adevărat imn național, cântată și jucată la fiecare aniversare: “Hai să dăm mână cu mână / Cei cu inima română, / Să-nvârtim hora frăției / Pe pământul României.”

Ca replică la „Hora Unirii”, Cezar Bolliac publica poezia „Răsunet la Hora Unirii”, scrisă în ritmul versului popular: „Vin-să strângem mână-n mână, / Toți c-o inimă română, / Și să-ntindem danț premare / L-a uniri-ne serbare! / Piară cei ce ne-nvenină: / Trântori, viespe din stupină! / Intre noi să nu mai fie / Decât frați și veselie.”

Tot el a scris și „La România”, care se încheie: „Fie una România și tot fiul ei român.”

În martie 1857, după numirea lui Vogoride – cai-macan al Moldovei, când se dezlănțuia (sub patronajul acestuia) o înverșunată acțiune antiunionistă, cu concursul unora dintre boieri, Vasile Alecsandri (în pofida cenzurii), publica poezia „Moldova în 1857”: “E scrisă-n ceruri sfânta Unire! / E scrisă-n inimi cu foc ceresc! / O, Românie! L-a ta mărire / Lucrează brațul dumnezeiesc!”

Scenetele „Cinel – Cinel” și „Păcală și Tândală” sunt tot creațiile lui Vasile Alecsandri, în care pledează cauza Unirii.

Grigore Alexandrescu scria poezia „Unirea Principatelor”, dedicată viitorilor deputați ai României și publicată în „Concordia” (30 martie 1857). Într-un articol polemic - „Independența”, Grigore Alexandrescu, scria: «...prin poezia adresată reprezentanților națiunii și intitulată „Unirea Principatelor” am îndemnat la această unire pe toți adevărații români, afară de trădători».

Dimitrie Bolintineanu elogia cele două steme unite ca pe un simbol al Unirii și evoca figuri voievodale,

(continuare în pag. 20)

dând sfaturi viitorilor deputați: „Români! dulce e Unirea! / Ascultați... glasul-răsună...! / De la fiii României cere patrie comună...!” / „Nu, nu! Unire dragă! tu nu faci ce zic ei! / – Un râu, ieșind din sânul sorginții ce îl varsă / E mic, dar cât se scură, cât se scură, cât trece printre văi, / Se umflă, se lățește și mare se revarsă. / Așa și tu vei crește, cu timpul, o, Unire!” („La Unire”)

G. Crețeanu publica în „Steaua Dunării” (iulie 1856), poezia „La români”: „Azi patria nu cere să-i dăm al nostru sânge, / Ci vrea s-avem caracter, curaj, cetățenesc, / Spre a proclama Unirea, cu toții spre-a ne strânge / Sub steagul românesc.”

În 1859, Vasile Alecsandri îi propunea lui Barbu Vlădoianu - comandantul oștirii muntene, dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza.

Mihail Kogălniceanu, un vestit orator al timpului, cu ocazia alegerii lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al Principatelor Unite, îl sfătuia: „Fii, dar, omul epocii; fă ca legea să înlocuiască arbitrarul; fă legea să fie tare; iar tu, Măria Ta, ca domn să fii bun și blând, mai ales pentru aceia, pentru care mai toți domnii trecuți au fost nepăsători și răi. Fă, dar, ca Domnia-Ta să fie cu totul de pace și de dreptate; împacă patimile și urile dintre noi și reintrodu în mijlocul nostru strămoșească frăție!”

Unirea Principatelor” a fost elogiată de poetul Grigore Alexandrescu (1810-1885) care sublinia perenitatea sentimentului iubirii de patrie: „Timpul trece, omul piere, dar a patriei iubire, / E averea cea mai rară, cea mai scumpă moștenire, / Ce de la părinți de merit, nobilii fii o primesc”. Aceeași idee este ilustrată și de altă poezie „În unire stă tăria”: „Unii fac pretenții-n bani, / Alții-n sate și țigani, / Însă a fraților unire, / Este scut de mântuire” (Gh. Asachi).

În „Hora unirii” Constantin D. Aricescu (1823-1886) ne invită: „...N-avem noi aceeași soartă / Și-aceleași nevoi? / Un corp dară pân-la moarte / Să fim amândoi”.

Tot la unire chema și Dimitrie Bolintineanu (1819-1872): „Al lebedei pui este, când a venit la viață / Urât, nimic nu spune că va veni o zi / În care o să fie o pasăre măreață / Așa unire sfântă, tu ești ursită a fi”.

De ziua intrării în București (8 februarie 1859) Grigore Alexandrescu scria în poezia „Mării Sale Domnului Alexandrescu Ioan I”: „Timp doriți, zi de speranțe, / Fiu al țării, salutare! / România, investită / În veșminte de serbare, / Îți dorește, îți urează / De mari fapte viață plină, / Ce senclină stelei tale / Ce străluce de lumină. / Țara te salută, prințe, / Cu plăcere și iubire / Și-ți încrede viitoru-i / Zâmbitor de fericire...”

Poezia a fost recitată de Matei Millo, la o serbare de la Teatrul Național, organizată cu acel prilej.

În etapa pașoptistă s-au petrecut evenimente decisive pentru soarta poporului român: Revoluția de la 1848 și Unirea.

Ca oameni politici, pașoptiștii au fost mai întâi luptători pentru emanciparea socială și națională, apoi scriitori uniți prin concepții, animați de idealul deșteptării naționale, aparținând unui romantism liberal. Idealismul avântat în unele forme de vizionarism profetic (N. Bălcescu), s-a împletit cu faptele și au realizat un acord între imaginație și rațiune, între politică și cultură.

În această perioadă, de mari frământări politice și sociale, scriitorii pașoptiști au dat mari valori literaturii, au contribuit din plin la dezvoltarea literaturii și a limbii literare.

Datorită scriitorilor pașoptiști, literatura română a intrat în circuitul literaturii europene ca fundament al mișcării revoluționare și unioniste.

În anul celebrării „Centenarului Marii Uniri - 2018” este o datorie patriotică să amintim de evenimentele „Unirii Culturale” și scriitorii pașoptiști, precursorii înfăptuirii „României Mari”, precum și de înaintașii care au aprins flacăra Unirii și-au purtat prin tăvălugul istoriei, cu riscul sau cu jertfirea vieții, pentru a răsună sub drapelul patriei, în fiecare zi de 24 Ianuarie „Hora Unirii”, cu versurile memorabile ca un imn de slavă Unirii, spre îndemn la buna conviețuire socială: „Jarba rea din holde piară! / Piară dușmănia-n țară! / Între noi să nu mai fie / Decât flori și omenie!”

Sursa de informare: Istoria literaturii române

Ovidiu BUFNILĂ

Orient Expres

Vogoride mi-a trimis o scrisoare printr-un copil de casă de la Palatul Știrbei, șleampăt copil și cam peltic, movuliu, jupiterian get-beget. Dragul meu Vogoride obișnuia să mă pună pe jeratec în felul ăsta. Am pornit către Băiceni și în drum am schimbat trei trăsuri, un poștalion și un aeroplan, dincolo de Pașcani. O ninsoare puternică m-a oprit la Fălticeni dar am reușit să trec, în sfârșit, vizitiul, un marțian cam tembel, s-a descurcat bineșor.

Un val electromagnetic a deschis un portal și așa, în sfârșit, pe un soare năpraznic, am ajuns la Istanbul. Locomotiva duduia, du, dum, du, dum. Vagoanele străluceau, le frecau niște feroviar venusieni, oacheși, sâsâitori. Niște copii liliachii, sosiți de pe Lună, țipau de mama focului jucându-se printre tampoane. Câțiva ieniceri se plimbau țanțoș pe peron, Stalin se certa cu Dali dintr-o pricină încă neștiută de mine, la fel Elvis cu Marghiloman, Carol al II-lea cu Macron, Coandă cu Sophia Loren, Dalida cu Meghan Trainor, Ceaușescu, și el, se certa cu Camus și cu Donald Trump și cu Havel, Santana îi zicea nu știu ce lui Adrian Păunescu, Adrian Păunescu îi zicea nu știu ce lui Arghezi. Unul dintre conductorii trenului, unul blondiu, electromagnetic, își rupea mâinile de supărare, avea unghii date cu lac, Vogoride întoarce-ți fața către mine, am zis.

Zic asta și întreaga suflare tace ca prin farmec, tu ești Vogoride, nu eu, ba tu, zice Stalin acuzator, gata să ne împuște pe toți, ambasadorul Indiei, zice, cu calm, acționați cu calm tibetan. Carol al II-lea îmi zice, Lupeasco, trebuia să mă aștept de la tine la o astfel de parascovenie. Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă!

Elvis întreabă de Johnny Răducănu, eu zic ceva de Adamo, Adamo mă ia de guler, îmi zice, musiu, ce-i cu tevatura asta, e o brambureală de nedescris, valurile electromagnetice vin unele după altele, cine să le oprească? Generalul Rădescu parcă l-ar sâcâi pe Sadoveanu un pic, că de ce se dă cu comuniștii, Regele Ferdinand îmi șoptește, mă roagă, îmi zice, pune-mi o vorbă la Vogoride, zău așa, nu te codi. Dar și Einstein vrea asta, și Birlic, vine și Putin, e și Berlusconi, a sosit și Gareth cu tot cu vioara lui și vioristul Nigel. Istanbulul se face mititel în urmă. Parcă e Alba Iulia, zice Madam Protopopescu, plecată într-o călătorie de bonjurisme la Paris.

Pe ce te bazezi, întreabă Finteșteanu luându-l de guler pe Brânzovenescu. Au ei o pricină, ce să mai vorbim. Ninge tomnatec. Tomnatec? Uită-te la mine, zice Aurel Vlaicu. Tu ești Gagarin? Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Titulescu caută și el un loc în vagonul cu numărul 1986. Tocmai acolo, ce să fie oare? Paulo Fresu slobozește un ton înalt, din trompeta lui măiastră, îl scapă pe fereastra vagonului cu numărul 1925. 1925? Tocmai atunci?

Cineva a încurcat rău borcanele. Hercule Poirot mă întreabă de Vogoride. Eu îl întreb pe conductoul blondiu de Vogoride, un val electromagnetic șterge clipa asta, momentul ăsta, uite-așa. Einstein zice că în vagonul cu numărul 1957 e un tip care zice că universul e vălurit și că Big Bang-ul e o gogorțică, cum așa, zice Angela

Merkel, Gorbaciov e supărat că nu știe care a plecat hai-hui cu valiza lui, undeva prin vagonul cu numărul 1944. De ce tocmai acolo?

Și nu aici? Acum și aici, în simultaneitatea vălurită. Vogoride are el niște idei despre asta.

Vogoride ăsta al tău știu unde se ascunde Troțky, zice Stalin sfredelindu-mă cu privirea lui oțelită de avântu-i revoluționar, nu mișcă nimeni strigă un polițiot, gata, gata să ne arestuiască, nu știu care a făcut o crimă în Orient Expres, lumea se agită, vagonul cu numărul 1984 e blocat, se zvonește, Orwell are de gând să ia niște ostatici, niște cititori fervenți din Cadrilater. Enrico Fermi umblă cu un aparat de radio după el, ascultă Europa Liberă. Ce zice Caraion la Europa Liberă? Cine întreabă, dacă nu e cu supărare, întreabă Botnăraș, pornit să tragă și el cu pistolul pe Calea Victoriei. Nu e Calea Victoriei, e Orient Expres, nu e Alba Iulia, e Istanbul. Un turcit rade cu gura până la urechi, s-a urcat la Balcic, se duce la război, Primul Război Mondial cică nu s-a terminat, Kissinger are el ceva de spus în privința asta, ascultă Reagan, îmi zice, adică eu sunt Reagan, așa zici? Ce confuzie.

Evidentă, sigur foarte evidentă! Și câte vagoane are Orient Expres, vrea să știe o duduie din Olanda, cică ar fi o principesă, acolo, ceva mai răsărită, niște vikingi urcă la Sofia și coboară la Berlin, și la București coboară și se îmbată criță, unde, tocmai în vagonul cu numărul 1965.

Nu cumva în vagonul cu numărul 1968? Nuuu, în vagonul cu numărul 1968 e un tip, Svoboda care se tot ceartă cu Depardieu, au și ei o pricină, Depardieu zice că el ar fi de fapt Cyrano de Berjerac, Svoboda nu-l crede, dumneata ești agent sovietic, întregul tren o ia razna, trecem printr-o avalanșă de zăpadă pe Coasta Dalmației, nici în Făgăraș nu scăpăm de avalanșe, Arsenie Boca ne oprește enigmatic la barieră, la Giurgiu, are ceva să ne zică, nu ne zice, un val electromagnetic pornește o cometă peste Europa, se face seară de vară. Se aude un tulnic.

Din vagonul cu numărul 1920 apar niște avangardiști puși pe fapte mari, Tristan Tzara zice o poezie fără rimă, Zinoviev se ascunde de el pe o străduță din Galați, sau din Paris sau din Toronto, e jocul de-a v-ați-ascunselea, vezi, poeții sunt orgolioși, copilăroși, n-ai ce să le faci, ei se ascund unii de alții, unii-ntr'alții, Beniuc se ascunde de Bacovia, Sorrescu se ascunde de Dinescu, Pound se ascunde de Osho. Osho se ascunde prin Gradina Icoanei, se ascunde, cred, de Nichita Stănescu. Nichita Stănescu zice el un vers de-al lui și se ascunde de Rimbaud chiar la el în cămară, călare pe un cal călare, nu e de glumit. Orient Expres are o sută de vagoane, toate vălurite electromagnetice. Aha. Duduia principesă s-a lămurit acum. Madam Protopopescu intră în vorbă cu ea și, arătând spre mine, zice, vezi, drăguță, dumneaei, adică eu, dumneaei știe multe secrete, vezi drăguță, e chiar Mata Hari și știe toate secretele României din toate timpurile. Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă!

Dar Vogoride? Se interesează duduia principesă și ea de Vogoride. Ah, Vogoride e un derbedeu

(continuare în pag. 22)

melancolic. Acum cinci minute era prin vagonul cu numărul 2000 dar nu e sigur. În vagonul 2000 e foarte multă apă, conductorul blondiu tot o cară cu găleată, o cară așa cu găleata și o aruncă între tampoane și apa se preface în pești roșii care înoată prin văzduh ciripind vesel. Ciripind vesel? Nu sunt pești, sunt glaonețe bolșevice, așa să știi Vogoride, păzea, că-i vai de mama ta! Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Toma Caragiu ne ia pe toți în răs.

Tudor Gheorghe ne dojenește iar Dan Puric ne spune câte ceva despre ființa de la fundament. Fundamentul nostru e cam vălurit, ba chiar foarte vălurit. Tocmai de aia m-a pus pe drumuri Vogoride, spre Băiceni, să descopăr acolo nisipurile Mării Sarmatice și să văd sclipirile Mării Thetis. Acolo ar trebuie să fie Marele Secret. Charles de Gaulle mă trage de mânecă. Spiridoane, ai găsit Marele Secret, zi-mi degrabă!? Spiridon? Dar eu nu sunt Spiridon. Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Dar Charles de Gaulle nu e Charles de Gaulle.

E Jupân Dumitrache pe care istoria vălurită a României îl perpelește uite-așa, tocmai astăzi, 20 octombrie. La 20 octombrie 1920 începe greva generală a proletariatului din România, strigă conductorul blondiu trecând prin vagoane în mare viteză. Ce să fie? Emil Racoviță întreabă și el. Ce să fie? Istoria se vălurește electromagnetic, în chip amețitor.

Einstein stă la un trabuc cu Fidel Castro. Se află amândoi în vagonul cu numărul 1989.

Acolo șuieră niște gloanțe, niște proiectile. Apar niște conspiratori care vin din vagonul 1917 căutându-l și ei pe Troțky, Nicolae Manolescu îl caută și el pe Vogoride cu gând să-l facă membru la Uniunea Scriitorilor, adică să fie și el în rând cu lumea. Regele Ferdinand cheamă la ordine Poliția și Marina. Marina lansează la apă un submersibil. Toată suflarea din Orient Expres stă cu ochii pe submersibilul care e colorat în galben. În nacela lui, Beatles cântă de mama focului, Yellow Submarine, Yellow Submarine, Phoenix le ține hangul cu Mica Țiganiadă, în timp ce Nicu Alifantis cântă și el despre iubire, ce să-i faci, iubirea e încă la mare preț.

Submarinul Galben torpilează Titanicul din greșeală, un remorcher albastru, din Brăila, trage Titanicul până în rada portului Mangalia, în șantier, hamalii se pun pe descărcat. Asta ne povestește un astronom amator din Săcele care merge la fratele lui la Viena. Astronomul se uită cu luneta pe fereastra vagonului. Ce vezi, ce vezi, vrea să știe Madam Protopopescu.

Vede viitorul, zice Adrian Păunescu. Cum e viitorul? E așa, cum să vă zic, mic, mic și negru, zice Adrian Păunescu puțin încurcat. Cafele, cornulețe calde, Pepsi, zice un chelner trecând în goană pe culoar. O cafea? Cine întreabă, o ce voce minunată!? Marquez. Aha, el e, marele scriitor. Marquez zice că a fost în vizită la Adjud la un unchi de-al lui care trăiește acolo de ani buni și nebuni. O fi. Dar de ce Uniunea Scriitorilor n-a aflat? Nu s-a dat la ziar? N-a zis la Antena 1? Nu au scris postacii pe Facebook? Dar dacă e Vogoride în travesti? Că de ce așa, pe nepusă masă, să intre Marquez cu mine în vorbă? Și-a pierdut și el valiza prin vagonul cu numărul 1970 sau prin vagonul cu numărul 1980. Santana râde de el.

Sting ar râde și el dar trebuie să cânte în vagonul cu numărul 2012. Vangelis ar râde și el.

Dar de ce? Doar și el și-a pierdut valiza, vezi bine. Valiza cu clapele lui îngerești și cu tot cu cele o mie de discuri de platină. Cine fuge cu ea, acolo pe peron? E chiar Nicolae Ceaușescu, fuge cu valiza, Ceaușescu, Iliescu fuga după el, asta-i pricina lor, cele o mie de discuri de platină ale lui Vangelis! Donald Trump din cap dojenitor, Soros pune iar la cale, Bill Gates pune și el iar la cale, Titulescu pune și el la cale, Marghiloman, aidoma, Coandă pune și el la cale, Margareta Pâslaru cântă de iubire, Anda Călugăreau cântă de iubire, Andra cântă de iubire, Aurelian Temișan cântă de iubire, Holograf cântă de iubire, Sarmalele Reci cântă de iubire, Mircea Badea cântă de iubire, Vogoride cântă de iubire. Trenul se animă de iubire. Vogoride, hei, Vogoride, dar tu n-aveai ureche muzicală, stop, haltă în Ferentari.

Locomotiva pufăie, Transilvania se dă cu țara, țara se dă cu Transilvania, lumea se agită, nu e cometa, e Unirea, magazinul Unirea, ah nu, chiar Unirea, coniacul Unirea, nu, chiar Unirea.

Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Vagoanele se văluresc, se amestecă, mecanicul rânjește periculos, un val electromagnetic îl dă peste cap, Regionala Căi Ferate Colentina îl înlocuiește, au dat un anunț în Universul Românesc, angajăm mecanic oacheș, ce chestie, oacheș, auzi la ei, s-au înființat la interviu un venusian, un portorican, un chinez, un jupiterian. Santana s-ar angaja mecanic, Stalin și el, Fidel Castro nu s-ar codi. Regionala Căi Ferate Colentina plătește regește mecanicul plin de curaj care ar conduce trenul prin valurile electromagnetice direct la destinație, la Paris, ah la Paris, ce nebunie, Hemingway, Sophia Loren, El Greco, Aznavour, Brel, Celine, Gertrude Stein, Dalila, Bardot, ah Brigitte Bardot, Sean Connery, Jules Verne, Moulin Rouge, Francis Scott Key Fitzgerald, Juliette Greco, Eugen Ionescu, Emil Cioran! Parcă aud glsul lui Vogoride la al XIV-lea Congres, tocmai el, în vagonul cu numărul 1989, hei, Vogoride, ce faci tu tocmai acolo, acolo nu sunt valuri electromagnetice, nu e cosmogonie înaltă, acolo e comunismul în carne și oase, ce e comunismul, ce e fascismul, ce e franchismul, dar Napoleon Duarte, dar Saddam, dar Pol Pot?!

Se face liniște. Pufăie locomotiva. Croncăne un corb, nevermore, zice corbul, vulpea se zgâiește la

(continuare în pag. 23)

cașcavalul lui, la telegenial am văzut cașcaval, zice Alexandru Andrieș, cine mi-a umflat cașcavalul, cașcaval, adică bogăție, Richard Branson ține un curs despre bogăție în vagonul cu numărul 2010, bogăția zice el e o problemă de percepție, Napoleon Hill apare și el pe acoperișul unui vagon, coborând val-vârtej dintr-un avion bimotor, zice și el ceva despre bani, Stalin ciulește urechile, Fidel Castro ciulește urechile, Becali ciulește urechile, Videanu ciulește urechile, Udrea ciulește urechile, Vogoride ciulește și el urechile parcă-l văd, ah, derbedeul! Bani au fost întotdeauna un subiect de discuție foarte fierbinte pentru noi doi, bitcoin, ha, ha, ha, fie și bitcoin, de ce nu, să ne destrăbălăm pe facebook, pe twitter, pe youtube, de ce nu, de ce nu! Lumea e complet virtuală, curat virtuală, zice Vogoride vălurindu-se de culo, colo atât de rapid, instantaneu, încât nu reușesc să-l mai văd în tumultul ăsta de personaje, de evenimente istorice, de locuri comune, de revoluții și războaie, de crize financiare și iar de războaie, de foarte multe războaie. Tu ești Nicolae Breban? Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă!

Tu ești Italo Calvino? Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Tu ești Saul Bellow? Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Tu ești Louis Borges? Sau poate ești chiar Leonardo Da Vinci! Rembrandt! Picaso! Monet! Luchian! Iser! Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Tu ești Mihail Sadoveanu? Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Tu ești Nicolae Grigorescu? Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Tu ești Hortensia Protopopescu? Tu ești Sandra Brown! Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Tu ești HG Wells? Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Pe Nicolae Manolescu îl trec toate căldurile, vai cum îl mai trec toate căldurile. Tu trebuie să fii atunci Adrian Marino! Sau poate ești Umberto Eco! Ah, literatura! Ah arta! Vai eu nu sunt eu!

Chiar așa, Vogoride! Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Trenul cade într-o groapă de potențial, norii s-au comprimat, soarele s-a comprimat, îmi țiuie urechile, ochii îmi sunt oblaci acum, nu mai am urechi, mâinile mi s-au transformat în înotătoare, ah, ne dăm cu submarinul, ei da, strigă pe deplin lămurit Nicolae Manolescu, tu trebuie să fii Căpitanul Nemo, sigur el, e clar, e foarte clar, ești chiar el! Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Străbatem mările și oceanele universului și motoarele fac dum, du, dum, du. Nici nu știu dacă mai e vreoa stație, pe undeva, poate la Torino, poate la Viena, poate la Milano, poate la Monte Carlo! În mod evident, întreg universul este un ocean, ocean este, nu mai încapă îndoială, meduzele, uite, meduzele iau în stăpânire oceanul, meduzele sunt o altă stare a apei, Victor Babeș mă trage de mânecă, domnule, nu sunt meduze, sunt niște microbi foarte mari, atât de mari încât îi poți vedea cu ochiul liber. Suntem de acum în vagonul cu numărul 1989 și Victor Babeș îmi arată câțiva microbi foarte mari, uite acolo, printre cadavre, vezi, în Piața Universității, acela e un microb foarte mare. Coborâm din Orient Expres și ne uităm cruciș la microbul acela foarte mare care înfulecă o bucată de realitate, adică înfulecă energia lumii, a țării, a Unirii, desfăcând legăturile, înțelegi? Păi încerc să înțeleg dar sună țigănalul, șuieră locomotiva și mă urc din mers, spre Paris, doamnelor și domnilor, spre Paris, Aura Urziceanu mă trage de mânecă, era pe-aici Duke Ellington, nu

I-ai văzut cumva? L-am văzut pe Țândărică, am văzut Fanfara Zece Prăjini, l-am văzut pe Nicu Alifantis, l-am văzut pe Nicu Patoș, i-am văzut pe băieții de la Roșu și Negru și de la FFN dar pe Duke Ellington nu l-am văzut, trebuie să fie în vagonul cu numărul 1944.

Buuuum! Explozie. Fum. Pucioasă. Napalm, napalm, napalm. Elicoptere. Foc și pară. Nu e vagonul cu numărul 1944, e vagonul cu numărul 1957. E o greșeală, zice Nixon, Vietnamul e o greșeală. Domnule Nixon dar ce ziceți despre chestiunea Basarabiei, Nixon răsuflă grăbit, întreabă-l pe Vogoride, Vogoride s-a întâlnit cu extraterestrii nu eu.

Asta trebuia să fie, e mâna extraterestrilor. Nu sunt valuri electromagnetice, nu e vis. Nu e realitatea virtuală. Nu am cască. Nu-s conectat la smartphone. Nu-s nici android, nu-s nici cyborg, nu-s nici cyberpunk, nici new wave, nici mainstream, nici fantasy. Nu sunt un string vălurit prin matematicile înalte, am avut cinci la matematică, vai de capul meu. Stai că trag, strigă Comisarul Mallory, trag dacă nu ești conectat, să-mi sară inima din piept, e clar, în mod evident, că am greșit trenul, asta e tiribombă virtuală în toată regula. Comisarul Mallory, vine către mine, mă ochește cu revolverul, mai să tragă, zi-mi unde e derbedeul de Vogoride, el are cheia. Cheia? Asta nu era pe un afiș electoral? Vogoride e capul răutăților, m-a închis în trenul ăsta și tot schimbă frecvențele temporale, trage de manete, bagă cărbuni, toarnă acid citric în venele mele, asta e, știu acum, sunt un cobai! Aura Urziceanu mă trage de mânecă, era pe-aici Duke Ellington, nu l-ai văzut cumva? Uită-te la mine, zice Aurel Vlaicu. Tu ești Gagarin? Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! *Trenul se animă de iubire. Vogoride, hei, Vogoride, dar tu n-aveai ureche muzicală, stop, haltă în Ferentari. Locomotiva pufăie, Transilvania se dă cu țara, țara se dă cu Transilvania, lumea se agită, nu e cometa, e Unirea, magazinul Unirea, ah nu, chiar Unirea, coniacul Unirea, nu, chiar Unirea.* Ce confuzie. Evidentă, sigur foarte evidentă! Ei, bine, îmi stă bine, uită-te la mine! Cobai sadea. Dar dacă nu?

E pur și simplu o vălurire electromagnetice. Bohr s-a păcălit. Hawking și el s-a păcălit.

Ce să mai zic de Gibson?! Atomul e ca o chiftea. Chiftea? Mâncăciosului de Vogoride i-ar fi pe plac. Nu, atomul nu e ca o chiftea dar electronii sunt aidoma unor valuri. Și bozonii. Și criptonii. Și bombironii. Bombironii? Țăstia ce mai sunt că nu-i găsesc printre quarci! O fi vreun gând de-al meu, sprintar, jucăuș. Dar oare sunt gândurile mele? Povestea cu unda și corpusculul e doar o poveste. Dacă mă uit în jur, totul e vălurit. Păi cum să nu fie așa când de mii de ani, steagurile războinicilor fâlfâie și fâlfâie?! Și steagurile de la Alba Iulia au influențat evenimentele viitoare. L-am spus asta lui Vogoride dar el mi-a răs în nas, n-ai înțeles vălurirea, tu o înțelegi în sens fizic. Ba, în sens virtual, ripostez eu lui Vogoride. Vogoride e aproape știrb în scena asta. A primit un pumn în nas de la Stalin care e foarte supărat pe el. Pe bună dreptate, Vogoride! Dacă știi unde e Troțki, zi-i omule lui Stalin, oricum nu poți

(continuare în pag. 24)

influența istoria. Ba bine că nu, zice Vogoride. În scena asta are părul portocaliu pentru că tocmai a participat la revoluția portocalie din Ucraina. Vogoride călătorește prin timp, are el un schepsis, călătorește și gata. Eu i-am spus că de la 1 Decembrie 1918 i se trage, că l-a vălurit steagul țării, uite-așa l-a vălurit.

El nu crede. Îmi trimite tot felul de depeșe prin comisarii politici din Armata Roșie. Îmi dă mesaje pe WhatsApp. Îmi trimite poze. Își tot face selfie cu tot felul de personaje istorice ca să-mi demonstreze că el, pe bune, se trambalează prin timp. Dar e aici, în Orient Expres. Știu că e aici. Aici suntem cu toții. Un ciudat fenomen electromagnetic a aruncat trenul pe coama unui val electromagnetic. Yuhuuuu! O să cădem pe o plajă, pe undeva, o să ne rostogolim așa, printre dunele de nisip. Pe urmă ne mâncăm unii pe alții și ultimul care rămâne o să fie salvat de un elicopter și o să scrie un roman bestial și se îmbogățește din drepturile de autor.

Care o să fie? Stalin? Marquez? Madonna? Lady Gaga? Joe Limonada? Sau poate Vangelis? Sau poate Birlic? Sau poate Toma Caragiu? Cine știe? Locomotiva șuieră, călătorii par să se dezmeticească, curg întrebările din toate părțile, acum vine partea aia cea mai nasoală, o să vezi, și-așa s-au încurcat valizele, și-așa nimeni nu stă pe locul pe care l-a rezervat, e o brambureală de nedescris. În sfârșit, când credeam că am găsit răspunsul, iata, m-am încurcat și mai rău, văd acum două luni pe cer! Și soarele e verde. Verde? Întocmai. Verde, verde. L-or fi pictat impresioniștii așa, din nou, poate post-moderniștii. Saul Bellow îmi zice ceva despre Teoria Romanului dar eu dau din umeri, hai că m-am săturat, îl strig pe Balzac, vino dom'le și lămurește lumea cum e cu romanul ca specie ficțională. Balzac se uită la mine cruciș.

Deschid fereastra, căldura verde mă cuprinde în brațele ei. I-aș trage niște pumni lui Vogoride, numai să pun mâna pe el, praf îl fac, ai să vezi. Se zvonește că vagonul cu numărul 2017 are necazuri cu frânele, așa sunt și vagoanele cu numerele 2010, 1966, 1924, 1988. Trecem de Torino, carbonarii trag cu flintele în noi, în nori, în niște pterodactili aduși de la Hollywood pentru niște efecte de pliant turistic răsuflat, Brad Pitt se ia la harța cu Johnny Deep, discurile de platină ale lui Vangelis sunt pricina lor. Eu mă duc după conductorul blondiu, dom'le îi zic, s-a cam dus toată tevatura, nu mai are haz, el râde, chiar ai crezut? Da, am crezut. De ce să nu cred? Ar fi banal acum să zic, am dat o grămadă de bani aiurea pe programul ăsta, nu face atâtea parale. Ce mai aplicație, zic, conductorul face pe niznaiul, i-aș trage una de să vadă stele verzi. Stalin mă trage de mânecă, păi cum adică, Stalin mă trage de mânecă? Păi vezi, nu e o aplicație, e pe bune. Îi trag un pumn lui Stalin și el chiar urlă de durere. Îi zic, ăsta-i pentru măcelul de la Odessa. Îi mai trag un pumn pentru măcelul de la Chișinău. Vine Fidel Castro să lămurească diferendul și-l pocnesc și pe el, uite-așa, pentru criza rachetelor din Cuba. Fidel Castro îmi trage și el un pumn, îl pocnește și pe Stalin, vine Troțky, ia și el un pumn, apare Reagan și ia și el un pumn, Louis de Funes vine și el, ia un pumn, dă un pumn, lumea se aprinde în întregul tren. În întregul tren plouă cu pumni, na, pentru Dresda, na pentru Vietnam, na pentru Bagdad, na, pentru Tripoli, na pentru

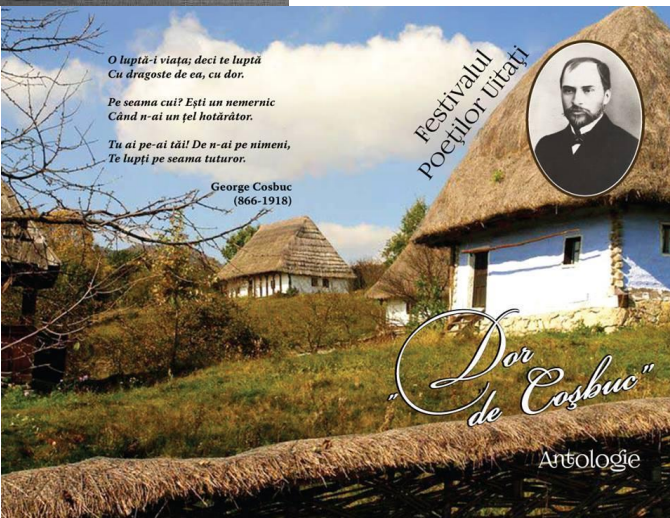

Dobrogea, na pentru Sofia, pentru Balcic, pentru Verdun, na și na.

Nu știu dacă a rămas careva nepocnit, e unul care râde acolo, ceva mai încolo, poc, o ia și el, poc, dă și el un pumn, e Nichita Stănescu, bravo Nichita, caftul e în toi, e care pe care, se dau pumni pentru te miri ce, care pentru premiul Nobel, care pentru Campionatul Mondial de Fotbal, care pentru Dardanele, care pentru cocaină, care pentru nu știu care festival, care nu știu pentru ce Elenă, elenii dau cu pumnul rău de tot, se trag pumni pentru desenele de la Nazca, pentru Titanic, pentru Katyn, pentru Woodstock, pentru Zidul Berlinului și pentru Marele Zid Chinezesc, pentru Soare Răsare și pentru Soare Apune, pumni cu nemiluita, poc și poc. Și acum?! Plutește întrebarea asta pe buzele tuturor! Aha, se luminează întreaga suflare, după el, ne bulucim cu toții între șine, coborâm în valuri, sute, mii, milioane, fuga după el, pune mâna pe el, dă-i un pumn, l-ai prins, mi-a scăpat, aha, marțafoiul, e dincolo de locomotivă, vezi ca a luat-o spre peron, în latrină nu-i, poate a șters-o cu drezina spre Paris, lasă că-l prindem noi, noi cu toții alergăm, găfăim, ne îmbrâncim unii pe alții, eu îl pocnesc primul, eu vreau să-l pocnesc, ba bine că nu, stai la rând, de-abia aștept să-i trag una, să vezi ce-l pocnesc, alergăm cu toții de nebuni, sute, mii, milioane, ne călcăm în picioare, găfăim, ajung în primele rânduri, îi las pe toți în urmă, vin cu toții în urma, se rostogolesc fantomatic, lărmuitor, un val uriaș de forme umane în mișcare, alerg și alerg și, uite, aud răsuflarea lui întretăiată, hai că pun mâna pe el, uite-așa, zău că pun mâna pe el și-o să-i trag un pumn de-o să vadă stele verzi, alerg și alerg, nu scapi, unde fugi, stai că te prind.

**Laureați ai Festivalului Poeților Uitați
"Dor de Coșbuc"
Călărași, Rep. Moldova, 9 august 2018**

Mariana PETCU

Dor de Coșbuc

Există lupte la nivel de conștiință,
Există adevăruri ce grăiesc,
Există rugăciuni în strigăte de gloată,
Există și poeți ce dăinuiesc...

Există bătălii ce nu se-ncheie,
Există idealuri în Cuvânt,
Va exista Coșbuc cât Patria ne este
În doine, flori, în sânge și pământ!

Vor fi mereu puteri ce ne domină,
Stăpâni fără milă și câini care latră,
Epigoni în fotolii cu drepturi gigante
Și oameni ce-adorm...cu capul pe piatră!

Va persista această năzuință
În urlete de robi sub jugul greu,
Va bea pământul apă cu sudoare
Și rugi s-or înalta spre Dumnezeu!

Vor exista motive de revoltă
Și fapte de reduceri la tăcere,
Azi înfruntăm aceeași realitate,
Când dreptul la cuvânt nu ni se cere.

Avem o mie una de motive
Să fim o nouă filă în cartea lui Coșbuc
Să mergem înainte cât mai avem în țară,
Tezaurul și umbra de sub nuc!

Rodica BUDEANU

Poet al Românimii

Lui George Coșbuc

Te recitesc, poete, în fiecare seară,
Cuprinsă de un dor nemărginit,
Simțind acel fior, când pentru-ntâia oară
Eu te-am descoperit și îndrăgit.

În poezia ta stă nemurirea
Acestui neam român neprihănit,
În ea este durerea, fericirea,
E tot ce ai iubit și-ai prețuit.

Când vine *iarna* la noi *pe uliță*
Și trec *colindătorii* pe la geam,
Îl văd luptând pe *Vodă- Ștefăniță*
Alături de eroi-acestui neam.

Când *vestitorii primăverii* vin în țară
Și cântă un concert în codru des,
Sau când mă prinde *la pârâu, noapte de vară*,
Sunt mândră că pe tine te-am ales.

Când *de pe deal* idile prind de veste,
Când fetele torcând legende-și spun,
Îmi pare că provin *dintr-o poveste*,
Ce spusă mi-e de un bunic preabun.

În versul simplu-al tău se țes triste istorii
A sorții de român sau de arab.
Un tată biet și-așteaptă-n prag feciorii,
Iar Ben Arduin plânge pe *El Zorab*.

Și *mama-n* poezia-ți tristă este,
Ea de la geam, torcând, privirea nu-și ridică,
Căci de la *Muselim- Selo* așteaptă veste...
Ea viața așteptării și-o dedică.

Prin poezia ta nemuritoare
Tu ai deplâns durerea țărănimii.
Din toți poeții noștri de valoare,
Eu te declar: Poet al Românimii!

Căci tu-ai știut ce-i dragostea de glie,
Eroii tăi pe front au fost să moară,
Ca astăzi, graiul dulce să ne fie
Și să trăim uniți la noi în țară.

Te-am cunoscut, poete, într-o seară
Și te citesc de-atunci fără-ncetare...
Și știu, c-acolo sus, între Luceferi,
Steluța ta lucește cel mai tare!

Elena NETCU

JURNAL DE VETERAN (fragment de roman)

Ca-n fiecare toamnă, satul Revărsarea, mângâiat de Dunăre, dojenit câteodată de revărsarea nemiloasă a apelor și împutinat de case, se ascunde printre plopii ruginii, se pitește sub dealuri împădurite, dar își poartă maiestros veștmântul vegetal, șoptindu-ne cu freamăt de frunze că și acolo sunt anotimpuri, că și pe acolo trece timpul, lăsând în urmă amintirile.

Mă gândesc de multe ori dacă aș putea scrie despre satul meu.

Trăiesc printre cărți, le așez zilnic cu migală pe rafturi și aștept cititorii. Aici este o lume în așteptare, este un alt univers dănuind ca moștenire, este darul de suflet al oamenilor de litere, să nu se uite, cum spunea cronicarul "să nu se înece anii". De ce să nu scriu și eu despre satul meu de veterani? Lumea veteranilor, o lume a durerii și a sacrificiului, oameni cu arma în mână, uitând propria viață pentru a apăra pământul străbunilor! Ideea asta mi-a venit privind mausoleul eroilor din curtea bisericii unde sunt pomeniți toți cei care și-au dat viața la Mărășești și Oituz, cei care au pierit în luptele de la Cotul Donului în al doilea Război. Și nu sunt puțini.

Am colindat satul în lung și-n lat să stau de vorbă cu bătrânii, atât câți mai sunt. Și iată-mă alături de mătușa Aristița Panait stând pe prispa casei bătrânești umbrite de un nuc secular, vechi de când lumea parcă...!

-Tușă Aristița, matale știi mai multe, știi cum s-au petrecut lucrurile în satul ăsta! La cine am fost, n-am găsit mare lucru, toți dădeau din colț în colț, ba că nu mai țin minte, ba că au început să uite de la mână pân' la gură și până la urmă către matale m-au îndrumat. Vreau să te întreb dacă ai apucat veteranii din sat și să-mi povestești cum a fost cu plecarea în concentrare? Tot ce știi, mătușă.

-Da cine ești tu, fată hai?

-Sunt fata lui Mitriță, tușă Tița! Nu-ți amintești de mine?

-Da'păi cum să nu-mi amintesc? Ptiu, da ce mare și frumoasă te-ai făcut! Ai fost pe la școli?

-Da, mătușă, și uite acum vreau să scriu despre satul meu!

-Bine faci, să dea Dumnezeu să tot fie oameni ca tine în satul ăsta, că ne ducem de răpă!

-Ei, acum, tușă, ai înțeles ce vreau eu? Vreau să scriu la un ziar despre veterani, sunt jurnalistă, dacă ai auzit matale ce fac jurnaliștii...

-Păi cum să nu aud? Numai să spui adevărul, așa cum au stat treburile pe la noi, fătucă! Bine n-a fost, să știi de la mine și n-o să fie bine cătu-i lumea!

-Lasă, tușă Tița, nu mai pune și matale răul în față! O să ne fie bine o dată și o dată! Eu vreau să-mi povestești tot ce știi, lucruri de demult neștiute de nimeni până acum.

Boem@ (117) 11/2018

-Apoi o să-ți spun, fătucă, că știu multe de la taicu', că eu nici nu eram născută, dar taicu meu, dumnezeu să-l odihnească, stătea uite aici pe pris-pă, cum stăm noi acum, și până noaptea târziu numai de război îmi povestea. Apoi după ce a murit, sărăcuțu', am găsit un jurnal de care eu nu știam neam! Dacă l-am găsit, l-am învățat pe de rost, numai așa ca să zic și eu în gândul meu că-l am pe taicu lângă mine pe prispă...E un caiet cam jerpelit. L-am pus colîșa în ladă, dacă nu l-o fi ros șobolanii, dar-ar boala-n ei, că nu mai scap de ei, vin de pe la vecini, că au porci, că nu se mai satură de muncă, cresc tot felul de animale și se spetesc de parcă ar lua ceva cu ei! O dată îi vezi buf! Și gata! La doi metri sub pământ le e locul! c-așa-i omu', dar uite că șobolanii ăștia mai trec în vizită și pe la mine. N-am boabe, n-am nimic, dar îi scăp și prin casă, că ai boalelor, sapă găuri sub ziduri, c-o să mi se surpe și dărăpănătura asta de casă într-o zi, doamne-fereste, mare năcaz pe capul meu!

O ascultam, n-am vrut s-o întrerup, își vărsa și ea oful, n-avea cui, locuia singură și abia aștepta să-i calce cineva pragul, că nu mai scăpai de ea, îi turuia gura întruna...!

-Ei, Dorino fată, rădăcinile satului se pierd în timpuri vechi, pe când regele Carol I a dat mână liberă unor țărani veniți din satele Moldovei, de unde este și bunicul meu dinspre mamă, Petrache Aldea și mulți alții că nu ți-i mai înșir, Podașcă, Vologa, dealde Țepeluș, ehei! un pomelnic întreg. Tot ce vezi în satul ăsta își au sămânța din neam de veterani.

-Spui asta, tușă, de parcă veteranii ar fi un neam cu alt sânge...

-Păi au sânge de român adevărat, maică! Nu-s fricoși! Veteranii s-au dus la război cu fală să apere pământul românesc, nu s-au ascuns ca șobolanii prin case boierești și-au huzurit și s-au lăfăit în bună-tăți! Numai bunul Dumnezeu știe cât frig și câtă foame au îndurat acolo, pe unde au luptat, prin tranșee, acoperiți de pământ și obuze, că le-au rămas oasele pe-acolo, numai ca să fim noi liberi, dar tot n-am fost, maică, tot n-am fost!... Atunci la Mărășești și Oituz a fost mare durere spunea taicu, că i-a povestit Petrache Aldea, bunicul dinspre mamă.

-Am auzit și eu asta, tușă Tița! Fiindcă veni vorba, numele meu este Adriana Dorina, două nume de la străbunicii mei care au murit la Mărășești, pe unul îl chema Andrei și pe unul Toader. De câte ori trec pe lângă monumentul din curtea bisericii îmi arunc ochii peste numele lor și parcă îmi tremură inima. Cum să nu scriu despre ei, tușă Tița? Îmi vine mereu în minte fraza care a rămas în memoria noastră, a românilor, "pe aici nu se trece!" Ce dovadă mai puternică de apărare a pământului nostru românesc decât asta avem, tușă?

-A fost multă vărsare de sânge atunci! Că și taicu se gândea câteodată că mulți au murit degeaba, iar cei care au mai rămas și-au plâns amarul în sărăcie și umilință! Le-a dat Regele Carol I acte de împrietărire, au venit aici cu toate în regulă, să-și dureze case de-a lungul Dunării, după ce cu trudă au de-frîșat pădurea, au măsurat și au tot împărțit în lung și

(continuare în pag. 27)

lat hectarele de pământ. Le-a dat primarul materiale de construcții, lemn din pădure au avut berechet, stof în baltă cât îi lumea! Au făcut și ei cu ce au avut și cum i-a dus capul, că erau harnici și agoniseau ce puteau, munceau pe ici pe colo ca argați, arau pământul și-l trudeau toată vară. Dacă ploua se făcea, dacă nu, mila Domnului! Că a fost o secetă mare. spunea taicu, că mureau oamenii pe capete. Măcinau semințe de tei și făceau mămăligă din ea, dar, săracii, mureau, că nu le pria, ce vrei, sărăcie mare!

-Tușă Tița, dar cum a fost cu refugiarea de atunci?

-Păi cum să fie? Taicu era mic atunci și-mi spunea că venea frontul peste ei, venea dinspre Babadag, și toată lumea era speriată. Au lăsat toată agoniseala, că era toamnă. Cât puteau să pună într-o căruță? Ce să ia mai degrabă? Copii, haine, bucate cât să le ajungă. Și apoi mai era trece-rea spre Galați. Pe atunci nu era ca acum, se trecea greu cu bărcile și cu debarcader hodorogit, se trecea pe la Ghecet. Și erau acolo duium de căruțe, că stăteau câte trei zile să le vină rândul. Cine rezista, rezista, cine nu, îi îngropau acolo lângă apă, pe malul Dunării. Era jale mare...!

-Tușă Tița, ce-mi spui matale acum este unul dintre momente, dar dacă spui că ai învățat jurnalul pe de rost, eu aș vrea chiar să-mi povestești despre jurnal, dacă nu, să mi dai mie. El are o istorie, un trecut și acest trecut e legat de veteranii de război, nu-i așa?

-Fata mea, trei evenimente să îți minte, trei mari războaie au adus în satul ăsta pe veterani. Ascultă aici la mine! Parcă-l aud pe taicu cum povestea cu vocea lui domoală, în graiul lui dulce moldav, căci toți veneau din satele Moldovei și se cunoșteau unii cu alții și se ajutau la nevoie. Taicu mă iubea pe mine cel mai mult, că eram mezina familiei și semănam cu el leit. Mă făcusem și eu de-acum mare și când avea vreo supărare pe mine mă chema:

-la vino, tu, fata lu' tătuțu, aici pe prispă, să mai vorbim și noi că maica-ta n-are timp de mine, săraca, cât e ziua de mare, robotește prin curte și seara cade ca moartă. Mai stai de vorbă dacă mai ai cu cine!...Da, tu Aristițo, fata mea frumoasă și bună, mă ascultă, nu-i așa?

-Te-ascult, taicule, că tare frumos mai povestești!

-Când n-oi mai fi eu, Aristițo, de unde ai să afli tu de neamul nostru, cine am fost și de unde am venit în vremuri de bejenie? Că ne-au purtat nevoile printre străini și ne-a fost dat s-o luăm de la lingură? Noi, fata mea, am fost oameni la locul lor, harnici, vorba ne era vorbă, și ne plăcea să facem lucrul cum trebuie, nu de mântuială. Uite, vezi fântâna asta?

-Da, taicule, are o apă așa de bună, că s-a dus veste în mai toate satele! Cred că e cea mai vestită fântână.

-Asta-i fântână făcută de bunică-tău, Petrache Aldea, așa a rămas Fântâna lui Aldea.

-Dar cine era bunicul ăsta?

-Păi cum să-ți spun eu ție, fata mea? El este de fapt, socrul meu, că pe maică-ta am furat-o. Ehei, a fost atunci mare tărăboi, dar până la urmă am ajuns cel mai iubit ginere al lui. Tu să nu uiți ce-ți spune tata acum, Cât ai trăi tu, fata mea, să nu uiți de unde ai plecat. Cine-și uită rădăcinile, e purtat de vântul cel rău până-n hăul cel mai adânc.

Eu știu de la tata un lucru că familia e familie până la al șaptelea neam. Noi suntem și am fost un neam tare unit și la bine și la rău. Pe la 1904 ne-am urnit din satul Lunghești din Moldova, am străbătut drumuri noroioase cu căruțele, am trecut Dunărea pe la Ghecet, ca să ajungem aici în satul ăsta pe care îl alesese tata.

Angela DUMBRAVĂ

PESTE SĂTUCUL LINIȘTIT A VENIT UN ZVON

Despre ce vă povestesc acum se întâmpla în februarie 1961, eclipsă totală de Soare. Eu aveam pe atunci șapte ani și eram în clasa I.

Locuiam împreună cu părinții mei în satul Ilgani de Sus, de pe malul Dunării. Și ca un trăsnet, peste sătucul nostru liniștit a venit un zvon. Nu știu de unde, de la cine și cum, dar a venit și a dat peste cap toată suflarea satului.

Cică vine sfârșitul lumii. Soarele nu o să mai răsară în nicio dimineață, o să fie întuneric total, nu o să mai crească plantele, animalele și păsările vor muri, și, pe zi ce trecea, zvonurile erau altele. Cică marea va veni peste noi și satul se va scufunda cu oameni, animale, păsări în fundul Pământului. Peste tot cât vezi cu ochii nu va fi decât apă. Nici bătrânii nu mai prinseseră așa ceva. Au auzit și ei de la bătrânii lor că s-a întâmplat așa demult, dar nu a mai rămas nimic din sat după aceea.

Circulau din gură-n gură tot felul de povești care mai de care mai fantastică și înfricoșătoare. Și noi, copiii, la școală aveam alte povești. Cică o să vie în sat monștri cu trei capete care o să verse foc din gură și o să ardă tot. Doamna învățătoare încerca să ne aducă la liman spunându-ne că da, o să fie o eclipsă de Soare, că o să se întunece și nu o să vedem Soarele o oră, dar spusele doamnei învățătoare erau floare la ureche pentru noi față de poveștile fantastice plătuite de gura satului.

Evenimentul se apropia și, pe zi ce trecea, spaima ne cuprindea pe toți.

Cu o săptămână înaintea eclipsei oamenii din sat se vizitau mai des. Cei care erau certați se împăcau, își cereau iertare unii de la ceilalți. În fiecare seară mergeam în vizită la rude, la vecini, eram ospătați cu găini la cuptor, pește marinat, plăcinte și tot felul de bunătăți care mai de care mai gustoase.

Noi, copiii, ne jucam și eram lăsați să facem toate trăsările nepermise până atunci. Totuși când cineva încerca să ne domolească puțin, se găsea o inimă bună de vecină să spună:

-Lasă-i să facă ce vor, cu asta o să rămână!

Se întâlneau familiile la masă, tinerii și copiii sărutam mâna bătrânilor noștri pentru ca să ne binecuvânteze. A fost o săptămână de iertăciune și de ospăț.

Tata însă, printre chefurile și iertăciunile din acea săptămână, se pregătea ca un adevărat cercețător pentru evenimentul care se apropia. A făcut rost pentru mine, pentru el și pentru mama de trei

(continuare în pag. 33)

Lucia PĂTRAȘCU

DINCOLO de TĂCERE / DELL'ALTRA PARTE DEL SILENZIO de Marioara VIȘAN

Volumul bilingv de poezie „*Dincolo de tăcere / Dell'altra parte del silenzio*”, semnat de poeta Marioara Vișan, în traducerea domnului Francesco Altieri, cu prefața doamnei Diana Vrabie și coperta creată de doamna Rodica Rodean, Editura Pim, Iași 2018, a apărut sub egida Asociației „Universul Prieteniei” Iași. Un volum cu un titlu expresiv, ce incită la reflecții adânci. La fel de adânci ca și tăcerea poetei ce ascunde gânduri tănuite, pline de polenul florilor mereu perene ale iubirii pentru tot ceea ce o înconjoară.

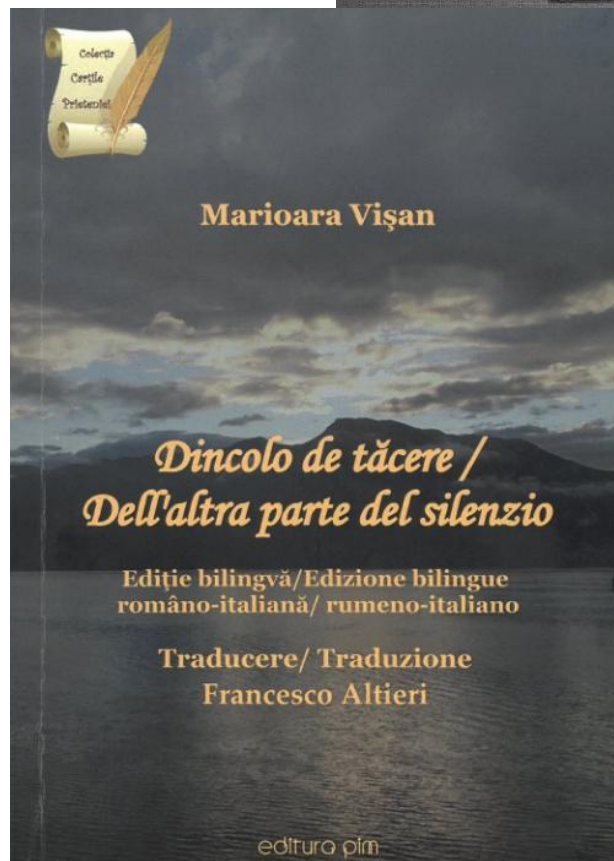
Teme generoase ce se preling spre lumina scrisului, a destăinuirii nude pe coala albă, izbucnind într-un mănunchi de culori lirice cu multe semnificații: „*În zbor ușor de fluturi / îmi redescopăr visul / și-n dansul lor de nuntă / încerc s-ascund trecutul.*” (Bob de rouă, pag. 80)

O melancolie ce învăluie cu tandrețe versurile poetei, deslușind trăirile tăcute, „*Versuri niciodată rostite se zbat în ploaia caldă dintre ani*” (Dincolo de tăcere, pag.30), scăldate uneori în apa cenușie a pustiiilor, „*Când somnul e departe de visele cu lumini de sărbători...mimica feței e doar o așteptare / târziu în noapte se transformă / într-un rictus al neputinței...*” (Noaptea ființei, pag.68), rostogolite în avalanșa căderilor, în care numai jocul mirărilor: „*Lasă-mi puțin timp pentru viața viitoare să mă pot bucura / De infinita frumusețe a galopului*” (Fetița cu zulufi negri și ochi deschiși a miracol, pag.40), al interogațiilor, salvează sufletul de la nimicire și-l conduce spre destăinuirile poetice salvatoare și vindecătoare. În întrebările sale, un fel de „*a fi sau a nu fi (to be or not to be)*”, poeta caută răspunsuri la toate neliniștile ce o frământă, la toate neîmplinirile ce i-au îngreunat cunoașterea și numai atunci când aceste răspunsuri se arată, cu puterea descoperitorului, ca într-un fel de „evrica!”, se aude glasul salvator al creatorului de poezie: „*Golul dintre miile de oglinzi...I-aș locui lumină, ...cuvânt transformând iluzia înălțării către duhul cunoașterii*” (Diamante, pag.26).

Într-o lume efemeră, cu o viață suspendată între cer și pământ, poeta Marioara Vișan înțelege rolul profund al credinței în înălțarea spirituală individuală: „*...doar divinitatea din noi o poate transforma în poezie...*” (Diamante, pag.26), ce rotunjește dreptul de a exista și bucuria de a spera într-o eternitate a trăirilor exprimate: „*...Cu palme unite în rugăciune, / Dumnezeule, îți mulțumesc...*” (Vis diamantin, pag. 66).

O plasmuire a anotimpurilor de viață, a anotimp-purilor de dor: „*Mă dezbrac / de simplismul din foile de*

Boem@ (117) 11/2018

calendar / privesc cu ochiul dezgolit de trădarea timpului / la frunza ruginie / la unica frunză ce așteaptă trezirea vieții / ce va veni imediat / când somnul își va intra în drepturi / peste pământul obosit / de hârjoanele existenței.” (Noaptea ființei, pag.68), ca o verigă inspirată de parfumul timpului ce curge în inima poetei într-o dimensiune existențială magică, pe care, pășind pe același drum cu versurile sale, o căutăm și noi, cititorii, ca într-o tendință de înfrumusețare a banalului cotidian: „*Acum în toamna vieții / am primăvara-n suflet / și vara în priviri. / port ierni întroienite / pe-un nor de amintiri...*” (Anotimp de dor, pag. 10).

O poezie modernă, cu semne de punctuație voit rătăcite în vârtoarea inspirației, semne pe care traducătorul Francesco Altieri le recuperează în limba italiană, vizibil impresionat de gradualitatea nivelurilor metaforice ale acestei poete pe care o recunoaște atunci când ea însăși se identifică uneori astfel: „*...sono farfalla in volo /... / anima che procede / verso l'immensità / di quello che ha già dentro*” (Stagione di nostalgia, pag.11).

„*Dincolo de tăcere / Dell'altra parte del silenzio*”, semnat de poeta Marioara Vișan, un volum cu o versificație fluidă, cu o prospețime neașteptată a exprimării, într-un volum atrăgător, prin care ne invită s-o însoțim în drumul său: „*Mă-nalț și zbor / în lumea din interior / a cuvântului Creator.*” (Taina cuvântului, pag. 58). Deoarece așa cum spune Hamlet „*Restul e tăcere.*”

ALDYN Alexander

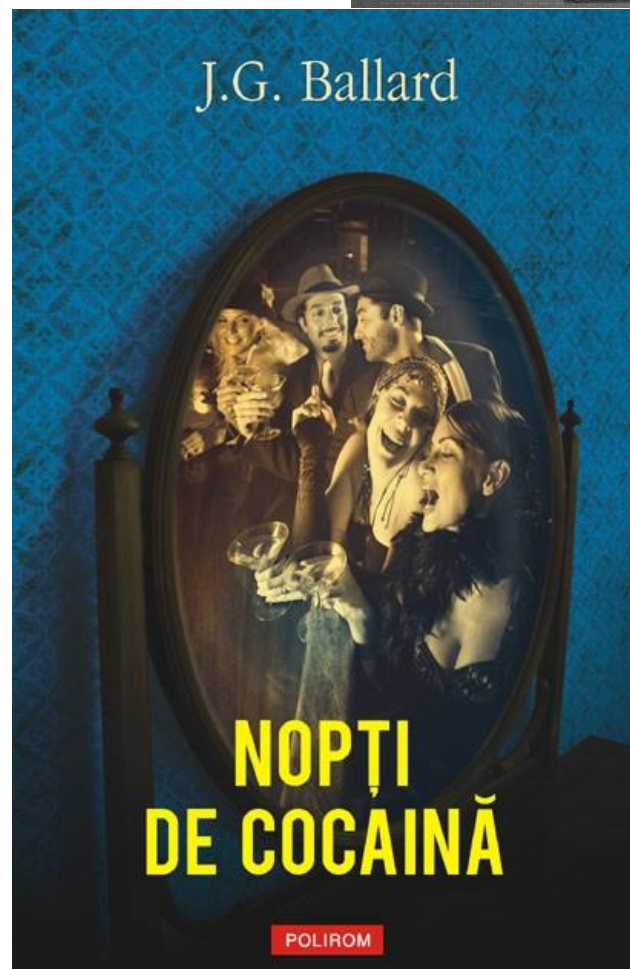
„Nopti de cocaină” și Reorganizare socială

Prin intermediul romanului „Nopti de cocaină”, James Graham Ballard ridică standardele literaturii moderne, atât prin imagistica postmodernistă ce transpare dinăuntru acestei scrieri, cât și prin „noul” stil literar adoptat de autor, ce se diferențiază substanțial de mai vechiul său roman „Crash”. Dacă ar fi să fac o comparație cu romanul din 1973, pot spune că „Nopti de cocaină”, apărut în anul 1996 este mult mai bun, atât ca modalitate literară cât și ca poveste; de altfel mult mai bine organizată și interconectată. Exact aici pare a fi problema, pentru că în „Nopti de cocaină” avem parte de o poveste și de mult mai multe personaje ce interacționează și creează dimensiunea faptelor, perfect încadrabile în timp.

În „Crash”, totul părea că se derulează într-un timp oprit sau în afara timpului. Din acest punct de vedere, romanul de față poate fi considerat ceva mai clasic decât precedentul său, regăsindu-și un ecou și un punct tangibil în Realitate. Privit per ansamblu, „Nopti de cocaină” este un roman bun, cu personaje serioase și foarte bine structurate și conturate, iar acțiunea este o continuă clipă de așteptare și suspans, care amână și iar amână, pentru a captiva cititorul tot mai mult în amalgamarea ilogică și labirintică a faptelor. Poate fi considerat și un roman polițist, ce reușește să creeze imagini fantastice, în ciuda faptului că nu este un roman științifico-fantastic. Cel puțin impresia asta mi-a lăsat-o mie. În timpul lecturii sale, se simte o oarecare tensiune și aparența unui spațiu „fantasticizat” care predomină întreaga hartă mișcătoare a operei. Pentru toți aceia ce se vor încumeta să parcurgă lungile și halucinantele „Nopti de cocaină”, trebuie să le mărturisesc faptul că nu își vor pierde nicidecum timpul, ci dimpotrivă, îl vor câștiga.

Încă de la primele pagini, Ballard reușește să își captiveze și încătușeze cititorul și să-l țină în această stare de maximă încordare și tensiune până la final. Avem parte așadar de un roman modern amplasat în Spania zilelor noastre, când fatalitatea existenței și umbra sa demonică, susținută de flagelul afacerilor murdare și a infracționalității pun stăpânire pe întreaga lume, răspândindu-se ca o boală incurabilă din aproape în aproape.

Protagonistul romanului este Charles Pertience, care sosește cu prima ocazie din Londra în Spania pentru a-și întâlni fratele, pe Frank Pertience aflat în închisoarea Zarzuela. Este întâmpinat de avocatul acestuia, un anume señor Danvila, care îl conduce la locul de

detenție al lui Frank în cel mai scurt timp. Lui Charles i se spune de la bun-început că fratele său este vinovat de crimă, mai exact de uciderea a șase persoane, care au murit din cauza lui în urma unui incendiu provocat cu bună-știință. Acesta, cunoscându-și fratele, nu ezită să pună la îndoială încă din prima clipă, toate faptele care i se comunică și aduc la cunoștință. Din acest motiv dorește să vorbească direct, adică față în față cu fratele său. Întâlnindu-l, Frank îi va istorisi aceeași poveste, ce pare a fi cusută cu ață albă și pe care Charles nu o poate crede nicidecum. Un lucru este însă cât se poate de cert în această crimă multiplă: Frank este nevinovat, iar Charles va rămâne în localitatea Estrella de Mar pentru a demonstra nevinovăția sa. În plus, Estrella de Mar este o regiune foarte atrăgătoare și calduroasă din zona de sud a Spaniei, despre care se spune că ar ascunde multe secrete, iar Charles nu se grăbește nicăieri.

Incendiul ce a produs neașteptata tragedie a avut loc la vila familiei înstărite Hollinger, ucigându-i pe cei doi soți Hollinger și pe nepoata acestora, Anne Hollinger, pe o tânără servitoare Bibi Jansen și pe secretarul familiei, Roger Sansom. În mașina lui Frank s-au găsit mai multe sticle incendiatoare, din cauza cărora a devenit imediat suspect iar mai apoi, conform mărturiei sale, vinovat. Însă problema ivită odată cu marele incendiu ce tocmai a avut loc, este aceea că un singur om nu putea să pună la cale o crimă de asemenea proporții, iar întrebarea ce transpare din această situație extrem de delicată,

(continuare în pag. 30)

este cine sunt ceilalți colaboratori și complici ai lui Frank, în contextul în care Frank susține că este singurul vinovat? Inspectorul Cabrera de la Academia de Poliție din Madrid, cel care anchetează incendiul de la casa Hollinger, are mult de furcă și de lucru cu acest caz atât de neobișnuit, iar aceleași nedumeriri și incertitudini îl frământă și pe fratele aparentului vinovat, ce nu-și găsește liniștea și începe să caute imediat răspunsuri.

Într-un moment de revelație intelectuală, Charles, avea să-și spună sieși: „Eram sigur că soluția crimelor de la reședința Hollinger nu rezida în legătura dintre Frank și producătorul de film retras din afaceri, [adică Hollinger] ci în caracterul unic al stațiunii în care murise acesta”[1]. Pornind de la aceste premise și căutări, Charles va întâlni o serie de personaje enigmatice și ciudate care-l vor purta mai adânc în misterul ce plutește în jurul vilei Hollinger și a deceselor ce au avut loc aici. Mai întâi, va vizita vila cu pricina împreună cu David Hennessy ce-l cunoștea foarte bine pe Frank, lucrând alături de acesta la prestigiosul club Nautico, unde Frank era director, apoi o va mai vizita încă o dată alături de inspectorul Cabrera și de doctorița Paula Hamilton, ce fusese cândva iubita lui Frank. De fiecare dată când va pătrunde în spațiul pustiu și fantomatic al vilei, Charles va călca pe urmele morților și a indiciilor ce au condus la tragicul eveniment. Într-una din vizite va găsi în video-ul, conectat la unul dintre televizoarele locuinței, o casetă cu o înregistrare din cele mai neobișnuite. Pentru a face și această mărturisire și a strica oarecum necunoscutul romanului, voi spune că pe caseta respectivă se ascundea un film pornografic destul de violent, vizualizat de Charles de nenumărate ori, în încercare de a identifica locul și personajele ce apar deghizate în el.

Indiciile îl vor conduce în cele din urmă la un apartament de pe coasta Estrellei de Mar, al cărei proprietar va fi poate cel mai ciudat și controversat personaj al romanului. Un rebel și un delincvent cu viziuni filozofice și sociale din cele mai neașteptate. În încercarea de a desluși tainele celor șase morți, și a demonstra nevinovăția fratelui său, Charles Pertience se va pune sistematic în locul fratelui, încercând o totală confundare cu acesta. Va porni de la apartamentul lui Frank, în care o va descoperi din întâmplare și aparent inexplicabil pe doctorița Paula Hamilton ce îl confundă pe Charles cu David Hennessy, un alt membru al clubului și apropiat al lui Frank.

De la această „confundare”, pornită din apartamentul lui Frank, unde fratele curios o întâlnește pe fosta iubită a întemnițatului, Paula Hamilton, împreună cu care va face sex la un moment dat, spre a realiza o confundare cât mai reală și persistentă (aproape gemelară), vom asista rând pe rând la o serie de întâmplări, ce vor face din Charles un nou Frank. De la inițierea ritualică de pe balconul apartamentului ce i-a aparținut cândva lui Frank, și până la acceptarea aceleiași poziții, deținută anterior de aparentul vinovat la clubul Nautico, Charles se va transpune totalmente în postura fratelui său. Până și barca, pe nume *Halcyon*, va ajunge să-i „aparțină” lui Charles. Dar asta nu e tot, pentru că odată intrat în periculosul joc al vieții și al morții, ce domnește pretutindeni ca un vis din cele mai întunecate „*Noapți de cocaină*” în cadrul stațiunii Estrella de Mar și în curând în a cea a Re-

sidenciei Costasol, trebuie să te supui regulilor jocului și să-i urmezi cu tărie și curaj traiectoria. Inițierea a venit de undeva din întuneric și pe neașteptate, iar personajul-detectiv care este Charles Pertience nu a putut face nimic ca să i se opună. Ba dimpotrivă, a fost martorul și victima terifiantei inițieri.

Pasajul cu pricina este cât se poate de exact și de revelator, însă voi ascunde numele inițiatorului pentru a nu dezvălui misterul din spațiile romanului: „În momentul acela mi-am simțit iar vânățiile de pe gât și mi-am dat seama că [el, inițiatorul] mă recrutase atunci când ieșise din bezna camerei și-mi sărise la beregată. Avusese loc o ceremonie de așezare a mâinilor asupra celui ales și fusesem desemnat să ocup funcția vacantă a lui Frank. Prin faptul că nu mă rănise subliniasse ideea că uciderea familiei Hollinger nu avea nici o relevanță pentru viața adevărată a Estrellei de Mar și pentru noua ordine socială susținută de regimul lui infracțional”[2].

Faptele sale ritualice, și de inițiere nu se opresc aici, ci se continuă pe multiple direcții și linii de dezvoltare, făcând din nou atingere la persoana lui Charles. Gândurile „victimei”, adică ale lui Charles ne dezvăluie întocmai acest lucru: „Am acceptat ideea că incendiasse nava nu cu vreo intenție criminală, ci pentru a crea un spectacol frumos pentru mulțimea de plimbăreți din ceasurile serii, dar și că el sau vreun colaborator al lui îmi incendiasse Renaultul.

Motivul, dacă exista vreunul, părea de neînțeles – nu atât o încercare de-a mă forța să părăsesc Estrella de Mar, cât una de-a mă integra în viața sa tainică. Mi-am pus din nou caseta cu filmul porno turnat în apartamentul lui și am continuat să cred că omul le era prea devotat concitadinilor săi ca să fi putut participa, fie și indirect, la brutalul viol”[3].

Ceea ce se poate remarca de la bun-început în această privință este ideea atragerii „detectivului”, forțat să obțină răspunsuri cu privire la nevinovăția fratelui condamnat pe nedrept, în lumea nevăzută și perfect infracțională a orașului decăzut dar cât se poate de prosper. Nu se încearcă nicidecum respingerea sau îndepărtarea lui prin cine știe ce mijloace de intimidare, amenințare sau chiar executare, ci dimpotrivă, se optează pentru atragerea lui în plasa și în cursa înălțată de orașul înfățișat.

De menționat este și faptul că în Estrella de Mar toată lumea suspectează pe toată lumea, crimele petrecute la vila familiei Hollinger fiind o certitudine printre locuitorii stațiunii de pe coastă, dar o mare incertitudine pentru toți aceia care caută răspunsuri și încearcă să deslușească marile mister al morții neașteptate. Este și cazul lui Charles Pertience care odată ajuns în Estrella de Mar este pus în fața unui public și a unei societăți, foarte diferite de tot ceea ce cunoștea el până atunci. Aici totul se petrece pe ascuns, existând o viață paralelă și misterioasă, vieții de zi cu zi.

(continuare în pag. 31)

Întâmplările se desfășoară cu rapiditate, pentru că nimeni și nimic nu stă pe loc, fiecare fiind obligat să țină pasul cu alergările și mișcările neobosite ale existenței. Ballard știe să mențină acest ritm alert pe parcursul întregului roman, reușind să ne surprindă cu fiecare capitol pe care îl scrie și inserează cu dibăcie la locul și momentul potrivit spre a spori atât desfășurarea acțiunii, cât și tensiunea sa inerentă.

Este un roman ce nu rezolvă nicicum misterul morții de la reședința familiei Hollinger, ci dimpotrivă, îl adâncește și mistifică mai tare, pentru că mizele puse în joc, – de dragul jocului bineînțeles, – sunt mult mai mari și depășesc considerabil morțile respective, care la o privire mai profundă trebuiau practic să aibă loc, pentru a asigura bunul-mers și evoluția societății. Undeva spre sfârșitul romanului ne este deslușit ca prin ceață și motivul crimei; motiv ce nu a avut nimic de-a face cu victimele incidentului, alese la întâmplare din multitudinea de locuitori ai stațiunii, ci mai degrabă cu stațiunea în sine, obligată într-un fel sau altul să supraviețuiască. Iată și paragraful ce deconspiră această intransigentă supraviețuire:

„- De ce-au fost omorâți? De dragul Estrellei de Mar. [...] Fără incendiul de la casa Hollinger, Estrella de Mar s-ar fi prăbușit în ea însăși, s-ar fi transformat într-un orașel oarecare cum sunt toate cele de pe coastă, cu locuitori în moarte cerebrală”[4].

Filozofia existențială desprinsă din aceste întâmplări este următoarea: trebuie să asigurăm de fiecare dată un sacrificiu, a unor persoane oarecare dintr-un anumit oraș sau dintr-o stațiune pentru a resuscita zona respectivă. S-ar putea spune că moartea unei persoane sau a mai multora, ar evita într-un fel sau altul moartea regiunii în care se realizează sacrificiul. Este filozofia unui anumit personaj din cadrul romanului și este și filozofia Estrellei de Mar ca și a romanului însuși. Ballard ne-o spune cât se poate de clar: „El [inițiatorul și sacrificatorul] o să plece mai departe către ale pueblor și alte orașe, o să le aducă la viață și pe urmă o să ceară un sacrificiu și întotdeauna vor exista oameni dispuși să-l ducă la îndeplinire”[5].

S-ar putea spune că este vorba de același „sacrificiu fondator”, despre care vorbește și René Girard în cartea sa, intitulată „*Despre cele ascunse de la întemeierea lumii*”, unde autorul descoperă la tot pasul nevoia unui „țap ispășitor” capabil să contribuie la întemeierea unui grup sau a unei societăți prin intermediul violenței și a sacrificiului, ce organizează și unește. Referindu-se cu precădere la sfera religioasă, Girard va afirma: „[...] religiosul este în întregime orientat către pace, însă mijloacele acestei păci nu sunt niciodată lipsite de violență sacrificială”[6]. Aceasta ar putea fi și „religia” inițiatorului marelui plan de reorganizare și întemeiere a pueblor și orașelor necunoscute și neaccesate ce-l așteaptă pe el, marele lor salvator, să le scoată din starea de „moarte cerebrală” și amorțire în care s-au cufundat, spre a le aduce la linia normală de plutire și de revigorare socială. Sigmund Freud susține și el această idee a omorului întemeietor, responsabil de închegarea umanității, în bine-cunoscuta sa scriere „*Totem și tabu*” (1913), în care victima este întotdeauna „tatăl hoardei primitive”.

De altfel, doctorul Irwin Sanger, „psihiatrul” lui Bibi singura persoană ținută din toată Estrella de Mar, m susține și afirmă toată lumea, îl va avertiza de la început pe curiosul și nedumeritul Charles Pertience, deși: „În Estrella de Mar, așa cum o să fie peste tot în imela n-au motive. Ar trebui să cauți pe cineva care n-avea nici un motiv să omoare familia Hollinger”[7]. Adevăr, în cea mai mare parte a confesiunii sale, pare să aibă dreptate, întrucât moartea nu a vizat persoane ca atare, ci pur și simplu *persoanele*, oricare ar fi ele, spre a susține, așa cum am afirmat și mai târziu, *sacrificiul fondator*. Autorul acestui roman atât de precis și gândit, ne spune încă odată că: „[...] motorul ne în mișcare Estrella de Mar e infrafracționalitatea. Instabilitatea și ceea ce el numește comportament [8]. Ideea este una cât se poate de simplă: tot ceea ce înțelegem o societate la un nivel acceptabil de funcționare, cădea în letargia disoluției, este deviantă și anormală, care, ca și *anomia* lui Émile Durkheim contribuie la bunul ei mers și la deplina ei funcționare. După cum ar spune, crima este *necesară*, nefiind un lucru ce ar putea fi evitat și de care trebuie să te debarasezi, atâta numai nu fii tu însuși victima. Charles Pertience ne va spune și el de acest aspect, atunci când va afirma:

„- Formula lui funcționează. A descoperit adevărul absolut despre societatea nelucrativă. Și poate despre toate societățile. Criminalitatea și creativitatea merg mână-n mână, întotdeauna au mers. Cu cât e mai intensă percepția crimei, cu atât crește conștiința civică și se-mbogățește civilizația. Nimic altceva nu e-n stare să acționeze ca liant al comunității. E un paradox bizar”[9]. Tot un „paradox bizar” este și romanul ca atare și personajele ce-l populează, oferindu-i un curs și un sens cronologic!

Cel care îl va atrage și convinge totodată pe Charles să se alăture clubului și vieții specifice, generate de misterele confluențelor nocturne, este misteriosul și nonconformistul Bobby Crawford, jucător împătimit și instructor de tenis. Întâlnirea și împrietenirea lui Charles cu Crawford va reprezenta adevăratul start al romanului și însuflețirea întregii acțiuni, ce va avea un sfârșit pe cât de nebănuit pe atât de tragic. Despre el, Paula Hamilton, va spune metaforic sau poate cât se poate de serios că: „Crawford e unic. [...] E sfântul pe post de psihopat sau psihopatul pe post de sfânt. În oricare din variante, se descurcă foarte bine”[10]. Iată-i așadar pe cei doi protagoniști ai romanului, uniți printr-o soartă și un destin mai puțin obișnuit ce-i va conduce pe amândoi pe culoarele neluminate și nesigure ale labirintului morții. Două victime ale existenței, pe care ambii și-o asumă până la capăt și încearcă din răspuțeri și cu orice mijloace să o controleze, numai că de astă dată, controlul a scăpat de sub control, iar viața a luat o întorsătură neașteptată.

Neașteptat este totul în acest roman, de la încarcerarea lui Frank și acceptarea de bunăvoie a propriei nevinovății în lipsă de probe concludente, până la substituirea și înlocuirea încarceratului, chiar de fratele acestuia, și preluarea controlului și a funcțiilor sale la clubul Nautico; inițierea și acceptarea ideilor de reorganizare socială, drogurile și sexul, viața și

(continuare în pag. 33)

Mihai VINTILĂ

Ochiul Pisicii de Andrada-Cosmina Posedaru

Andrada-Cosmina Posedaru intră în literatura română în forță prin lansarea a trei cărți la Biblioteca Județeană Panait Istrati din Brăila în toamana anului 2017. Este vorba de *Ochiul Pisicii*, *Necunoscutul* și *Capcana păianjenului* toate trei apărute la editura Edmunt. Mă voi opri cu scurtele mele considerații doar la *Ochiul Pisicii* care recunosc că m-a atras datorită titlului inspirat și copertei întâi foarte expresive.

Volumul beneficiază de un prolog, nouă capitole și de un epilog. Povestea este aparent clasică și dezvoltată pe o singură direcție în jurul căreia gravitează atât personajele principale cât și cele secundare. Avem astfel un detectiv William Evans la care apelează o ziaristă Sophia Adams pentru a o ajuta în găsirea și mai apoi în elucidarea cazului Evelyn Grey. Totul se petrece în micul orașel Banff din provincia canadiană Alberta, un paradis al sporturilor de iarnă.

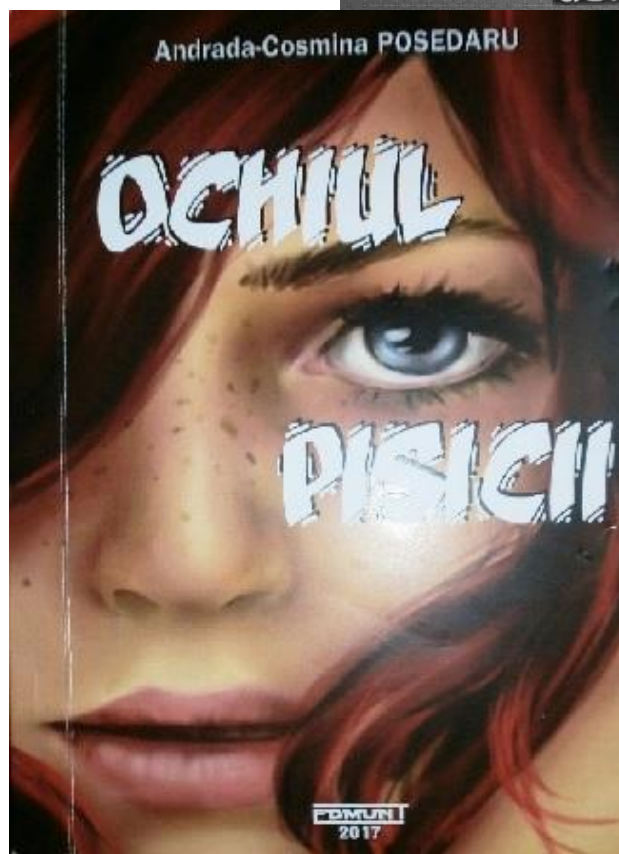
Ei bine, de aici, totul pornește ca un tăvălug. Apar personaje pitorești precum colegul detectivului, doctorul James Carter sau mafioul egiptean Kose. Acțiunea uneori cunoaște o accelerare, în special în capitolele de final iar alteori o stagnare de-a dreptul înfiorătoare mai ales la început. Punem aceste inegalități pe seama debutului și mergem mai departe.

Ce șochează la această carte este graba. Cuvintele sunt spuse în grabă, neglijent, avem chiar expresii pocite voit sau nu de autoare ca în formulările de la pagina 79 – *Normal că prima oară ia cuvântul avocatul acuzării, care amintește juraților, publicului și oricui dorește să o asculte, gravitatea faptelor mele sau la pagina 127 – Pertenera mea oftează. Cedează și ea, perfect.* La un moment dat ai impresia că nu citești o carte ci postări pe facebook ori o asemenea abordare pentru un roman nu este acceptabilă.

În *Prolog* verbul este când la viitor, când la prezent sau la trecut într-o învălmășeală perfectă făcută să stârnească confuzie mai ales dacă sunt folosite de un personaj aflat în iminența morții. Punerea în pielea personajului este bună, credibilă, doar când fapta se descrie la persoana întâi singular. Altfel iese amestecul pe care îl avem acum.

Citind cu atenție mi-a venit în gând ideea că poate autoarea nu a mai avut răbdare să construiască cu migală povestea și rezeptă și neexperimentată a aruncat-o așa cum i-a venit. Altfel nu îmi pot explica scăpările uneori jenante. Avem de exemplu la pagina 11 numele Sophie pentru ca doar câteva pagini mai încolo personajul să fie Sophia. Înțeleg că o locație exotica poate fi mai interesantă pentru cititor dar când nu cunoști bine locația unde are loc acțiunea poți crea imagini și descrieri hilare. Așa avem în pagina 19

Boem@ (117) 11/2018

informația *fata roșcată ieșind dintr-o mașină pe Banff Avenue și luând-o la fugă spre o pădure cu o prăpastie inexistentă în zona menționată.* Banff Avenue se termină în realitate la un capăt într-un râu numit Bow River după care pe dreapta și pe stânga se ramifică două străzi ale unor cartiere rezidențiale iar la celălalt capăt șoseaua continuă în localitatea Whiskey Creek. Și chiar dacă ar fi luat-o pe Lake Minnewanka Scenic Drive cum se afirmă la pagina 23 tot nu ar fi ajuns unde ni se spune că a ajuns. Pe unde a fugit personajul?

Tot legată de localizarea greșită este și informația despre biroul detectivului William Evans: *ferestrele micului meu birou de pe Wolf Street* cum chiar el ne pune în temă. Ei bine, pe respectiva stradă, în realitate, nu avea unde să aibă biroul domnului detectiv decât fie dacă locuia într-un hotel, fie dacă stătea la o masă la mall-ul local sau poate într-unul din popularele magazine. Pentru că, în realitate, strada este una comercială!

La pagina 73 avem 99% șanse adunate cu 1,11% șanse! Deci 100,11% în total!

Aș mai semnala abuzul aparent interesant, pentru un novice, de denumiri de ceaiuri englezești. Ei bine, se știe că, pentru aproape un sfert dintre englezi ceaiul se consumă cu lapte și la oră fixă. Nu mai vorbesc că cele mai renumite ceaiuri provin din nordul Indiei sau din Sri Lanka. Se amintesc unele mărci dar nu fac remarci tipice britanice deși personajul locuiește într-o fostă colonie și provine din Anglia! Aș crede că aceste adăugiri au fost făcute doar să dea savoare dar și-au greșit complet dozajul.

Un lucru care m-a enervat în tot romanul a fost folosirea abuzivă a cuvântului rucsac scris greșit ruxac!

(continuare în pag. 33)

Am găsit prezentarea unor personaje de care autoarea fie a uitat, fie, nu a vrut să le folosească: Jonathan Grey, Amanda Grey, Mark Grey, Victor Grey, Elise Grey. Dacă nu a avut nevoie de ele de ce le-a mai introdus în poveste? În general, în proza polițistă, fiecare personaj apărut la început, aparent neglijent, revine apoi în poveste pentru a surprinde cu ceva cititorul. Aceste personaje sunt născute moarte. Nu sunt recuperate în nici un fel. Tot atunci au fost introduse de exemplu: Nancy Johnson, Toby Renald și Caroline Tanner care apoi vor juca fiecare la un moment dat un rol. Nu am înțeles această opțiune care se îndepărtează de modelul romanului polițist.

Remarc ironia pe care autoarea o folosește uneori împletită cu umorul și unele expresii interesante precum cele de la pagina 63 *Însă curiozitatea pune stăpânire pe mine chiar și în acest moment inoportun, așa că îl întreb pe inspectorul arăt ca o gravidă în luna a opta cum a ajuns la această concluzie...* sau de la pagina 109 – *În acel moment în mintea mea s-a aprins o instalație întreagă de becuțe colorate* dar uneori nu este suficient.

Ochiul Pisicii este un volum de debut decent. Autoarea Andrada-Cosmina Posedaru are talent în scrierea polițistă, poate crește dar, îi mai trebuie migală și coerență. Aceste calități i-au lipsit în construcția acestui roman. Nu ne îndoim că printr-o lectură asiduă a clasicilor genului și prin exercițiu poate aduce la lumină romane polițiste memorabile pentru literatura română.

[Andrada-Cosmina Posedaru, *Ochiul Pisicii*, Brăila, editura Edmunt 2017, 168 pagini]

(urmare din pag. 27)

bucăți de sticlă colorată pe care a afumat-o la flacără, ca să ne uităm cu ea la Soare.

Prin sat se zvonea că dacă ne uităm prin sticlă afumată putem să vedem lupta care se dă între îngeri și „necurați”, unii pentru salvarea noastră, ceilalți pentru pierderea noastră. Dacă învingeau îngerii, Soarele răsărea din nou.

În dimineața eclipsei peste sat s-a lăsat liniștea. În aer se simțea neliniștea, emoția, frica de necunoscut. Încet, încet se întuneca cerul și noi, eu, tata și mama stăteam pe prisma casei în genunchi și ne rugam spunând rugăciunea *Tatăl Nostru*. Speriați și curioși am început să ne uităm prin sticla afumată să vedem ce se întâmplă cu Soarele.

În imaginația mea vedeam îngerii care se luptau pentru binele nostru. Ca o ceață, întunericul se ridica și Soarele a început să lumineze din nou, spre bucuria noastră.

Eclipsa a fost primul eveniment înfricoșător din copilăria mea pentru că atunci iernile erau ierni, verile erau veri. Ce ne mai speria atunci, erau inundațiile, dar și în ele găseam o bucurie. Noi, copiii, puteam să ne plimbăm cu barca chiar prin curtea casei.

A trecut eclipsa cu bine și au început părerile de rău printre oameni. Că au tăiat prea multe păsări, că au cheltuit toate economiile și au băut tot vinul. Vecinii chiar nu meritau să fie iertați, ba chiar au fost omeniți îndestul, ei însă nu au întors invitația. Și viața și-a urmat cursul cu bune, cu rele, cu supărări, cu împăcări, și toți de la mic la mare ne jucăm rolul pe scena Vieții!

Cu dragoste... din amintirile mele din copilărie!

(urmare din pag. 31)

moartea, *victima și făptașul...* (arma crimei, locul incidentului, arsurile și mistuirea în demonicul foc interior, martorul și condamnatul!) Apoi din nou încarcerarea, pereții murdari ai închi-sorii, vinovatul ce nu pare chiar atât de vinovat, dar care își acceptă din start și pe deplin vinovăția, poliția în deplină încurcătură și derivă pe traseele ce au condus la instalarea morții; Moartea în sine și, la final, Renașterea! Ultimul paragraf al romanului este mai mult decât explicit, și vizează exact această asumare a vinovăției, de dragul prosperității și a însuflețirii vieții, în teritoriul în care Moartea și-a înfipt ghearele și și-a lăsat contaminant urmele: „Oare știa deja, în timp ce pășea spre mine, că aveam să-mi asum responsabilitatea pentru acea moarte? [...] Festivalurile din Residencia Costasol aveau să umple mai departe cerul cu petale și baloane, cât timp cartelurile vinovăției le sprijineau visurile”[11].

Visuri și iar visuri, dublate și susținute de victime și de sacrificii, ce se întretes fondator la tot pasul... Pași lenți dar siguri, uneori murdari, pe conștiințele infectate și dislocate din creierul și din cra-niul ce le poartă! *Poartă* și intruziune spre alte lumi, mai fermecătoare, mai numeroase, și, de ce nu, - mai *bune!*

Note:

- [¹] J. G. Ballard – *Noapți de cocaină*, Ed. Polirom, Iași, 2009, p. 85.
 [²] *Ibidem*, p. 284.
 [³] *Ibidem*, p. 181.
 [⁴] *Ibidem*, p. 363.
 [⁵] *Ibidem*, p. 372.
 [⁶] René Girard – *Despre cele ascunse de la întemeierea lumii (Cercetări întreprinse împreună cu Jean-Michel Oughourlian și Guy Lefort)*, Ed. Nemira, București, 2006, p. 47.
 [⁷] J. G. Ballard – *Noapți de cocaină*, Ed. Polirom, Iași, 2009, p. 207.
 [⁸] *Ibidem*, p. 213.
 [⁹] *Ibidem*, p. 322.
 [¹⁰] *Ibidem*, p. 321.
 [¹¹] *Ibidem*, p. 378.

Bibliografie:

- BALLARD, JAMES GRAHAM [2009] - *Noapți de cocaină*, Editura Polirom, Iași.
 GIRARD, RENÉ [2006] – *Despre cele ascunse de la întemeierea lumii (Cercetări întreprinse împreună cu Jean-Michel Oughourlian și Guy Le-fort)*, Editura Nemira, București.

Mircea Marcel PETCU

TANDREȚE

Aș vrea să îți prind
capul în palme,
să-ti strivesc buzele
într-un sărut nesfârșit,
să mă oglindesc în ochii tăi
calzi, limpezi și buni
până când z baterile trupului meu
se vor liniști în fața intensei
străluciri a flăcării unice
sub mângâierea tandră
a mâinilor tale catifelate
și printr-un „șoc electric” uman
să mă încarce cu toată
dragostea ta

SPIRALE DE FLĂCĂRI

Mă pierd
când gura ta înmiresmată
îmi acaparează buzele fierbinți,
tremur
când brațele tale
valuri de iubire, mă cuprind,
plâng
de bucurie când ochii tăi
mă îmbrățișează dându-mi strălucire,
alerg
să-ti prind capul în palme
și să-ti așez pe frunte coroana de stele,
adun
ploi de iubire în valuri de jar
ce-mi acoperă inima,
cânt
zilele magice în care zborurile
iubirii noastre m-au transformat în flori,
aștept
ca ploaia argintie a gândului meu
cu stropii de lumină ai ochilor tăi,
să formeze spirale de flăcări
dătătoare de viață
înflorind universul .

FEMEIE

Mă apropii de tine
și-mi lipesc
fruntea de umărul tău..
coboară liniștea
în inima mea
te am aici, te simt a mea
ești floarea-femeie
căutată în timp..
fructul oprit
din inima mea,

soarele obosit
ce-mi umple sufletul,
clopotul ce anunță
venirea
vântului cu palmele
reci,
a prafului tăcut
ce acoperă zarea
și-n încleștarea
cu sângele meu
te alcătuiește pe tine
femeie a sângelui
meu.

PARFUMUL IUBIRII

Ești primul tablou
al dimineților mele,
când deschid ochii,
ești apa pe care o beau
pentru a-mi mai stinge
un pic focul dorului de tine,
ești parfumul visurilor mele
dintotdeauna...
Tu ești valul care mă izbește
cu atâta plăcere, valul
care se sparge-n mine,
mă inundă, dându-mi
sublimul... regăsirii...
Știi.
Te sărut înaintea soarelui...
gândindu-mă tot timpul la tine,
mi-ai invadat existența,
dorul meu e stăpânit de tine,
iubirea mea poartă numele tău,
ochii tai îmi luminează viața...
Pentru a putea merge mai departe
nu am nevoie... decât de tine!

EXTAZ

Pământul se trezește ascultând fâlfâitul
misterios al păsărilor
ce poartă tăcerile sălciilor ciufulte de
alintul jucăuș al vântului,
cuvintele rostite sau nu se transformă
în razele ocrotitoare ale soarelui
ce-ți multiplică chipul în oglinzile
cerului și ale apelor,
unde va la marginea zării înflorește
floarea iubită
aducând bătăile inimii la ritmul maxim...
scriind pe portativul magic al soarelui
florile-note ce formează cântecul înmiresmat
al inimilor îndrăgostite ce se aude
la fereastra fiecărei clipe până când :
inima ta aude clopotul inimii mele,
surâsul tău mângâie armonios lungul
șir al orelor zilei,
sărutul mătăsos al buzelor tale,
parfum al florilor oprește clipa...
pentru a putea simți
extazul iubirii totale.

Varga Istvan ATTILA

Valoarea insecurității în procesul psiho-creaționist

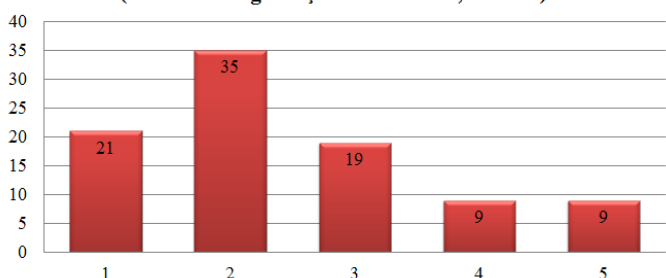
Prezentul material vine în continuarea articolului, apărut în numărul anterior al revistei Boema. În timp ce, în acel material am prezentat rezultatele unei cercetări mai vechi, cu privire la efectele sentimentului de insecuritate asupra creativității și a creației, în materialul de față caut răspuns la o întrebare mai complexă. După ce s-a arătat că sentimentul de insecuritate are într-adevăr efect asupra creativității, acum aș dori să prezint și adevărata valoare al acestui efect. Astfel, se urmărește prezentarea sentimentului de insecuritate, în raport cu alte sentimente și trăiri, plecând de la chestionarul realizat la Liceul de Artă Ioan Sima din Zalău.

Valorificarea efectului avut de sentimentul de insecuritate în procesul creației este necesară fiindcă, în urma publicării materialului în revista Art Out, s-a ridicat problema, la ce se poate raporta rezultatul obținut? Prin urmare, în toamna anului trecut, am început să lucrez la chestionar, care a fost plasată la un pre-eșantion format din elevii Liceului de Artă Ioan Sima din Zalău. Acest chestionar, așa cum s-a putut observa (în cele două studii publicate în numerele 2/2018 și 5/2018 ale revistei Boema), pe lângă efectele sentimentului de insecuritate, cercetează și efectele altor sentimente și trăiri.

1. Trăirea și manifestarea sentimentului de insecuritate.

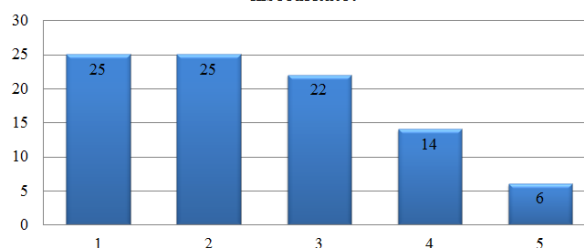
În cele de mai sus, deși s-a obținut o medie, ce reprezintă efectul sentimentului de insecuritate asupra artistului aflat în procesul de creație, totuși este doar o valoare abstractă, echivalentă cu o trăire având o intensitate medie, dar nu exprimă aproape nimic, dacă nu este pusă în raport cu alte valori. Din acest motiv, este un pas important, că se poate raporta impactul sentimentului de insecuritate asupra creatorului și cu impactul altor sentimente și trăiri. Astfel, se va înțelege mult mai bine, dar și mai concret, manifestarea sentimentului de insecuritate la nivelul conștient al psihicului creatorului adolescent.

Pe o scară de la 1 la 5, cât de mult vă simțiți motivați, în creația artistică, de sentimentul de insecuritate (adică de nesigurantă sau de teamă, de frică)?

Chestionarul aplicat la Liceul de Artă „Ioan Sima” din Zalău, urmarea atât impactul sentimentului de insecuritate

Pe o scară de la 1 la 5, cât de mult vă simțiți inspirați, în creația artistică, de sentimentul de frică, respectiv insecuritate?

asupra motivațiilor cât și asupra inspirației. Prin urmare, pe de o parte, în ceea ce privește impactul sentimentului de insecuritate asupra motivației de a crea, s-a obținut o medie a răspunsurilor egală cu 2,43. Această cifră fiind echivalentă cu o influență scăzută – spre medie – a sentimentului de insecuritate. De asemenea, datorită chestionarului respectiv s-a obținut și o ierarhizare a motivațiilor. Sentimentul de insecuritate aflându-se pe locul patru – primul loc fiind ocupat așa cum s-a văzut de sentimentul de dragoste, care este urmat de nevoile materiale, iar pe locul trei aflându-se cu o medie de 3,12 factorii sociali. Pe de altă parte, în ceea ce privește impactul sentimentului de insecuritate, asupra inspirației s-a obținut o medie a răspunsurilor egală cu 2,46.¹ Această cifră fiind, de asemenea, echivalentă cu o influență scăzută – spre medie – a sentimentului de insecuritate, iar în ceea ce privește ierarhizarea de data aceasta se află pe locul cinci, pe locul patru aflându-se durerea afectivă, cu o medie de 2,94 ceea ce reprezintă o diferență majoră de aproape 0,5 puncte.

În ceea ce privește, analiza rezultatelor aș dori să subliniez că sentimentul de insecuritate, atât ca factor de motivație, cât și în ca factor de inspirație, poate fi inclus în aceeași categorie cu durere/durerea fizică și conștiința morții. Pe de altă parte, este evident că aflându-se în partea superioară a piramidei, s-ar presupune că are un efect scăzut asupra vieții psihice și prin urmare asupra creației.

Însă, la fel cum s-a arătat în cazul conștiinței morții, respectiv în cazul durerilor, că se manifestă mai mult pe planul inconștient, conform sensului freudian. La fel, și în cazul sentimentului de insecuritate, consider că își manifestă efectele într-un mod inconștient (ceea ce de altfel s-a arătat în definirea și analiza acestei trăiri, în materialul publicat în numărul 10/2018). Astfel, această trăire, ce se manifestă pe un plan inconștient, în timpul creației are un efect major asupra mecanismului psihic.

Nucu MORAR**Metamorfoze**

Uneori îmi vine să ies din plămada de pământ
Ca un foc ce se înalță spre nori
Zburând cu aripi de înger prin văzduhul infinit
Apoi mă întorc într-o ploaie roditoare

Sunt un călător nestatornic pe drumurile mele
Veșnic la răscruce de lumi
Drumul a ajuns să-mi meargă pe urme
Prin locuri pe care nu le știe

Astăzi am cules un nuc stingher
Ce și-a găsit firav un loc lângă casa mea
Ne-am făcut frați de sevă
Iubindu-ne ca doi îndrăgostiți

Gelozie

Iubita mea s-a îndrăgostit de un alt poet
Mai inspirat, mai grațios, mai zburător
Eu scriu versuri cu mistria și ciocanul
El alunecă și face din nimicuri smaralde
Mie îmi cad virgule și cratime din manuscrise
El se joacă în metafore nesfârșite
În clubul admiratorilor mei format din doi
Ea și eu
Am mai ramas doar eu
Vreau să-l provoc, ca Pușkin, la duel, pe infam
Să-mi recapăt iubita pe cerul de capricorn
După care o sa facem dragoste celestă
O zi și o noapte și o sa uităm totul
O sa scriem iară poezii.

Esențe

Miez
Cuvânt binecuvântat
Piatra originală
Element ultrafinat
Chintesență
Un vers cât o viață
Un poem cât un univers
Adevăr din diamant
Un punct cât o noapte
O virgulă cât o îndoială
Întrebări cu mirări
Răspunsuri polare
Un drum nepășit
O răscruce în flăcări
Zvârcolire
O cometă de flori
Minotauri
Suferința oțelului în furnal
Înțelepciunea Sfinxului
Moartea nemuritorilor
Asta e inima poetului.

Toamna

Culori coapte și blânde
Mirosuri înmiresmate
Belșug de voluptate
Frunze epuizate în amurg

Must și nuci cu sare
Amintiri de astă vară
Gânduri și păsări ce migrează
Palme frecate de fericire
Școlari mirați și grăbiți
Sacii de porumb galben auriu
Ziua se strânge, îmbrobodindu-se
Vântul adie a iubire
Suflarea lui blândă ca un cântec
Îți răvășește părul iubit
Prin poeme de dragoste, pățimașe
Nisipul clepsidrei măsoară
Ceasul lumii ticăie ca un baros
Curând totul va fi uitat
Dar până atunci mai e
Încă un pic, încă un univers

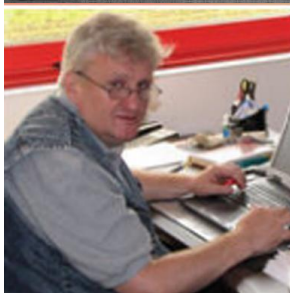
Iubirea ta mă omoară

Ochii negri, noapte plină de dorințe
Buzele fragede și cărnoase, chemare la desfrâu
Părul tău despletit, vise nevisate
Pielea creolă, cacao cu lapte
Bucile tale, două boabe imense de cafea
Sfârcurile întărite se zbat între dinții mei
Te pătrund adânc și hotărât până la prăsele
Falusul meu întărit în erecție, sculptură pentru tine
Vaginul tău un poem post-modernist fără sfârșit
Miroase-n cameră a respirație orgasmică
Sexul meu de 45 de ani intră în sexul tău de 26 de ani
Și nimeni nu mai știe cine și cum a început totul
Cu mii de ani înainte ca noi să existăm
Cad inert pentru o clipă după un spasm
Moartea îmi mângăie creștetul zâmbindu-mi
Nu mai am amintiri, nu mai am planuri, am uitat tot
E bine și e cald și sunt pierdut
E lipicios și umed
Miroase a testosteron
Murim câte puțin de fiecare dată
Și moartea a devenit plăcută

Podul cu un singur picior

Dacă vrei să construiești un pod cu un singur picior
lei din partea dreaptă un snop de fluturi de vară
Îi stropești cu paradigme proaspete din grădină
Lași să curgă noroaiele răului pe dedesupt
Și cu partea stângă calculezi punctul de inflexiune
Te uiți cu ochiul interior la silueta profilată
Cântărești argumentele și întrebările născute
Iar când în sfârșit apare femeia cu rochie de dantelă
Te pui pe treabă și sapi după apă proaspătă
Până sună totul așa cum scrie la carte
Uneori te mai încurcă un ceas cu pendulă
Dar tu trebuie să urci pieptiș muntele de sare
Cărând toate bagajele de-o viața până în vârf
Și ce privești frumoasă se-ntinde de sus
Asupra podului tău cu un singur picior

Constantin STANCU

Omul simplu face parte din decor

Adrian Botez a intrat în zona dramaturgiei cu volumul de piese de teatru *Rege în vacanță**, apărut la Editura Rafet în anul 2018. Scriitorul, mereu activ, implicat în mișcările sociale actuale prin textele sale, își menține temele, viziunea sa este cea știută din poeme, din proză, din eseuri. El apelează la pilonii de sprijin oferiți de cultura solidă, de mitologia greacă, de valorile creștine, ajungând la punctul în care lumea este decodificată până la ultimele consecințe. Umanitatea este pusă sub lupă, personajele joacă aparent liber, dar o presiune enormă apasă pe umerii lor. Libertatea este presupusă, nu este reală. Cuvintele se rostogolesc peste cititor/ spectator ca o avalanșă, autorul știe să transmită adevărul pe care-l consideră important pentru supraviețuirea lumii.

La Adrian Botez lucrurile au o finalitate, personajele sunt supuse judecății divine, sunt strivite de timp. De remarcat, în aceste piese de teatru, capacitatea dramaturgului de a descrie tablourile. El merge până la amănunte, sugerează stările, reacțiile, drama în sine. Acest lucru trădează un autor implicat până la jertfa de sine alături de personaje, nu le empatizează, dar este solidar cu destinul lor. Ca de obicei, trimiterile autorului lămuresc multe din dialoguri, din descrierile scenelor, din prezența personajelor. Deși apelează la principiile consistente ale realismului clasic, regăsim în fiecare piesă un limbaj crud și familiar. Lumea este actualizată prin cuvintele puse în mintea și pe buzele oamenilor care se mișcă pe scenă într-un timp fără de timp. De subliniat că, de fapt, avem în față scena mai largă a lumii, cea pe care ne consumăm destinele până la neantizare.

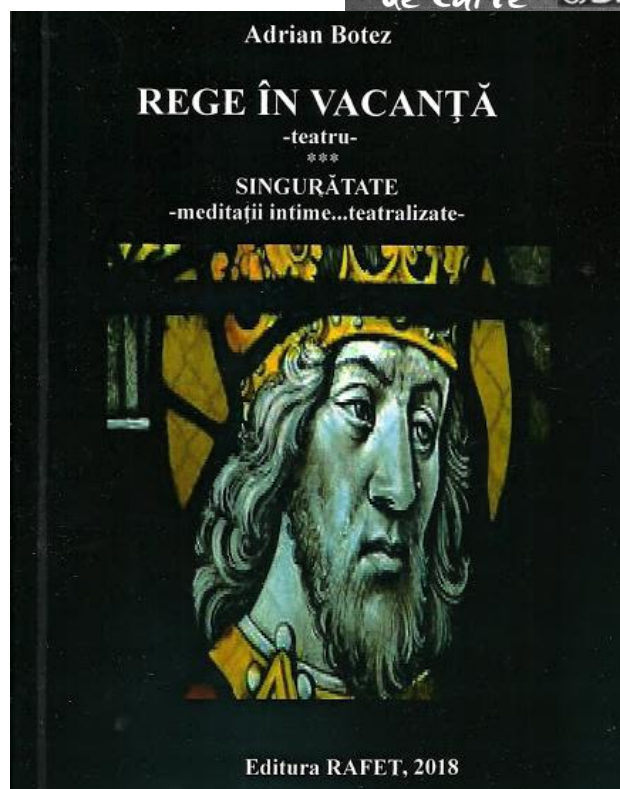
Iată cum este descrisă scena: „Suntem în Franția, nu contează în ce epocă. Curtea Regelui: Regele, Premierul Guvernului, consilieri regali autohtoni, doi consilieri de peste Mediterana, Seneșalul, mulțime de gură-cască, vânzoliți, dar nu prea gureși... Regele poartă pe cap, în loc de coroană, două oase de găină, încrucișate, stil „pirat”. Regele stă pe taburet, așezat pe un eșafod, Premierul stă pe un fotoliu larg și adânc. Pe tronul strămoșesc, situat între taburet și fotoliu, nu stă nimeni” (2. *Rege în vacanță*, p.45).

Lumea, în care se mișcă personajele din piesele lui Adrian Botez, este una demonizată, spiritele se agită în voie, chiar influențează personajele, fie direct, fie indirect, prin radiația negativă a răului care impregnează sufletele.

Piese au un liant care le ține unite înspre tragedia umană, dar fiecare acțiune se desfășoară în colivia destinului:

1. *Dumnezeu și cristalul;*
2. *Rege în vacanță;*
3. *Zalmoxis;*
4. *Iubirea, ca un glonț;*
5. *Justiție-dramă*

Partea a doua cuprinde meditații intime... teatralizate,

ca o impusă concluzie.

Autorul pune accentul de geografia dramei, subliniază tragi-comedia, misterul, acceptă că spectatorii pot juca piesa, sunt invitați chiar să participe.

Personajele sunt arhetipuri umane: regele, mășcăriciul, gospodarul, nevasta, copiii naivi, spioni, anomi, duhurile care împânzesc lumea văzută și nevăzută, ospătarul, judecătorul, gardienii etc. Lumea se reia de la capăt cu fiecare dramă, personajele rămân să-și ducă vesele crucea. Au o poftă de vorbă ieșită din comun, poate ieșită din istoria curentă, duhurile dinamizează oamenii până la nebunie.

Condamnatul are șansa să fie pedepsit prin plecarea în concediu împreună cu regele... Justiția oamenilor, deși organizată strict, este neputincioasă, scriitorul punând în lumina scenei neputința de a prinde dreptatea în starea ei naturală. Dreptatea este undeva pierdută în univers, totul se reduce la formalism. Oamenii nu scapă de superficialitatea altor oameni care se joacă de-a justiția. Scena are și un slogan: „Luptăm pentru pace!”.

Ironia este prezentă, obiectul procesului este unul la limita dintre ficțiune și obișnuită, umorul negru se revarsă ca efect al căderii umane.

Cea mai consistentă piesă de teatru o putem considera piesa *Iubirea, ca un glonț*.

Drama lui Mihai Asavei este posibil reală, lumea în care este captiv se deschide în prezența unor duhuri fundamentale: duhul văzduhului, duhul focului, duhul apei, elfi, salamandre etc. Locul lor este în du-lapul personajului principal, ca într-o colecție veche, purtată de generații. Mihai este medic și suferă o dramă, are prieteni și colegi alți medici. Viața sa este marcată de suferință, Alexandra, soția, se dovedește o femeie practică, marcată de cinism. Jocul de-a iubirea are motivații materiale evidente. Ospătarul este și el prezent prin amabilitatea lui profesională, făcând

(continuare în pag. 38)

legătura cu lumea de afară, marcată de apocalipse. Refugiul lui Mihai este în camera sa, acolo este și liber și captiv, infirmitatea îl afectează în mod evident. Cultura îi oferă ieșirea prin cer, lumea se mișcă sub puterea duhurilor. Răzbunarea lui Mihai Asavei este ieșirea din timp, dobândirea tinereții eterne. Sfera de foc, în care se încrustează, sparge limitele societății convenționale, irită mundanul.

Piesa *Zalmoxis* reia lumea veche din Daco-Valahia, se menționează Muntele Ascuns, Kog-A-Ionul și magul, sunt personaje mitologice precum călugării misionari etc. Se prezintă mitul sub focul sacru, scara lumilor, templul, Zalmoxis-Hristos unește lumea de sus cu lumea de jos, timpul cu netimpul, salvându-i pe oameni de un destin crunt... Autorul notează secretul: generațiile și popoarele se leagă prin rădăcini comune. Numele personajelor sunt obișnuite, oamenii se încadrează perfect în mit și în faptele istoriei.

Adrian Botez se dovedește a fi un cărturar în sensul profund al cuvântului, unul care trece puntea cunoașterii dintre orizonturi. El apelează la cultura care înmagazinează experiențele lumii și subliniază forțele care macină indivizii.

Omul simplu, cel din mulțime, face parte din decor. În scenă sunt personajele cheie, începe totul cu regele, cu demonii, cu tot felul de consilieri. Adrian Botez prezintă fața nevăzută a lumii, iar teatrul este un mijloc prin care lumea dialoghează cu sine, crezând că nu aude nimeni în univers acest discurs, aceste dialoguri. Acțiunea este prezentată în negru, e poate prea mult pesimism în pieșele de teatru. Este paradigma pe care autorul și-o asumă, demonstrând aceasta cu argumentele sale. Spectatorul/ cititorul poate fi pus în mirare, dar pânza pe care se țes epopeile este ruptă din marile mituri ale vremurilor vechi și tari, precum vinurile alese.

Acțiunea se deschide sub un peisaj simbol, la ora în care ziua abia începe: „Noapte povârnită spre zori. Așezat pe marginea unui container cu gunoaie – un demon, <<ieșit din iad>>, haihui, la meditație împâclită... nu mai poate suporta ipocrizia – fie ea a iadului, a cerului... a omului...” (p. 7).

La finalul cărții ne sunt prezentate date despre opera literară și culturală a scriitorului Adrian Botez. O viață bogată, el abordând majoritatea genurilor literare și a fost/ este preocupat de problemele fundamentale ale sufletului românesc, de fenomenele istorice care au marcat națiunea, pendulând între rigoare și mit. De altfel, Mircea Dinutz – în revista „Pro-Saeculum”, Focșani, nr. 3-4/2005, a reținut despre creația acestuia, cu referire concretă la *Epopeea Atlantică*, următoarele: „Poet, în primul rând, cu serioase cunoștințe magico-mitologice, cărturar de aleasă stirpe, bântuit de aromele din altare, atins de nimbul sacru al icoanelor și aerul tare al ideilor, prozator și eseist, din rezerva din ce în ce mai restrânsă a erudiților autohtoni, luptător cu har pe drumul Binelui și Frumosului, Adrian Botez este un gânditor și un scriitor pe deplin matur, viguros și competitiv la nivel național”.

*Adrian Botez, *Rege în vacanță*, Râmnicu Sărat: Editura Rafet, 2018 (Coperta I: Carol cel Mare - vitralii la catedrala Notre Dame, din Paris -; (Coperta a IV-a: Giorgio de Chirico *1888 – 1978* - *Piazza d'Italia*, 1964, olio su tela, 50 x 60 cm); cartea este dedicată soției autorului, Elena.

Alexandru DRĂGOI

Muza

Îmi mai amintesc de ea câteodată,
Nu mai vorbește demult cu mine,
Dacă mă gândesc, însă, mai bine,
Nici n-am vorbit vreodată.

Demult, aluneca pe umărul meu,
Și apoi dispărea dintr-o dată,
Iar eu rămâneam mereu
Mai singur ca niciodată.

Într-o zi nu s-a mai întors,
Și nu știu de ce,
Poate am fost prea gelos,
Poate că nu sunt de fel.

O mai văd trecătoare,
Și același zâmbet neîmplinit,
Cu ochii ei de scriitoare
Cu care odată m-a privit.

Mă gândesc s-o întreb ce face,
Știi, dacă îi merge bine,
Însă mă tem să o privesc cum tace,
Pentru că ea nu vorbește cu mine.

Pastel

Nu-mi place să mă grăbesc.
Îmi iau un timp să privesc în jurul meu
și aleg mereu drumul întortocheat
spre grădina de lumini.
Sunt contemporan cu firele de iarbă și asta mă miră
grozav,
un sentiment de uluire până la teamă
îmi explodează în piept
ori de câte ori văd un om ca și mine.
Am multe neajunsuri,
dar niciodată nu am fost gelos,
serile și diminețile îmi amintesc de sărăcia mea
și mă bucură foarte această mărturie.
Mă bucur că nimic nu este al meu,
și așa puținele lucruri pe care le pot ține în palme
mă împiedică să mângâi ce iubesc.
Uneori îmi imaginez că îmi cresc mii
de mâini nevăzute
și cu ele reușesc să-mi însușesc
tot ce este nevăzut,
îmi imaginez că ele ies din inima mea
și atunci o pace mă învăluie
ca într-un mister din veșnicie al cuvintelor.

Deea STATE**Vorbe în adieri de-o clipă**

Soarele tomnatic îmi mângâie chipul
Doar foșnetul frunzelor uscate se-aud.
N-auzi cum sună?!
Își fredonează amintirea,
Pe covorul arămiu, tăbăcit de vânt și soare!
Nici frunzele tardive nu și-au pierdut speranța,
Încă mai stau aninate de crengile aproape pustiite...
În somnolența zbcuciumată de dor,
Simt adieri de vânt trecător.
Mai vreau o zi să-mi retrăiesc visarea.
Sunt ostenită de atâtea regrete tardive,
Și cum mă arde și-acum sărutarea zilelor de vară,
Și te caut în urmele pașilor imprimați în sufletul meu.
Aș vrea să strig dorul până în etern.
Trăim asemenea unei frunze,
Care simte răcoarea zilelor de toamnă
Și părăsește decorul într-un dans aleator.

Melancolie de toamnă timpurie

Îmi invadează sufletul o dulce-amăruie melancolie.
Frunzele căzute îmi amintesc că totul e trecător.
Străzile vesele și vii sunt solitare și calme,
Zgomotul zilelor de vară se pierde în etren.
Le aud... sunt
Picăturile ploii și sunetul lin al vântului!
Rămân în profundă contemplație și
Savurez aroma amintirilor din trecut...
Da... o să dansez în melancolie...
O sa dansez mult,
Într-o melancolie de toamnă timpurie!

Amalgam

La ușa mea bat cuvinte imprevizibile,
care se ceartă cu bucăți reci de fapte speriate,
și gânduri mici, împachetate
în foame sălbatică de tăcere,
care așteaptă răspunsuri la fel de încăpățănate,
ca și mine.
Reacții mărunțele, tocate bine
cu remușcări și bucurie,
nevinovății pătrate, călătorii
pe pământuri secate de iluzii;
sentimente păstrate într-un colț de suflet,
care strănută ori de câte ori
întâlnesc cuvintele mele vulnerabile,
și plâng de dragul consecințelor.

Prinde-mă dacă vrei...

Prinde-mă dacă vrei...
Sau lasă-mă să cad dacă toamna asta
Înfloresc bumbi de cireș capricios,
Iar primavara cad frunze rebele
Lasă-mă să te întreb despre...
Despre fulgii lenți ce se zbenguie romantic
Și-și caută culcuș când ajung pe pământ;
Despre instrumentele la care nu cântă
Decât inimi prăpădite... și eu!!!
Prinde-mă ca să nu mă pierd, pe mine,
Când închid ochii ca să văd cum e
Să plângi înăuntru...
Aud cum inima protestează umilită,
Langă geamul fumuriu ...
Dintre suflet și moment.

Spune-mi nimic...

Hoinăresc într-o nemărginire spațială,
Mă zbat între atâtea neînțeleșuri,
Speranțe atârinate de un nasture
Și fum de iluzii arse...
Spune-mi nimic, atât îți cer.
Fredonează-mi o filosofie inexistentă,
Iar eu voi descifra un suflet rătăcit.
Onorează-mi zbcuciumul cu tăcerea ta,
Fă-mi cadou liniștea imaculată.
Doar spune-mi nimic, atât îți cer.
Nu mai vreau, discuții fără sens care ne
îndepărtează,
Nu mai vreau cuvinte...
Vorbește-mi cu privirea, doar eu să te înțeleg.
Spune-mi nimic, când gândurile, învălmășindu-
se în minte,
Cer să fie exprimate în cuvinte.
Spune-mi nimic, când tăcerea vorbește.
Nu-ți mai spun nimic, te las nedumerit, să mă
privești...
Și plec, plec din gândul tău.
Parfumat cu atâta candoare...

Alexandru COCETOV
(Rep. Moldova)

“Lucaefărul” de Eminescu și “Demonul” de Lermontov -Studiul comparat-

Mihai Eminescu și Lermontov. Cine au fost? Mihail Lermontov a fost un scriitor romantic rus. Mihai Eminescu fiind cel mai mare reprezentant al romantismului românesc și ultimul mare poet romantic european. [1]

Esența operelor: “Demonul” lui Lermontov apare în 1841, iar “Lucaefărul” lui Eminescu în 1883. Cele două poeme constituie sinteze de motive romantice, mitologice și folclorice, structurate independent, cărora am putea să le găsim un foarte general nucleu comun byronian. [2] Căci “Eminescu cultivă poezia necesității ordinii cosmice, în înțeles filosofic.” [2] Chiar de la o primă lectură descoperim la cele două poeme vizibile asemănări în simbolistică și pe planul creației. Astfel ambele opere au ca subiect iubirea imposibilă a unei ființe supranaturale pentru o muritoare, sunt poeme ale elanului generos spre absolut. Atât “Demonul”, cât și “Lucaefărul” constituie puncte de apogeu ale literaturii naționale și totodată creații marcante ale romantismului european. [1]

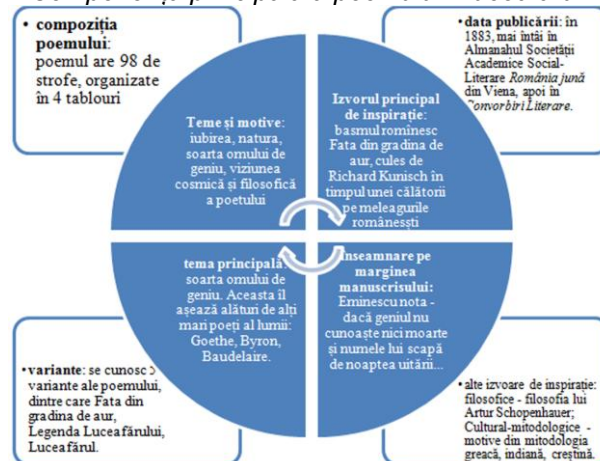
Lermontov nu poate accepta, ca alți poeți, colaborarea cu Dumnezeu pentru eradicarea răului pe pământ. El respinge o asemenea alianță, care ar diminua și ar știrbi prestigiul eroului său prometeic. De aceea Dumnezeu nu participă la destinul eroului, “el grijă are de ceruri”, Creatorul având în poem doar rolul justiției supreme. Duhul căzut, damnat, speră în revolta sa contra Demiurgului, la o metamorfoză radicală, prin aspirația spre bine și dragoste pământescă. [6] Dar Eminescu, având cunoștințe creștine (Biblice), scrie un poem comănșat din mai multe puncte de vedere: creștinismul, filosofia, arta, astronomia...

“Demonul” și “Lucaefărul” sunt poeme romantice, ample, cu o desfășurare epico-lirică, cu profunde implicații simbolico-filosofice. “Lucaefărul” și “Demonul” se centrează pe cuplu de îndrăgostiți alcătuit dintr-o ființă genială, titanică și una pământeană. “Demonul” e opera elanului de libertate, un mit al libertății individuale cu implicații epico-sociale, pe când “Lucaefărul” e un mit cosmogonic. [2] Ludmila BEJENARU, profesorul de la Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, menționa: Dacă în poeziile Rugăciune, Aveți dreptate, Profetul, Poetul răzbat ecouri ale meditației lermontoviene, Demonul va fi expresia plenară a acestei teme. [6]

Personajele operelor. Personajul lui Lermontov este un principiu negător absolut, al cărui spațiu de desfășurare este universul întreg. Core-lația între “Demonul” și “Lucaefărul” fixează două faze ale romantismului european, în opera unor personalități remarcabile, transfigurând frământările intelectualului din secolul al XIX-lea. [1] Personajele sunt ipostaze lirice, simbolice. Dacă Hyperion este o ființă superioară, un principiu cosmic, demonul lui Lermontov se dovedește a fi aproape de tipologia demonică a romantismului byronian. Demonul se comportă ca un proscris damnat tocmai din pricina superiorității sale. [2] El e conceput pe o linie predominant epică, satanismul fiind principiul opoziției universale. Demonul face rău pentru că doar așa poate sfida pe creatorul suprem. [1] Orgoliosul demon, simbol al mistuitoarei nevoi de cunoaștere, Satan, ca prototip fundamental al creației lui Lermontov, înzestrat cu o imensă forță de fascinație și cu “o frumusețe stranie”, îl însoțește pe poet “viață toată”. Cu implicații filosofice, etice și sociale, lirica lermontoviană și însuși autorul, “zvărlind cu mintea-mi zbuciumată / Lumina unui straniu foc” (Demonul meu) se integrează în acea “epidemie satanică”, care a cuprins întreaga literatură europeană, odată cu apariția eroilor luciferici byronieni și a celor faustici la Goethe. [6] Demonul lermontovian trăiește o dramă a cunoașterii și această mișcare exclusivă spre cunoaștere îl îndepărtează pe om de “la adevărata sa menire”. “Împărat al cunoașterii și al libertății”, “dușman al cerului”, demonul este geniul osândit să rămână veșnic singur, “lipsit de țel și de iubire/ și părăsit de năzuinți” [6] iar Lucaefărul ca personă e construit cu elemente filosofico-lirice, abstracte, deschise unor interpretări plurivalente. [2]

Mitul genezei: În “Lucaefărul”, mitul genezei are o mare putere de a sugera momentul trecerii de la creat la increat, când Lucaefărul - Hyperion – ajunge la Cer – Tatăl, Demiurgul Cosmocrator: “și din a chaosului vai / Jur împrejur de sine / Vedea că-n ziua cea de-ntâi / Cum izvorau lumina”. Trecerea dincolo de această limită o poate face doar în ipostaza de gând: “El zboară, gând purtat de dor / Pân' pierie totul, totul”.

Componenta principală a poemului “Lucaefărul”

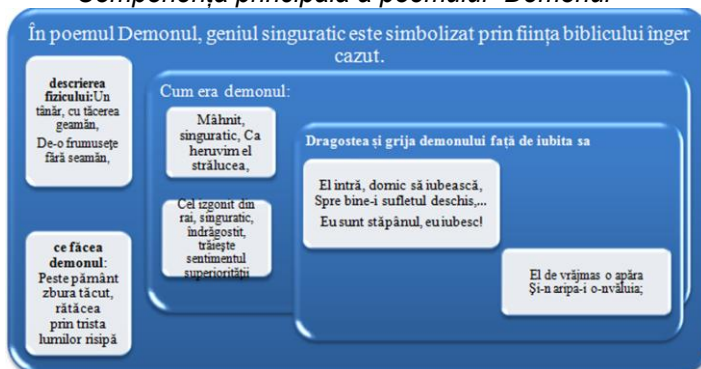
George Călinescu consideră: “În achim Lucaefărul” e de o construcție muzicală perfectă. Sensul e

(continuare în pag. 41)

acum satiric. Astrul e geniul solitary, Cătălin și Cătălina sunt umanitatea efemeră. Tehnica e leturgică. Tema e dezvoltată și analizată, repetată și comentată, reluată din nou până la completa istovire, iar replicile Lucefărului sunt formulistice, fiindcă el, neavând suflet empiric, nu poate găsi relații și expresii noi: Din sfera mea venii cu greu/ Ca să-ți urmez chemarea,/ Iar cerul este tatăl meu/ Și mumă-mea e marea."/ [4]

Plastica ideilor este și aici extraordinară. Chaosul are văi, izvoare, mări. Acolo nu-l "hotar", și vremea (că o apă) n-are puterea de a se umfla în puțul ei și a ieși din "goluri": Căci unde-ajunge nu-i hotar, / Nici ochi spre a cunoaște,/ Și vremea-ncearcă în zadar/ Din goluri a se naște./ Nu e nimic și totuși e/ O sete care-l soarbe,/ E un adânc asemenea/ Uitării celei oarbe./ [4] Unitatea complicate țevării se înfăptuiește acustic. Unele strofe tac, altele cântă, în acord, ca flautele unei orgi. La sfârșit răsună toate într-un țipăt coral: Trăind în cercul vostru strâmt/ Norocul vă petrece,/ Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece./ [4]

Componenta principală a poemului "Demonul"

În opera Iermontoviană "Demonul" este un Eros și Erosul este un demon. Demonul simte deci "nevoia de iubire" ca întoarcere în sine. Pentru Demon (ca și pentru Lermontov, de altfel), dragostea este treapta cea mai înaltă a moralității. Pentru dragoste el se dezice de "vechile necuviințe", după cum îi cere Tamara, fiind gata să dea "veșnicia pe-un fior". Lucefărul eminescian dă "nemurirea în schimb pe-o sărutare", ambii însă rămân ceea ce au fost. "Demonul rămâne demon, orice ar spera, după cum Hyperion rămâne el însuși, în ciuda deciziei de a-și schimba nemurirea pe o oră de iubire", pentru că "păcatul năzuit nu s-a produs", consideră Mihai Cimpoi. În dragoste, ca și în ură, Demonul este "mare și neschimbător", și pentru sentimentul iubirii, renunță "la răzbunarea" lui la revolta contra Demiurgului, titanice și nedrepte în deciziile sale. [6]

Bibliografie:

1. <http://dabdiana.wordpress.com/proiecte/mihai-eminescu-lucefărul-și-mihail-lermontov-demonul/>
2. <http://ru.scribd.com/doc/Conexiuni-Între-Lit-Română-Și-Lit-Universala>
3. Predarea textului literar în bază de repere. Auxiliar didactic pentru elevi și profesorii de limbă și literatura română. Editura ARC. Iulia Iordăchescu. Pag. 23, Lucefărul de Mihai Eminescu.
4. George Călinescu, Istoria literaturii române compendiu, pag.172. București-Chișinău, Litera Internațional.
5. <http://www.mihaieminescu.ro/opera/poezia/lucefărul>
6. Tradițional și modern în Limbă și literatură. Continuitate și discontinuitate. Filologie rusă XXVI, volum jubiliar profesor Aneta Dobre. Universitatea din București. Ludmila BEJENARU, pag. 42-48.

Claudia BOTA

TE-AM REGĂSIT

Lacrima timpului învolburat
Din umbra gândului,
Din mersul pământului,
Din susurul apelor,
Din furnicătura călcâiului,
Prin căutarea urechii,
În foșnetul pădurii,
Prin mersul disperat,
Eu te-am căutat.

Cu rujul pe buze îmi înserez cuvintele,
În oglinda timpului clipele sunt memorabile.
Când încerc să aprind ideile în prisma lutului,
Șlefuiesc chihlimbarul în lumina dorului.

În auzul unei scoici te-am găsit într-o perlă,
Perla Cuvântului.
Iar în mersul timpului din noi,
Ne-am regăsit pe noi doi.

E TOAMNĂ IAR!

E toamnă și cade frunza iar,
Când totu-i scris ca într-un dosar
Pierdută fiind cu gândul după tine,
Că astăzi nu ești lângă mine.

Registre îngălbenite,
În fila vieții stau pitite,
Copilă fiind în primăvară,
Matură trezitu-m-am în toamnă.

Ce-i viața ta pe o coală de hârtie?
Când inima se mângâie de o galbenă gutuie.
Cocorii vin și pleacă iar lacrima mi te dezleagă.
Iar bruma stă pe vița de vie
ca o dantelă întregă.

Tu ești un vis hoinar,
În fila vieții desprinsă din calendar.

BOEMA

www.boema.inforapart.ro